

**Misdaadverslaggeving en lezersparticipatie
in de lokale journalistiek uit de regio Zuid-Holland**

Amine Willemse
studienummer: s1923544

Wat kunnen lokale media zoals *Leidsch Dagblad* en *De Scheveninger* leren van de werkwijze van het landelijke televisieprogramma *Opsporing Verzocht* met het oog op het versterken van de participatie in de nieuwsvoorziening van jongvolwassenen – in termen van bedreigingen en kansen?

**Afstudeerscriptie
Universiteit Leiden**

Master Journalistiek en Nieuwe Media

20 ec

**Begeleider: Prof.dr. Jaap de Jong
Tweede beoordelaar: Dr. Peter Burger**

Voorwoord

Het idee voor deze scriptie is ontstaan tijdens mijn stage op de communicatieafdeling bij de politie-eenheid Den Haag in het jaar 2019. Ik was benieuwd of het investeren in opsporingsberichtgeving een toevoeging kon bieden aan het brengen van misdaadnieuws in een lokaal nieuwsplatform. Ik vond het daarbij een interessant vraagstuk of deze berichtgeving in lokale media een geschikt communicatiemiddel is om de lezersparticipatie te bevorderen bij de doelgroep jongvolwassenen.

Ik wil oud-collega Dick Goijert (woordvoerder) bedanken voor de mogelijkheden om tijdens mijn stageperiode ervaring op te doen in opsporingscommunicatie. Gebruikmakend van zijn netwerk, expertise en kennis inzake de politieorganisatie heeft hij bijgedragen aan de opzet van dit onderzoek en het aanleveren van de benodigde literatuur. Ik wil daarnaast hoogleraar Jaap de Jong van de Universiteit van Leiden bedanken voor het leveren van feedback en bij het bieden van advies voor de structuur van dit onderzoek.

Tot slot wil ik de geïnterviewden bedanken voor hun tijd en medewerking voor het leveren van de nodige achtergrondkennis die een belangrijke rol heeft gespeeld in de resultaten van dit onderzoek. Dit in een hectische periode waar zich in Nederland een COVID-19-pandemie heeft afgespeeld. Het gaat hier om de volgende contactpersonen: Franki Klarenbeek (Landelijk team Opsporingscommunicatie), Coen Polack (redactiechef Leidsch Dagblad en Jill van Calsteren (eindredactie De Scheveninger).

Ik wens u veel leesplezier toe.

Amine Willemse

Groningen, 1 augustus 2020

Samenvatting

Jongvolwassenen hebben weinig belangstelling voor berichtgeving vanuit lokale nieuwsplatformen in hun eigen directe omgeving. Dit heeft onder andere te maken met de globalisering van het nieuws en de overvloed aan (online)mediakanalen die tegenwoordig beschikbaar zijn. Jongvolwassenen hebben een sterkere binding met de maatschappelijke ontwikkelingen die zich op nationaal en internationaal niveau afspelen. De doelstelling van dit onderzoek is om te ontdekken op wat voor manier jongvolwassen lezers meer geïnteresseerd kunnen raken in nieuws uit hun eigen omgeving. In dit onderzoek is daarvoor geïnventariseerd of lokale media mogelijk meer kunnen investeren in opsporingsberichtgeving, met als doel om lezers meer te verbinden met het nieuws in hun eigen omgeving.

Deze scriptie geeft antwoord op de vraag wat lokale media kunnen leren van de werkwijze van het landelijke televisieprogramma *Opsporing Verzocht* met het oog op het versterken van de participatie in de nieuwsvoorziening van jongvolwassenen – in termen van kansen en bedreigingen.

Het televisieprogramma *Opsporing Verzocht* is als “best practice” genomen, omdat het een groot en breed kijkerspubliek trekt, waaronder jongvolwassenen. Er is daarvoor onderzoek gedaan naar de werkwijze van het programma *Opsporing Verzocht*. Onder de werkwijze worden de mogelijkheden verstaan om als lokaal nieuwsplatform meer aandacht aan opsporingsberichtgeving te besteden. Ook wordt onder de werkwijze verstaan welke (audio)visuele en inhoudelijke vormen door het televisieprogramma worden toegepast om de doelgroep jongvolwassenen te bereiken.

Er is in dit onderzoek aan de hand van een kwalitatieve inhoudsanalyse onderzocht welke (audio)visuele en inhoudelijke vormen er in het programma *Opsporing Verzocht* voorkomen. Er is vervolgens een vervolganalyse bij Leidsch Dagblad en De Scheveninger verricht of deze (audio)visuele en inhoudelijke vormen ook terugkomen in de misdaadverslaggeving van de nieuwsbladen. Er zijn daarnaast interviews met de betrokken partijen verricht. De resultaten van de kwalitatieve inhoudsanalyse tonen aan dat Leidsch Dagblad en De Scheveninger in beperkte mate aandacht besteden aan opsporingsberichtgeving.

Uit de analyse bij *Opsporing Verzocht* komen vier gebruikte hoofdvormen naar voren, waaronder de *gedramatiseerde reconstructie* en *camerabeelden incident*. Deze hoofdvormen kunnen mogelijk een bijdrage leveren bij het verhogen van de lezersparticipatie bij jongvolwassenen en mogelijk ook worden toegepast in misdaadverhalen waar geen sprake is van opsporingsberichtgeving.

Het onderzoek heeft inzicht gegeven dat het programma *Opsporing Verzocht* hoofdvormen en ondersteunende vormen met storytelling elementen gebruikt, die een aanwinst kunnen zijn voor (lokale) nieuwsplatformen. Door misdaadverslaggeving online te plaatsen en te verspreiden op eigen social mediakanalen, kunnen lokale media met gebruik van storytelling elementen en een human-interest invalshoek een lezerspubliek van jongvolwassenen aanboren.

Het blijkt echter dat deze hoofdvormen en ondersteunende vormen slechts beperkt worden toegepast in het misdaadnieuws van Leidsch Dagblad en De Scheveninger. Er zijn daarvoor verschillende oorzaken aan te geven, waaronder een gebrek aan budget en medewerking van een politieorganisatie om deze vormen van *Opsporing Verzocht* te kunnen gebruiken.

Het voornaamste discussiepunt in dit onderzoek is of opsporingsberichtgeving leidt tot een grotere binding met lezers op een lokaal nieuwsplatform. Een mogelijke bedreiging is dat het leidt tot een verlies van de redactionele onafhankelijkheid en de kritische rol van de journalist, waardoor er een risico bestaat dat lokale media aan de leiband van een politieorganisatie gaan lopen. Vervolgonderzoek op het gebied van de effectiviteit en de mogelijkheden tot invoering van opsporingsberichtgeving op een lokaal nieuwsplatform, kan meer duidelijkheid verschaffen of het toepassen van de werkwijze van *Opsporing Verzocht* voor een groter bereik en binding zorgt bij de doelgroep jongvolwassenen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
1.2 Beschrijving onderzoeksofzet	7
1.3 Maatschappelijke waarde en wetenschappelijke relevantie	7
1.4 Onderzoeksvraag en deelvragen	8
1.5 Leeswijzer	9
2. Theorie: bevordering van de lezersparticipatie bij jongvolwassenen	10
2.1 Jongvolwassenen en mediagebruik	10
2.2 Gebruikers- en lezersparticipatie	11
2.3 Authenticiteit: het bieden van exclusiviteit als nieuwsplatform	13
2.4 Nabijheid: verwerken van herkenbaarheid in nieuwsverhalen	14
2.5 Sociale cohesie: het creëren van hogere sociale betrokkenheid op lokaal niveau	15
2.6 Deelconclusie theoriehoofdstuk: toepassing van de “sensitising concepts” bij het thema misdaad	17
3. Theorie: De mogelijkheden van een samenwerking tussen lokale media en overheidsorganisaties (randvoorwaarden)	18
3.1 Algemene bedrijfsjournalistiek en andere vormen van gebonden journalistiek	18
3.2 Het verschil in burgerparticipatie en het begrip lezersparticipatie	19
3.3 Het belang van een politieorganisatie bij een samenwerking bij opsporingsberichtgeving	20
3.4 Het samenwerkingsverband tussen Opsporing Verzocht en televisieomroep AVROTROS	21
3.5 Regelgeving, handhaving en randvoorwaarden bij opsporingsberichtgeving	22
3.6 Deelconclusie theoriehoofdstuk: randvoorwaarden opsporingsberichtgeving	23
4. Methoden: Kwalitatieve inhoudsanalyse en interviews	25
4.1 Inleiding: uitvoering onderzoeksmethodes	25
4.2 Kwalitatieve inhoudsanalyse Opsporing Verzocht	26
4.2 Kwalitatieve inhoudsanalyse Leidsch Dagblad en De Scheveninger	27
4.3 Interviews	28
5. Resultaten: kwalitatieve inhoudsanalyse en interviews Opsporing Verzocht	29
5.1 Toelichting van een woordvoerder	30
5.2 Camerabeelden incident	31
5.3 Gedramatiseerde reconstructie	32
5.4 Informatieve animatievideo	33
5.6 Interview Franki Klarenbeek: de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht	34
5.6 Kwalitatieve inhoudsanalyse: verdeling van de vormen en hoofdvormen in genres	39
6. Resultaten: kwalitatieve inhoudsanalyse en interviews met Leidsch Dagblad en De Scheveninger	41
6.1 De Scheveninger: vormen en functies (inhoudsanalyse)	42
6.2 Leidsch Dagblad: vormen en functies (inhoudsanalyse)	44
6.3 Verschillen in resultaten: Leidsch Dagblad en De Scheveninger (inhoudsanalyse)	48
6.4 Interview Jill van Calsteren: de kansen en de bedreigingen van de werkwijze van Opsporing Verzocht voor De Scheveninger	49
6.5 Interview Coen Polack: de kansen en bedreigingen van de werkwijze van Opsporing Verzocht voor Leidsch Dagblad	53
7. Conclusie en discussie	58
7.1 Kansen bij het toepassen van de werkwijze van Opsporing Verzocht	58
7.2 Bedreigingen bij het toepassen van de werkwijze van Opsporing Verzocht	59

7.3 Discussie	60
Literatuur.....	62
Bijlage I: Overzicht vormen en functies Opsporing Verzocht.....	64
Bijlage II: Overzicht vormen en functies De Scheveninger.....	67
Bijlage III: Overzicht vormen en functies Leidsch Dagblad.....	70
Bijlage IV: Interview Franki Klarenbeek (politieorganisatie).....	75
Bijlage V: Interview Jill van Calsteren (De Scheveninger).....	76
Bijlage VI: Interview Coen Polack (Leidsch Dagblad)	77
Bijlage VII: Voorbeeld van een tekstuele reconstructie (Volkskrant, 18 april 2020)	78

1. Inleiding

In een problematisch lokaal medialandschap, waarin sprake is van een daling van abonnees, advertentie-inkomsten en fragmentatie van het nieuws, is het belangrijk dat jongeren geïnteresseerd raken in het nieuws (Anderson, 2013). Het thema misdaad lijkt sterke papieren te hebben om dit te bewerkstelligen. Ten eerste omdat nieuwsbronnen over een opsporing, verdachten of vermissing vaak te vinden zijn in de informele laag van de samenleving en zich daarom afspelen op prominente plekken in de directe leefomgeving van de lezer (Drok, 2015). Ten tweede maakt het deel uit van de basisbehoefte van een individu als deel van een gemeenschap, namelijk de behoefte aan een veilige werk- en leefomgeving (Chan et al., 2006). Tot slot hebben de onderwerpen rond misdaad direct betrekking op hoe burgers onderling met elkaar omgaan en roepen daarom een gevoel van urgentie op. Kortom het thema misdaad wordt als een potentieel thema gezien, waar journalisten mogelijk nieuws vanuit het belang van de lezer kunnen schrijven.

Of dit werkelijk het geval is en hoe dit zou moeten worden aangepakt is nog ongewis. Het ligt voor de hand te kijken of lokale media kunnen profiteren van bestaande best practices, zoals het televisieprogramma *Opsporing Verzocht*. *Opsporing Verzocht* is succesvol op het gebied van het bereiken van een grote groep participerende kijkers. Het televisieprogramma weet namelijk al meer dan 37 jaar een grote diversiteit aan doelgroepen te bereiken, waarin kijkers een bijdrage leveren aan het oplossen van een zaak (Van Erp, Van Gastel, & Webbink, 2012). Het televisieprogramma trekt gemiddeld ruim 1,1 miljoen kijkers per week. *Opsporing Verzocht* heeft aangetoond dat diverse tips van burgers over een mogelijke verdachte of dader als toegevoegde waarde kunnen worden gezien bij het oplossen van een zaak. Bij de getoonde opsporingsberichten van de uitzendingen in 2009 en 2010, zijn 38% procent van de zaken opgelost, vooral in combinatie met gebruikmaking van meerdere opsporingsmiddelen (Van Erp et al., 2012).

De onderzoeksvraag luidt daarom als volgt:

Wat kunnen lokale media zoals *Leidsch Dagblad* en *De Scheveninger* leren van de werkwijze van het landelijke televisieprogramma *Opsporing Verzocht* met het oog op het versterken van de participatie in de nieuwsvoorziening van jongvolwassenen – in termen van bedreigingen en kansen?

Het is voor het voortbestaan en de toekomst van de lokale journalistiek noodzakelijk dat zij van toegevoegde waarde zijn in het medialandschap. Dit in een medialandschap waar nationale nieuwsplatformen de meeste populariteit genereren. Lokale journalistiek heeft te maken met een daling van abonnees en advertentie-inkomsten, waarbij lokale media moeite hebben met het vinden van een verbinding met diverse doelgroepen die een rol spelen in de samenleving (Anderson, 2013). Het onderzoek is gericht op het bereiken van de doelgroep jongvolwassenen, omdat logischerwijs jongeren tussen de 18-24 jaar, de potentiële lezers van de toekomst zijn. Dit onderzoek bespreekt de mogelijkheid dat door het bevorderen van de lezersparticipatie bij een lokaal nieuwsplatform met een thema als misdaad, het bereik onder jongvolwassenen in lokale media wordt bevorderd.

Om te investeren in het thema misdaad op het gebied van lezersparticipatie, is een nauwe samenwerking tussen een politieorganisatie en lokale media onontkoombaar. De meest succesvolle samenwerking met een politieorganisatie, is het nationale televisieprogramma *Opsporing Verzocht*. Er is specifiek in dit onderzoek gekozen voor de regio Zuid-Holland, omdat de politieorganisatie Den Haag een mediagezinde politieorganisatie is. De politie-eenheid Den Haag is één van de politieregio's die de meeste zaken levert aan het programma *Opsporing Verzocht* (Van Erp et al., 2012).

Mogelijk kunnen lokaal geschreven media meer aandacht besteden aan opsporingsberichtgeving, waarbij lezers actief bijdragen aan het bieden van tips en advies over een incident. Het bevorderen van de lezersparticipatie, gaat verder dan slechts het informeren van lezers over maatschappelijke ontwikkelingen. Bij deze benadering van journalistiek wordt ook getracht om de maatschappelijke betrokkenheid van de doelgroep te verhogen. Deze benadering van journalistiek is niet nieuw, het was in het verleden bekend als *civiele journalistiek*. Deze variant van journalistiek bestaat al sinds de jaren 90 (Drok, 2015). De technologische ontwikkelingen, die zich online afspelen, hebben bijgedragen dat deze variant van journalistiek in de 21ste eeuw voor mogelijk meer innovatieve mogelijkheden en kansen heeft gezorgd.

In deze journalistieke benadering staat niet de institutionele elite, maar de burger centraal. De voorstanders van deze benadering willen voorkomen dat de journalistiek verknoopt raakt met de institutionele kant van de samenleving, waardoor journalistieke berichtgeving te ver van het publiek raakt verwijderd (Drok, 2015). In dit onderzoek wordt niet onder lezersparticipatie verstaan dat burgers op een onafhankelijke manier zelfstandig journalistieke producties gaan leveren. Dit maakt namelijk deel uit van burgerjournalistiek, waar weinig sprake is

van een samenwerkingsverband tussen professionals en publiek. Burgerjournalistiek onttrekt zich namelijk aan het professionele proces, wat het doel voorbijgaat om lokale media als informatieve platformen te zien die mogelijk een centrale rol hebben in het vormen van een gemeenschap in een regio (Drok, 2015).

1.2 Beschrijving onderzoeksofzet

Er worden twee onderzoeksmethodes toegepast om achter de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht te komen en op welke wijze lokale media hieruit lering kunnen trekken. Onder de werkwijze worden de mogelijkheden verstaan om als lokaal nieuwsplatform meer aandacht aan opsporingsberichtgeving te besteden. Ook wordt onder de werkwijze verstaan welke (audio)visuele en inhoudelijke vormen door het programma worden toegepast om de doelgroep jongvolwassenen te bereiken. De eerste methode van dit onderzoek is het uitvoeren van een kwalitatieve inhoudsanalyse. Daarvoor wordt de media-inhoud van een reeks fragmenten van zaken uit afleveringen van het televisieprogramma geanalyseerd. De fragmenten zijn opsporingszaken die door de redactie van Opsporing Verzocht op hun website zijn gepubliceerd. Het doel hiervan is om in kaart te brengen welke genres en vormen worden gebruikt bij het televisieprogramma Opsporing Verzocht. Een vervolg van deze kwalitatieve inhoudsanalyse is of deze vormen en genres ook voorkomen bij lokale nieuwsplatformen.

De vervolganalyse wordt uitgevoerd bij twee nieuwsbladen in de regio Zuid-Holland, Leidsch Dagblad en De Scheveninger. Er is gekozen louter de online berichtgeving van deze kranten te onderzoeken, omdat de doelgroep jongvolwassenen voor hun eigen nieuwsvoorziening daar het meeste actief zijn (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014a). Er worden nieuwsberichten geanalyseerd om erachter te komen welke vormen en genres van het programma Opsporing Verzocht bij de twee lokale nieuwsplatformen aanwezig zijn en welke ontbreken. Voor de analyse bij deze nieuwsplatformen worden achtergrondverhalen en korte nieuwsberichten gebruikt.

Het tweede methode van dit onderzoek is het verrichten van interviews met Leidsch Dagblad, De Scheveninger en een politiemedewerker achter het programma Opsporing Verzocht. De interviews bieden dieper inzicht welke toegepaste (audio) visuele vormen succesvol in het programma Opsporing Verzocht zijn voor het bereiken van de doelgroep jongvolwassenen en welke van deze vormen lokale media mogelijk kunnen overnemen. Het onderzoek zal worden afgesloten met een overzicht van de kansen en bedreigingen voor lokale media bij het gedeeltelijk of volledig toepassen van de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht

1.3 Maatschappelijke waarde en wetenschappelijke relevantie

Het uitgangspunt bij dit onderzoek is het publiek betrekken bij het nieuwsproces waardoor de mogelijkheid bestaat dat de lezersparticipatie wordt bevorderd. Journalistiek heeft volgens deze benadering niet enkel het doel om media beter met het publiek te laten verbinden, maar ook het publiek beter te laten verbinden met het publieke domein (Drok, 2015). In het geval van lokale media, dragen de media ook de verantwoordelijkheid om het publiek beter te laten verbinden met lokale initiatieven die zich afspelen in de eigen regio. Journalistiek heeft volgens deze benadering een verantwoordelijkheid om lezers van informatie te voorzien, zodat lezers weloverwogen keuzes en beslissingen maken in hun omgeving. Het bevorderen van de lezersparticipatie op het gebied van het thema misdaad, kan mogelijk stimuleren dat lezers meer betrokken worden bij hun eigen lokale omgeving. Een neveneffect dat hoopt te worden bereikt, is dat dit thema de algemene nieuwsbehoefte voor het volgen van lokaal nieuws voor jongvolwassenen vergroot. De maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek is of lokale media door deze benadering van het bedrijven van journalistiek, mogelijk een loyale en vaste doelgroep van jongvolwassenen aan zich weet te binden.

1.4 Onderzoeksvraag en deelvragen

Het volgende vraagstuk wordt beantwoord in dit onderzoek:

Wat kunnen lokale media zoals Leidsch Dagblad en De Scheveninger leren van de werkwijze van het landelijke televisieprogramma Opsporing Verzocht met het oog op het versterken van de participatie in de nieuwsvoorziening van jongvolwassenen – in termen van bedreigingen en kansen?

De deelvragen van dit onderzoek wordt in *Tabel 1: deelvragen onderzoek* duidelijk gemaakt:

Tabel 1: deelvragen onderzoek

Hoofdstuk 2 theorie	<p>Wat zijn de nieuwsvoorkeuren van jongvolwassenen tussen de 18-24 jaar?</p> <p>Welke theorieën spelen een rol bij het bevorderen van de lezersparticipatie bij een jongvolwassenen doelgroep?</p> <p>Op wat voor manier zijn de theorieën van toepassing bij het leveren van misdaadnieuws voor jongvolwassenen?</p>
Hoofdstuk 3 theorie	<p>Welke mogelijke samenwerkingsverbanden bestaan er tussen een nieuwsplatform en een overheidsorganisatie?</p> <p>Wat zijn de belangen en werkwijze van de politieorganisatie op het gebied van opsporingsberichtgeving?</p> <p>Aan welke randvoorwaarden en regelgeving van een politieorganisatie, moeten lokale media voldoen bij het publiceren van opsporingsberichtgeving?</p>
Hoofdstuk 4 methode	<p>Op wat voor manier levert het verrichten van een kwalitatieve inhoudsanalyse en het houden van interviews, een bijdrage om achter de werkwijze van Opsporing Verzocht te komen?</p> <p>Op wat voor manier levert het verrichten van een kwalitatieve inhoudsanalyse en het houden van interviews, inzicht of lokale media kunnen leren van het programma Opsporing Verzocht?</p>
Hoofdstuk 5 resultaten	<p>Van welke genres en (audiovisuele) vormen maakt het televisieprogramma Opsporing Verzocht gebruik?</p> <p>Wat zijn de (hoofd)vormen in het programma Opsporing Verzocht, die een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het bevorderen van de kijkersparticipatie?</p> <p>Is er een bereidheid vanuit de politieorganisatie om opsporingsinformatie aan een lokaal nieuwsplatform te leveren?</p>
Hoofdstuk 6 resultaten	<p>Welke genres en (audiovisuele) vormen van het programma Opsporing Verzocht, komen terug bij de nieuwsplatformen?</p> <p>Welke (hoofd)vormen komen terug bij de nieuwsplatformen en op wat voor manier kunnen die een bijdrage leveren bij het bevorderen van de lezersparticipatie onder jongvolwassenen?</p> <p>Om wat voor reden ontbreken er (hoofd)vormen in de nieuwsplatformen van Leidsch Dagblad en De Scheveninger?</p> <p>Is er een bereidheid vanuit de nieuwsplatformen om nauw samen te werken met een politieorganisatie op het gebied van opsporingsberichtgeving?</p>
Hoofdstuk 7 conclusie en conclusie	<p>Wat kunnen lokale media zoals Leidsch Dagblad en De Scheveninger leren van de werkwijze van het landelijke televisieprogramma Opsporing Verzocht met het oog op het versterken van de participatie in de nieuwsvoorziening van jongvolwassenen – in termen van bedreigingen en kansen?</p>

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt de aanleiding van dit onderzoek met daarbij de onderzoeksvraag gepresenteerd. De theorie in dit onderzoek bestaat uit twee aparte hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt er ingegaan op de theorieën die een rol spelen bij het bevorderen van de lezersparticipatie onder de doelgroep jongvolwassenen. In hoofdstuk 3 worden de mogelijkheden (randvoorwaarden) aan de hand van literatuuronderzoek inzichtelijk gemaakt, wanneer een lokaal nieuwsplatform de keuze maakt om meer aandacht te besteden opsporingsberichtgeving. In hoofdstuk 4 (methode) wordt de uitvoering van het verrichten van een kwalitatieve inhoudsanalyse en het houden van interviews duidelijk gemaakt. Er is hiervoor een codeboek gebruikt, dat vermeld staat in bijlagen I, II, en III van dit onderzoek.

Het resultatenhoofdstuk is eveneens onderverdeeld in twee aparte hoofdstukken. In hoofdstuk 5 (resultaten) wordt er duidelijk gemaakt welke (audio) visuele vormen in Opsporing Verzocht een bijdrage kunnen leveren bij het bevorderen van de kijkersparticipatie c.q. lezersparticipatie van jongvolwassenen. Ook wordt er inzicht gegeven over de bereidheid van een politieorganisatie om op het gebied van opsporingsberichtgeving met lokale media samen te werken. In hoofdstuk 6 wordt er duidelijk gemaakt of de vastgestelde vormen die in hoofdstuk 5 zijn benoemd, ook voorkomen bij Leidsch Dagblad en De Scheveninger. Het hoofdstuk geeft tevens helderheid om wat voor reden er (audiovisuele) vormen bij de nieuwsplatformen ontbreken en of er bereidheid is om op het gebied van opsporingsberichtgeving met een politieorganisatie samen te werken.

Het onderzoek sluit af met hoofdstuk 7 Conclusie en Discussie, waar wordt aangegeven wat lokale media kunnen leren van de werkwijze van het landelijke televisieprogramma Opsporing Verzocht bij het versterken van de participatie in de nieuwsvoorziening van jongvolwassenen. Er worden drie kansen en drie bedreigingen vermeld wanneer lokale media ervoor kiezen om de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht toe te passen.

2. Theorie: bevordering van de lezersparticipatie bij jongvolwassenen

In dit hoofdstuk worden theorieën behandeld die een rol spelen bij het bevorderen van de lezersparticipatie onder jongvolwassenen. Er zal bij paragraaf 2.1 Jongvolwassenen en mediagebruik, worden ingegaan op wat de nieuwsvoorkeuren zijn van jongvolwassenen tussen de 18-24. In de onderzoeken van Irene Costera Meijer en Tim Groot Kormelink wordt inzichtelijk gemaakt wat het mediagebruik van deze doelgroep is en op wat voor wijze de doelgroep het nieuws consumeert (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014a). Er wordt vervolgens een verband gelegd hoe deze nieuwsbehoeftes, aansluiten op het bevorderen van de lezersparticipatie.

Er wordt in paragraaf 2.2 Gebruikers- en lezersparticipatie duidelijk gemaakt, wat het bevorderen van de lezersparticipatie voor een lokaal nieuwsplatform betekent. Er wordt inzicht gegeven op het onderzoek van Nico Drok met de titel *Participatie in en via de journalistiek* uit 2015. De focus van de theorie ligt hierbij op het inzetten van crowdsourcing initiatieven als lokaal nieuwsplatform. Een journalistiek nieuwsplatform zoekt in dat geval naar een directe dialoog met de lezer, waar aan de lezers om expertise en advies wordt gevraagd over een specifiek nieuwsthema. Een voorbeeld hiervan is dat op het gebied van het thema misdaad aan lezers wordt gevraagd of zij meer weten over een specifiek incident in de eigen regio (Drok, 2015)

Er wordt vervolgens ingegaan op theorieën die onderbouwen waarom het bevorderen van de lezersparticipatie van jongvolwassenen, mogelijk voor een groter bereik bij een lokaal nieuwsplatform kan zorgen. Er wordt daarvoor aandacht besteed aan de "sensitising concepts": authenticiteit, nabijheid en sociale cohesie. Er wordt in paragraaf 2.4 Authenticiteit, ingegaan hoe het gebruik van 'linguïstische' authenticiteit, mogelijk een middel is om diverse lezersgroepen te bereiken. In paragraaf 2.5 Nabijheid, wordt er inzichtelijk gemaakt wat nieuws uit de directe omgeving en lokale verbondenheid voor de doelgroep jongvolwassenen exact betekent. In paragraaf 2.6 Sociale cohesie, wordt ten slotte ingegaan waarom het noodzakelijk is om de sociale betrokkenheid van de doelgroep jongvolwassenen in de directe omgeving te vergroten. Het hoofdstuk zal afsluiten met een conclusie, waarin wordt uitgelegd op wat voor wijze de "sensitising concepts" van toepassing zijn bij het thema misdaad.

2.1 Jongvolwassenen en mediagebruik

Uit onderzoek van Costera Meijer en Groot Kormelink blijkt dat jongvolwassenen tussen de 18-24 jaar vooral geïnteresseerd zijn in nationaal nieuws en minder gericht zijn op lokaal en regionaal nieuws (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014a). Jongvolwassenen nieuwslezers hebben geen voorkeur om hun eigen nieuws te selecteren en dit af te stemmen op hun eigen voorkeur. Lezers prefereren dat journalisten een voorselectie maken bij het bepalen wat belangrijk nieuws is. Lezers verwachten van professionele journalistieke platformen dat deze service aan lezers wordt aangeboden. Nieuwsplatformen fungeren voor jongvolwassenen als een centrale plaats om op de hoogte te zijn van wat er plaatsvindt in de maatschappij. Dit betekent dat lokale nieuwsmedia een verantwoordelijkheid dragen om voor jongvolwassenen te selecteren van wat voor hen relevant nieuws is.

Belangrijk voor jongvolwassenen is dat zij zelf de mogelijkheid hebben om te bepalen waar en wanneer zij nieuws consumeren en dat het gratis voor de doelgroep beschikbaar is (Drok & Hermans, 2016). Jongvolwassenen hebben in eerste instantie behoefte om op de hoogte te zijn van actuele gebeurtenissen in hun regio. Vervolgens hebben zij de behoefte om meer context en achtergrond over een gebeurtenis te krijgen. Jongvolwassenen hebben daarom naast de snelle stroom aan nieuws, de behoefte aan 'slow' nieuws om meer diepgang en kennis te krijgen over bepaalde nieuwsfeiten. Constructieve journalistiek wordt door jongvolwassenen meer geassocieerd met hoogwaardig en kwalitatief nieuws waar een prijs voor moet worden betaald. Waar nieuwsberichten met korte nieuwsfeiten, eerder worden geassocieerd met gratis en laagdrempelig nieuws.

Jongvolwassenen willen niet afhankelijk zijn van een enkel medium waar zij nieuws kunnen consumeren. Nieuws moet op verschillende mediums beschikbaar zijn. Met uitzondering van de papieren krant, blijven jongeren het nieuws op verschillende kanalen volgen met nadruk op de smartphone en laptop. Nieuws moet voor jongvolwassenen niet tijdsafhankelijk zijn en 24/7 beschikbaar zijn (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014a). Om die reden doen digitale kanalen het beter bij jongvolwassenen dan traditionele mediums waarin nieuws wordt gebracht. Jongvolwassenen volgen het nieuws op zowel een passieve als actieve wijze waarin zij op diverse manieren de nieuwsinformatie verwerken. Er zijn geen specifieke momenten op een dag, waar jongvolwassenen nieuws consumeren. Nieuws wordt bijvoorbeeld op een passieve wijze gebruikt als achtergrondgeluid bij het uitvoeren van een andere taak. Costera Meijer en Groot Kormelink halen hier als voorbeeld een van de respondenten van het onderzoek:

Joan turns on the news while she is preparing dinner. It moves to the foreground when she is cutting her vegetables, but it is just as easily relegated to being a background noise when she walks into the kitchen. (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014a, p.637)

Ook het lezen van nieuwsberichten wordt volgens het onderzoek op een passieve als actieve wijze door jongvolwassenen gedaan. Lezers kunnen bijvoorbeeld het nieuws *checken*, waarin een snelle blik wordt geworpen op de verschillende headlines van het nieuws en welk nieuws net binnengekomen is. Het doel hiervan is om op een snelle manier op de hoogte te zijn over de ontwikkelingen in de samenleving. In andere gevallen kan de lezer ook een keuze maken om het nieuws van begin tot eind te lezen, bijvoorbeeld omdat het een achtergrondartikel is dat direct betrekking heeft op de persoonlijke interesses en voorkeuren van de nieuwslezer (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014a).

Het achterhalen van de persoonlijke nieuwsvoorkeuren van lezers en met nadruk op jongvolwassenen is lastig in kaart te brengen. Het blijkt uit onderzoek van Costera Meijer en Groot Kormelink dat het niet mogelijk is om voorkeuren van nieuwsgenres te meten op basis van het aantal clicks per nieuwsgenre. Een oorzaak hiervan is de manier hoe jongvolwassenen nieuws consumeren. Het checken van verschillend nieuws is onder jongvolwassenen een populaire activiteit. Het is hiervoor niet noodzakelijk om op het nieuwsartikel te klikken om het volledige artikel te bekijken. Nieuwslezers houden zich bijvoorbeeld op de hoogte van het nieuws door enkel naar de headlines en leads te kijken. In het onderzoek van Costera Meijer en Kormelink wordt hiervoor een respondent als voorbeeld aangehaald:

Marie-Claire (23) shows: "Technology [category] I always like, but usually the headlines are enough, unless I'm really like 'Huh? How can that be?'. (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014b, p. 673)

De variaties op de manieren van nieuws dat wordt gelezen door jongvolwassenen en de aanwezige interesse van jongvolwassenen van zowel kortere nieuwsberichten als uitgebreide nieuwsverhalen, geeft ook aan dat jongvolwassenen behoefte hebben aan verschillende soorten nieuwsgenres. Hierin is ruimte voor zowel entertainment (columns) als hardere nieuwsverhalen, bijvoorbeeld achtergrondstukken. Een gevarieerd en gebalanceerd nieuwsaanbod uit verschillende nieuwsgenres, is daarom voor jongvolwassenen belangrijk (Drok, Hermans & Kats, 2018). De reden waarom zachte nieuwsthema's populair blijven bij jongvolwassenen, is omdat nieuws naast een informatiefunctie door jongeren ook wordt gezien als vermaak.

Jongvolwassenen hechten minder waarde aan het volgen van dagelijkse nieuws als een verplichting. Dit kan mogelijk komen omdat jongvolwassenen vooral op de interesses van de directe sociale relaties zijn gericht en minder bij mensen die buiten deze groep vallen. Over het algemeen kan er opgemerkt worden dat jongvolwassenen vooral nieuws willen ontvangen in directe relatie met hun dagelijks leven. Dit staat onafhankelijk van over welk thema het nieuws gaat. Invalshoeken van nieuws over entertainment, criminaliteit en onderwijs zijn aantrekkelijk voor de doelgroep jongvolwassenen (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014). Een verklaring hiervoor is dat dergelijke thema's vaker inspelen op het dagelijkse leven van jongvolwassenen en zich in de informele levenssfeer afspelen (Drok, 2015). Dergelijke onderwerpen maken bij jongvolwassenen deel uit van het gespreksonderwerp in een hogeschool, een lokaal winkelcentrum of een sportvereniging. Motieven voor jongvolwassenen om lokaal nieuws te volgen zijn bijvoorbeeld te weten wat zich in de directe omgeving afspeelt. Nieuws kan voor jongvolwassenen bijvoorbeeld handig zijn voor het maken van de juiste carrière of studiekeuzes. De kennis uit het nieuws kan daarom voor jongvolwassenen toepasbaar zijn in hun dagelijks leven.

2.2 Gebruikers- en lezersparticipatie

Het is voor lokale media belangrijk dat jongvolwassenen eerst een hogere betrokkenheid bij maatschappelijke thema's krijgen op lokaal niveau, voordat zij interesse krijgen in lokaal nieuws (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014a). Het bevorderen van de lezersparticipatie op een lokaal nieuwsplatform, kan mogelijk de directe verbondenheid van jongvolwassenen met de lokale omgeving vergroten. Het bevorderen van de lezersparticipatie onder jongvolwassenen is noodzakelijk doordat deze doelgroep (meer tieners dan twintigers) in de overgang naar volwassenheid sterker gericht is op de eigen identiteit en hun directe sociale relaties, dan op het niveau van de gemeenschap en samenleving (Drok, Hermans & Kats, 2018). Een mogelijk gevolg hiervan is dat zij een beperkt interesse hebben in het volgen van lokaal nieuws.

Er wordt in het artikel van José van Dijck en Thomas Poell betwijfeld of het louter inzetten van social media als nieuwsplatform, daadwerkelijk leidt tot een verhoogde lezersparticipatie. Het algoritmische systeem achter platformen als Twitter en Facebook, maakt vooral een selectie op het laatste nieuws dat in diverse nieuwsplatformen wordt gepubliceerd. Het gaat hierbij om vlugge "breaking news" berichtgeving, waarbij veel gebruikersactiviteit in korte tijd wordt gegenereerd die vervolgens na korte tijd weer wegvalt. Volgens dit onderzoek hebben gebruikers van social media niet de mogelijkheid om in het nieuwsproces te participeren, maar versterken bepaalde gebruikssignalen en type nieuwsberichten. Handelingen die gebruikers op social media

verrichten zijn voornamelijk technologisch gestuurd, aan de hand van het volgen, liken, retweeten of delen van bepaalde nieuwsberichten. (Van Dijck & Poell, 2013, pp. 2-14).

De doelgroep jongvolwassenen bezoekt verschillende nieuwsplatformen op basis van wat er op hun tijdlijn verschijnt. Het is daarom als lokaal nieuwsplatform een uitdaging om een directe en loyale verbondenheid te creëren met de doelgroep jongvolwassenen door het enkel inzetten van social media. Voor het bevorderen van de lezersparticipatie en het behouden van vaste lezers, zouden nieuwsmedia mogelijk naar een directe dialoog kunnen zoeken met haar eigen lezers (Van Dijck & Poell, 2013). Sociale media beperken zich daarin mogelijk slechts als digitale drager om de directe dialoog met de lezers te gaan zoeken. Het zoveel mogelijk verspreiden van nieuwsverhalen zonder dat er in de inhoud van het nieuwsbericht naar een directe dialoog met de doelgroep wordt gezocht, is mogelijk onvoldoende om de lezersparticipatie te kunnen bevorderen. Lokale media zouden mogelijk meer kunnen investeren in alternatieve manieren voor het bevorderen van de lezersparticipatie, door bijvoorbeeld een nauwe samenwerking te zoeken met de lokale initiatieven die zich in een regio afspelen.

Nico Drok beschrijft in zijn onderzoek uit 2015, genaamd *Participatie in en via de journalistiek*, drie bekende varianten van lezersparticipatie (Drok, 2015):

- User generated content. De gebruiker levert hierbij, al dan niet op verzoek redactie, bijdragen in de vorm van bijvoorbeeld foto's, video of tekst. Meestal betreft dit ooggetuige-materiaal of commentaar.
- Crowdsourcing. Dit is het outsourcen van (een deel) van de research naar de crowd. Aanname is dat het publiek beschikt over veel kennis, de zogeheten "wisdom of the crowd", en in staat en bereid is om deze te delen.
- Co-creation. In deze variant heeft het publiek een verdergaande taak. Het wordt niet slechts gezien als leverancier van onderdelen, maar als een gelijkwaardige medewerker gedurende het gehele productieproces.

Een samenwerking met de lokale initiatieven in een wijk of regio, stimuleert mogelijk dat de lezer actief wordt betrokken bij de totstandkoming van een nieuwsverhaal. Met het begrip lezersparticipatie wordt daarom niet enkel bedoeld dat de jongvolwassenen worden geciteerd in een nieuwsverhaal, door bijvoorbeeld het delen van hun eigen opinie. Dit ook door als nieuwsplatform te investeren in "crowdsourcing", waardoor jongvolwassenen mogelijk meer betrokken raken bij het maatschappelijk debat en daardoor meer verbondenheid voelen met hun directe lokale omgeving. Zonder journalistieke bemiddeling blijft namelijk de democratische participatie voor grotere groepen burgers buiten bereik (Drok, 2015).

Het aandacht besteden aan lezersparticipatie, kan mogelijk als een strategisch middel worden ingezet om nieuwe lezers te bereiken en vast te houden. In dit onderzoek wordt er geïnventariseerd of lokale media mogelijk meer kunnen investeren in opsporingsberichtgeving. Het investeren in opsporingsberichtgeving kan worden gezien als een variant van crowdsourcing, waarbij er aan het publiek om hulp en kennis wordt gevraagd bij het oplossen van een zaak. Het onderzoeken naar de mogelijkheden van deze variant van lezersparticipatie waarin lezers worden bereikt aan de hand van crowdsourcing, heeft voor dit onderzoek prioriteit. Kenmerkend voor een dergelijke manier van berichtgeving is het volgende (Drok, 2015):

- De selectie van informatie over een onderwerp: minder berichtgeving vanuit instituties en overheidsorganisaties.
- Keuze van brongebruik: vaker gewone burgers (informele bronnen) dan officials.
- De aard van informatie: oplossingsgerichte informatie in het voordeel voor de lezer.

Er wordt tegenwoordig in verschillende nationale nieuwsplatforms geïnvesteerd in crowdsourcing initiatieven. De Volkskrant heeft bijvoorbeeld een rubriek gestart met de naam 'de open redactie'. Lezers kunnen aan de hand van deze rubriek, persoonlijk aan de redactie doorgeven, welke nieuwsthema's bij het nieuwsplatform ontbreken. Er wordt daarnaast aan de hand van het inzetten van vragenlijsten aan de lezers gevraagd, wat voor soort nieuwsverhalen lezers het liefst lezen. Nieuwslezers denken hierdoor actief mee over wat voor nieuwsverhalen er door de redactie moeten worden geschreven (Volkskrant, 2020). Het nieuwsplatform Follow the Money gaat nog een stap verder en vraagt aan de lezer om met eigen voorstellen te komen voor de productie van een nieuwsverhaal. Het platform Follow the Money organiseert regelmatig evenementen waar lezers een pitch voor een nieuwsverhaal geven. De leden van het platform kunnen vervolgens stemmen op een voorstel voor een nieuwsverhaal. Het voorstel met de meeste stemmen, wordt door de redactie van Follow the Money verwerkt tot een publicatie (Follow the Money, 2020).

Het bevorderen van de lezersparticipatie wordt in eerste instantie door lokale media vaak gezien als een middel om kosten te besparen, ter compensatie van de bezuinigingen die bij lokale media plaatsvinden (Drok, 2015). Het

kan mogelijk ook als een strategisch middel gezien worden om jongvolwassenen meer op een maatschappelijk niveau te betrekken bij lokale media. Crowdsourcing initiatieven bij nieuwsplatformen kunnen jongvolwassenen mogelijk meer maatschappelijk bewust maken van de ontwikkelingen die zich in een lokale omgeving afspelen. Er zijn mogelijk meerdere strategische manieren om de jongvolwassenen bij een lokaal nieuwsplatform te bereiken. Om die reden wordt er in dit onderzoek niet vanuit gegaan dat het richten op lezersparticipatie door middel van crowdsourcing, de enige methode is om de jongvolwassenen te bereiken. Het is eerder mogelijk één van de strategische opties, waar mogelijk kansen liggen om als lokaal nieuwsplatform van toegevoegde waarde te zijn.

2.3 Authenticiteit: het bieden van exclusiviteit als nieuwsplatform

Jongvolwassenen hebben interesse in nieuws dat zich in de informele levenssfeer afpeelt, waaronder thema's als entertainment, criminaliteit en onderwijs (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014). Dit kan mogelijk komen omdat dit soort nieuwsverhalen geschikt zijn voor het toepassen van informele bronnen, waarin gewone burgers in een nieuwsverhaal hun eigen persoonlijke beleving kwijt kunnen (Drok, 2015). Deze persoonlijke verhalen zijn exclusief van aard, omdat dergelijke verhalen niet eerder aan een groot publiek naar buiten zijn gebracht. Op dit terrein speelt het concept authenticiteit een rol.

Het begrip authenticiteit is van oorsprong ontstaan vanuit een filosofische benadering waarin het uitstralen van een 'eigen ik' een bepaalde belangrijke waarde heeft als individu. Gedrag en de mentaliteit als mens staan centraal. Vanuit het perspectief van waardering: van een onafhankelijk persoon die zich bindt aan zijn eigen normen en principes. Het uiten van een echtheid, waar een persoon geen kopie is van een groter collectief waarbij sprake kan zijn van imitatie. Kortom het uitstralen van een mate van originaliteit neemt een waardering van een grotere groep met zich mee (Trilling, 1972). Het begrip wordt daarom tegenwoordig meer als marketingmiddel commercieel toegepast, om het unieke karakter als merk of product uit te stralen, waar consumenten zich als individu of als groep aan kunnen binden (Mandemakers, 2011, p. 3). Hieruit is het begrip branding ontstaan, dat een diepere betekenis heeft dan een oppervlakkige vorm van commercie en marketing (Cunningham & Craig, 2017, p. 73).

Authenticiteit in de journalistiek is gebonden aan de keuze welke taalmiddelen er worden toegepast om de juiste doelgroepen te kunnen bereiken. Geschreven nieuwsplatformen gebruiken 'linguïstische' authenticiteit. Er wordt gebruik gemaakt van specifieke woordkeuzes, stijlmiddelen en symboliek in de nieuwsverhalen, waarmee het juiste publiek wordt bereikt (Lacoste et al., 2014, p. 3). Door deze elementen bij het concept authenticiteit op een exclusieve of originele manier te gebruiken, kan de lokale journalistiek zijn eigen identiteit vormgeven. Authenticiteit speelt een rol in hoe mensen zich op persoonlijk vlak presenteren in de samenleving, waarbij zij onderdeel uitmaken of zich identificeren met een sociale groep. Op diezelfde manier kan de lezer zich identificeren en verbonden voelen met een specifiek nieuwsplatform. In de lokale journalistiek kan het concept authenticiteit worden toegepast bij de invulling van bepaalde nieuwsgenres of bij het inspelen op nieuws dat direct betrekking heeft op het dagelijkse leven van jongvolwassenen (Coupland, 2001).

Een voorbeeld van een studie op het gebied van authenticiteit in de journalistiek is het onderzoek van Nicolas Coupland met als titel *Stylezation, authenticity, and TV news review* (Coupland, 2001). Hij heeft hiervoor het ochtendprogramma van de BBC The Big Breakfast Show onderzocht op authenticiteit. De onderzoeker pleit voor een benadering van het nieuws van onderop (authenticity-from below). Het nieuws wordt volgens de bevindingen van Nicolas Coupland te veel van bovenaf bepaald door een hoofdredactie. Er moet volgens de onderzoeker meer ruimte komen voor afwijkende (persoonlijke) meningen van informele bronnen, om daarmee meer de perspectieven van de lezers in een nieuwsplatform te vertegenwoordigen. Dit gedachtegoed sluit aan het uitgangspunt van het onderzoek van Nico Drok uit 2015, waar journalistieke bemiddeling aan de hand van het bevorderen van de lezersparticipatie, zorgt voor een betrokken en meer geïnformeerd lezerspubliek (Drok, 2015).

In het concept van authenticiteit kan worden meegenomen, dat het begrip vraagt om origineel en onderscheidend te zijn in het brengen van eigen verhalen en geen kopie zijn van een groter geheel. Het heeft als kenmerk dat het een exclusieve waarde heeft, waar mensen zich als individu of als eigen groep mee kunnen binden, omdat het persoonlijk gerelateerd is aan hen. Het concept authenticiteit is mogelijk een middel om zich te onderscheiden in zowel inhoud als vorm in de berichtgeving, met als doel om specifieke lezersgroepen te bereiken. Authenticiteit biedt lezers exclusiviteit aan, eigen nieuwsverhalen die gericht zijn op gebeurtenissen uit de directe lokale omgeving (Lacoste et al., 2014).

Een nauwe samenwerking tussen de politie en lokale media kan in theorie mogelijk hieraan bijdragen, om de eerste externe partij te zijn met nieuwe informatie over een incident, opsporing van een verdachte of over een mogelijke vermissing in een lokale omgeving. Ook kan het mogelijk voor meer exclusieve, lokale misdaadverhalen met een hoge amusementswaarde zorgen. Het kan zich inhoudelijk en in zijn vorm onderscheiden van nieuwsverhalen die op nationale nieuwsplatformen worden gepubliceerd. Dit mede door het

bezit van exclusieve gedetailleerde informatie over een zaak (inhoudelijke authenticiteit) in combinatie van het toepassen van middelen als storytelling (vormelijke authenticiteit).

2.4 Nabijheid: verwerken van herkenbaarheid in nieuwsverhalen

De doelgroep jongvolwassenen heeft de behoefte om nieuws te ontvangen dat betrekking heeft op hun dagelijkse leven en directe sociale relaties (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014a). Lokaal en regionaal nieuws worden door jongvolwassenen minder gelezen in vergelijking met nationaal en internationaal nieuws. Dit heeft mogelijk betrekking op het concept nabijheid, waarin nieuws uit de lokale omgeving voor de doelgroep jongvolwassenen steeds verder van hun eigen interessegebied af staat. De theorie achter nabijheid kaart het probleem aan van het verlies van de directe verbondenheid bij het nieuws vanuit de fysieke plaats. Door de digitale ontwikkelingen waaronder het ontstaan van social media, kan een individu op verre afstand een directe verbondenheid voelen met ontwikkelingen die zich internationaal spelen (Ahva & Pantti, 2014). Een voorbeeld is de protestbeweging van de 'gele hesjes' in Frankrijk die ging over de hoge kosten van levensonderhoud, de accijnsprizen en tegen het kabinetsbeleid. Een vergelijkbaar protest werd vervolgens in Nederland gevoerd, dat op lokaal niveau een eigen vorm, inhoud en karakter kreeg (EenVandaag, 2018).

Er zijn verschillende manieren hoe er naar het bevorderen van de nabijheid kan worden gekeken. Door de digitale technologie kunnen lezers met de thema's die zich internationaal afspelen, een directe verbondenheid voelen. Dit toont aan dat het bevorderen van de nabijheid voor de lezer, niet slechts regionaal of lokaal bepaald wordt. Onderzoekers Ahva en Pantti introduceren een nieuw inzicht binnen het concept van nabijheid genaamd 'virtuele nabijheid'. Een voorbeeld hiervan zijn amateurbeelden die met de mobiele telefoon zijn gemaakt van een recente schietpartij die buiten Nederland heeft plaatsgevonden en veelvuldig op social media is verspreid. Door de impact en de manier waarop het gefilmd is, ontstaat er een directe verbondenheid met de kijker. De kijker heeft het gevoel dat men daadwerkelijk op de fysieke plaats van bestemming is, door het realistische karakter van de amateurbeelden (Ahva & Pantti, 2014). De technologische ontwikkelingen hebben onder meer invloed gehad op de volgende varianten in het concept van nabijheid (Ahva & Pantti, 2014, p. 2):

- Geografische nabijheid: hoe dicht bij huis een gebeurtenis is, bepaalt de relevantie voor het publiek.
- Tijdelijke nabijheid: hoe recent een gebeurtenis is (blijft het op lange termijn een onderwerp in een sociale gemeenschap).
- Culturele nabijheid: de mate waarin een gebeurtenis voor de lezer van belangrijke betekenis is voor zijn eigen referentiekader.
- Emotionele nabijheid: de mate hoe een gebeurtenis op een directe wijze een lezer ontroert.

De grens van fysieke aanwezigheid, emotionele verbondenheid en de mate van relevantie breidt zich voor een lezer van lokaal naar globaal niveau uit. Het concept van nabijheid laat zien dat verbondenheid niet enkel regio bepaald is en dat op lokaal niveau een directe verbinding kan worden gezocht met gebeurtenissen die zich internationaal afspelen. Het concept van nabijheid kaart onder andere de discussie aan over de betekenis en de waarde van lokaal nieuws (Ahva & Pantti, 2014). Het verwerken van symbolische kenmerken in een nieuwsbericht, waaronder lokale ooggetuigen, deskundigen, slachtoffers in de plaats waar de lezer woont in een nieuwsverhaal, zorgt voor meer herkenning en verbondenheid. Het maakt abstracte zaken die zich op bijvoorbeeld ook nationaal of internationaal niveau afspelen meer duidelijk en tastbaar voor de lezer. Om die reden blijft 'geografische nabijheid' in de lokale journalistiek een belangrijke rol spelen (Huxford, 2007, p. 667).

Het is daarom een uitdaging voor de lokale journalistiek om internationale ontwikkelingen in het nieuws te verwerken in een weloverwogen inhoudelijke mix. Zonder dat het leidt tot verlies van het regionale karakter en de toegevoegde nieuwsaarde van het lokale nieuwsplatform:

"Location has become essential in journalistic practice not for its relation to 'place' but for the ability to fulfil a series of symbolic role." (Huxford, 2007, p. 667).

Er is in het verleden onderzoek verricht naar wat nieuwslezers als waardevol nieuws beschouwen in regionale context (Costera Meijer, 2010). Dit is onderzocht door te analyseren of bepaalde nieuwsgebeurtenissen bij nieuwslezers tot meer gesprekstof leidt en/of in hoeverre hun eigen kennis door een nieuwsgebeurtenis wordt vergroot. In het onderzoek van Costera Meijer zijn aan 132 respondenten aan de hand van straatinterviews gevraagd om een cirkel te tekenen op een landkaart welk gebied zij beschouwen als hun eigen regio. Het blijkt uit het onderzoek dat dit onderling kan verschillen, sommige beschouwen een streek met bepaalde plaatsen in een provincie als eigen regio, andere respondenten beschouwen de gehele provincie als hun eigen regio. De conclusies uit het onderzoek van Costera Meijer zijn dat regionaal nieuws aandacht moet besteden aan complexe nieuwsthema's die zich voor langere tijd op lokaal niveau afspelen. De respondenten hebben een voorkeur aan

herkenbaarheid bij nieuwsonderwerpen. Hier moeten lokale journalisten op een constructieve manier over rapporteren (Costera Meijer, 2010).

Hetgeen wat duidelijk is uit de literatuur over het mediagebruik van jongvolwassenen en het concept nabijheid, is dat in nieuwsverhalen uit een regio een link moet worden gezocht met eerdere verhalen over een ander onderwerp in diezelfde regio. De voorkeur gaat uit naar nieuwsverhalen die worden gebracht vanuit het perspectief van de lokale inwoners waarin hun zorgen en ervaringen worden belicht. Het zijn achtergrondverhalen waarin lezers zich in kunnen herkennen of plaatsen, aangezien zij in dezelfde omgeving werken of leven. Human-interest verhalen bevorderen een emotionele verbinding tussen het regionaal of lokaal nieuwsblad en haar lezers. Het bevordert gesprekken tussen lezers onderling die elkaar niet persoonlijk kennen, maar zich met elkaar verbonden voelen door een gevoel van lokale verbondenheid (Costera Meijer, 2010).

Het concept van nabijheid kan aangeven wat voor het lezerspubliek nieuws uit de directe omgeving betekent. Het kan duidelijkheid geven van wat voor het lezerspubliek nieuwswaardig is en welke nieuwsthema's daarbij een belangrijk onderdeel van uitmaken (Ahva & Pantti, 2014). Misdaadverslaggeving heeft vanuit het oogpunt van veiligheid en alertheid naar de burgers toe een mogelijke nieuwswaarde op het gebied van lokaal nieuws (Costera Meijer, 2010). Het verwerken van symbolische kenmerken als lokale ooggetuigen, deskundigen, slachtoffers in de plaats waar de lezer woont in een nieuwsverhaal, zorgen voor meer herkenning en verbondenheid. Het maakt het abstracte meer duidelijk en tastbaar voor de lezer, waardoor aan de hand van deze herkenbaarheid en verbondenheid, mogelijk de nieuwswaarde onder lokale lezers wordt vergroot (Huxford, 2007, p.667).

2.5 Sociale cohesie: het creëren van hogere sociale betrokkenheid op lokaal niveau

Een mogelijk motief waarom jongvolwassenen het nieuws lezen, komt doordat het een belangrijk onderdeel uit maakt van het dagelijkse gesprek binnen hun eigen sociale kringen (Costera Meijer & Kormelink, 2014). De theorie van nabijheid kaart aan dat de nieuwsonderwerpen die voor jongvolwassenen relevant zijn, niet zozeer lokaal of regionaal afhankelijk zijn. Het concept sociale cohesie richt zich op het vergroten van de sociale betrokkenheid en verbinden van diverse doelgroepen in een lokale omgeving. Door het vergroten van de sociale cohesie en verbinding van jongvolwassenen met een lokale omgeving, kan er mogelijk een verhoogde interesse ontstaan om nieuws te volgen uit de directe lokale omgeving.

Er zijn verschillende interpretaties en dimensies binnen het concept sociale cohesie. Sociale cohesie is een abstract begrip, dat ruimte biedt om verschillende maatschappelijke problemen die zich in de samenleving afspelen aan dit concept te binden. Het gevolg is dat het theoretische draagvlak van het concept niet eenduidig is. Om die reden gaat dit onderzoek terug naar de basis van het concept en probeert de herdefinitie van het begrip van Joseph Chan in het onderzoek *Reconsidering social cohesion* uit 2006 te hanteren. Sociale cohesie wordt gedefinieerd in deze onderzoeken op basis van kenmerken zoals een goede samenleving, meer pluriformiteit, gelijkwaardigheid, minder discriminatie of kortgezegd een samenleving waar wederzijdse respect bestaat (Chan, et al., 2006):

“Social cohesion is a state of affairs concerning both the vertical and horizontal interactions among members of society as characterized by a set of attitudes and norms that include trust, a sense of belonging and the willingness to participate and help, as well as their behavioural manifestations.” (Chan et al., 2006, p. 290).

Het concept sociale cohesie bevat diverse kenmerken waar de meeste onderzoekers het met elkaar eens zijn (Chan et al., 2006). Het kernbegrip van sociale cohesie draait om het 'gevoel van erbij horen' binnen een gemeenschap. Het losstaande woord *cohesie* geeft informatie dat er een 'samenhang' bestaat. Sociologische psychologen spreken over twee perspectieven die bestaan binnen het concept van cohesie. Het objectief perspectief en het subjectief (interpretatie) perspectief. Een voorbeeld van het objectief perspectief zijn bijvoorbeeld gemeenschappelijke kenmerken, zoals de plaats waar de inwoners wonen. Het subjectief perspectief is de interpretatie van een inwoner als individu, over zijn rol in een sociale gemeenschap of leefomgeving.

Dit laatste is afhankelijk van de mate hoe een individu het gevoel heeft dat hij of zij onderdeel uitmaakt van een gemeenschap. Daarnaast ook de mate hoe de gemeenschap zelf het individu als onderdeel van de eigen groep ziet (Chan et al., 2006, p. 276). Om die reden spelen lokale media een belangrijke rol om verschillende groepen in een lokale samenleving te vertegenwoordigen en als onderdeel van één community te beschouwen. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen horizontale en verticale cohesie binnen een samenleving. Onder horizontale cohesie wordt verstaan de onderlinge relatie tussen verschillende burgers en groepen in een lokale gemeenschap. Bij verticale cohesie gaat het om de relatie tussen de overheid en burgers in een samenleving. Dit onderzoek zal het model in *Tabel 2: Model sociale cohesie* waarin de onderlinge verhoudingen en

relaties in kaart worden gebracht tussen burgers en instituties. van Chan uit 2006 hanteren op de manier hoe het begrip van sociale cohesie wordt ingekaderd aan de hand van een two-by-two framework.

Table 2: Model sociale cohesie waarin de onderlinge verhoudingen en relaties in kaart worden gebracht tussen burgers en instituties.

TABLE III
Measuring social cohesion: a two-by-two framework

	Subjective component (People's state of mind)	Objective component (Behavioural manifestations)
Horizontal dimension (Cohesion within civil society)	General trust with fellow citizens	Social participation and vibrancy of civil society
	Willingness to cooperate and help fellow citizens, including those from "other" social groups Sense of belonging or identity	Voluntarism and donations Presence or absence of major inter-group alliances or cleavages
Vertical dimension (State-citizen cohesion)	Trust in public figures	Political participation (e.g. voting, political parties etc.)
	Confidence in political and other major social institutions	

Dit onderzoek neemt het uitgangspunt dat er een grote heterogeniteit bestaat binnen een lokale gemeenschap, mede door het aanbod en fragmentering van het nieuws (Anderson, 2013). Om die reden is het doel niet om het concept sociale cohesie in te kaderen met als doel een homogene lezersgroep te bevorderen waarin burgers gelijkwaardige kenmerken hebben en tot één homogene identiteit behoren. Het uitgangspunt is dat een lokale gemeenschap uit een heterogene groep als geheel bestaat. De rol als lokale nieuwsplatform is om daarin verschillende sociale groepen te vertegenwoordigen en naar een verbinding tussen deze groepen te zoeken (Leupold, Klinger & Jarren, 2016, p. 961).

Drok, Hermans & Kats hebben onderzoek gedaan hoe nieuwsbladen, jongvolwassenen nieuwslezers het beste kunnen bereiken aan de hand van het bevorderen van sociale betrokkenheid bij de lezers (Drok, Hermans & Kats, 2018). Uit het onderzoek blijkt dat de jongvolwassenen die zich maatschappelijk betrokken voelen, ook een doelgroep is die regelmatig diverse nieuwsplatformen volgt. Jongvolwassenen die zich niet maatschappelijk betrokken voelen, zullen ook volgens het onderzoek niet snel gemotiveerd zijn om verschillend nieuws te consumeren. Het is om die reden belangrijk dat lokale media gaan investeren in het vergroten van de sociale cohesie binnen een lokale gemeenschap, waar aan de hand van mogelijk het bevorderen van de lezersparticipatie, diverse doelgroepen kunnen worden bereikt (Drok, 2015)

Een belangrijke waarde in het concept cohesie is dat lokale media, behoeftes van meerdere sociale groepen vertegenwoordigen om daarmee een grotere verbinding te bevorderen tussen lokale inwoners in een regio. Er zou mogelijk met diverse groepen worden genetwerkt, waardoor inwoners van een regio het gevoel hebben dat zij deel uitmaken van één geheel. Het concept sociale cohesie kan bijdragen tot een sterkere verbinding en loyaliteit tussen het lokale nieuwsplatform en haar inwoners. Geografische nabijheid is van relevante waarde wanneer het gaat om het concept van sociale cohesie. Een lokale gemeenschap is op een directe manier betrokken bij de plaats waarin hij/zij woont. Het thema misdaad is mogelijk een middel waarmee dit kan worden bereikt. Opsporingsberichtgeving vraagt namelijk om een bepaalde urgentie van de lezer om samen te werken bij het vinden van een dader of verdachte. Misdadbestrijding biedt de mogelijkheid dat er met de inwoners in een regio samen wordt gewerkt, zodat zij het gevoel hebben dat zij een regio vertegenwoordigen (Leupold, Klinger & Jarren, 2016, p. 963).

2.6 Deelconclusie theoriehoofdstuk: toepassing van de “sensitising concepts” bij het thema misdaad

Uit de literatuur van dit theoriehoofdstuk blijkt dat nieuws op het gebied van entertainment, criminaliteit en onderwijs aantrekkelijk voor de doelgroep jongvolwassenen zijn (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014). Een reden hiervoor is dat dergelijke nieuwsthema's zich vaak in de informele levenssfeer afspelen en daardoor relevant zijn voor de doelgroep (Drok, 2015). Jongvolwassenen tussen de 18-24 jaar willen namelijk graag nieuws ontvangen dat direct betrekking heeft op hun dagelijkse leven en directe sociale relaties (vrienden, familie en kennissen).

De doelgroep heeft mogelijk een grotere binding met onderwerpen die zich nationaal en internationaal afspelen in vergelijking met de ontwikkelingen die zich op lokaal niveau afspelen (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014). Het is om die reden noodzakelijk om de verbinding met de jongvolwassenen te zoeken op het gebied van lokaal nieuws. Een mogelijk middel daarvoor is het inzetten van crowdsourcing initiatieven, om daarmee de lezersparticipatie van jongvolwassenen te bevorderen (Drok, 2015). Het inzetten van crowdsourcing initiatieven biedt namelijk de mogelijkheid om een directe dialoog met de lezers aan te gaan, door het vragen naar hun eigen expertise en advies. Een belangrijk kenmerk van deze variant van lezersparticipatie is dat de nieuwsberichtgeving hoofdzakelijk uit informele bronnen (gewone burgers) bestaat en oplossingsgericht van aard is. Het inzetten van opsporingsberichtgeving kan mogelijk deze rol vervullen op het gebied van het thema misdaad (Drok, 2015).

De “sensitising concepts” authenticiteit, nabijheid en sociale cohesie bieden theoretische ondersteuning waarom door het bevorderen van de lezersparticipatie mogelijk een jongvolwassenen doelgroep wordt bereikt. In **Toepassing “sensitising concepts”** op het gebied van lezersparticipatie bij het thema misdaad, wordt in kaart gebracht hoe de “sensitising concepts” van toepassing zijn op het gebied van het thema misdaad en om welke redenen het in theorie de lezersparticipatie onder de doelgroep kan bevorderen. Het onderstaande model wordt ook meegenomen in de kwalitatieve inhoudsanalyse van het programma Opsporing Verzocht en bij de analyse van de nieuwberichten van De Scheveninger en Leidsch Dagblad. Deze theorieën ondersteunen de werking van de (audio)visuele en inhoudelijke vormen die tijdens de analyse worden vastgesteld. Het biedt mogelijk inzicht waarom specifieke vormen een bijdrage kunnen leveren aan het bevorderen van de lezersparticipatie bij jongvolwassenen.

Tabel 3: Toepassing “sensitising concepts” op het gebied van lezersparticipatie bij het thema misdaad.

Theorie lezersparticipatie: bij het thema misdaad voor het bereik van jongvolwassenen tussen de 18-24 jaar.	
Authenticiteit	Het concept authenticiteit biedt inzicht dat een nauwe samenwerking tussen de politie en lokale media kan bijdragen, om de eerste externe partij te zijn met nieuwe informatie over een incident, opsporing van een verdachte of over een mogelijke vermissing in een lokale omgeving. Het brengen van nieuwe inzichten op het gebied van het thema misdaad die op een human-interest wijze worden gebracht, kan mogelijk een betrokken lezerspubliek stimuleren.
Nabijheid	Het concept nabijheid biedt meer inzicht in wat voor het lezerspubliek nieuws uit de directe omgeving betekent. Het verwerken van herkenbare kenmerken uit de directe omgeving, zoals lokale ooggetuigen, deskundigen, slachtoffers in de plaats waar de lezer woont in een nieuwsverhaal, zorgen voor meer herkenning en verbondenheid met de lokale omgeving. Het publiceren van opsporingsberichtgeving heeft hier mogelijk de kansen voor. Bij een incident op het gebied van misdaad spelen namelijk slachtoffers, deskundigen als ooggetuigen een cruciale rol, net als de plaats waar het incident heeft plaatsgevonden.
Sociale cohesie	Het concept sociale cohesie biedt inzicht in het bevorderen van de sociale betrokkenheid en het verbinden van diverse doelgroepen in de lokale omgeving. Het thema misdaad met daarbij de inzet van opsporingsberichtgeving, biedt de mogelijkheid dat er uit een gevoel van urgentie met de inwoners in een regio met elkaar samen wordt gewerkt, zodat zij het gevoel hebben dat zij samen een regio vertegenwoordigen en een bijdrage aan de veiligheid in hun omgeving leveren.

3. Theorie: De mogelijkheden van een samenwerking tussen lokale media en overheidsorganisaties (randvoorwaarden)

In dit theoriehoofdstuk worden de mogelijkheden inzichtelijk gemaakt wanneer lokale nieuwsplatformen meer aandacht willen besteden aan opsporingsberichtgeving. In hoofdstuk 2 zijn de theorieën over het bevorderen van lezersparticipatie onder de doelgroep jongvolwassenen in kaart gebracht. De “sensitising concepts” bieden ondersteuning waarom het thema misdaad mogelijk geschikt is om de lezersparticipatie van jongvolwassenen te bevorderen. Een nauwe samenwerking met een politieorganisatie is daarvoor mogelijk een vereiste.

Een politieorganisatie heeft verschillende belangen bij het toespelen van opsporingsinformatie naar lokale media. Een politieorganisatie heeft daarnaast te maken met juridische regelgeving bij het publiekelijk naar buiten brengen van opsporingsinformatie (Van Erp et al., 2012). Een lokaal nieuwsplatform is daarom afhankelijk van de contextuele gebonden randvoorwaarden van een politieorganisatie bij het succesvol toepassen van de “sensitising concepts” op het gebied van het thema misdaad (Van Erp et al., 2012).

Er worden in dit hoofdstuk drie kwesties behandeld:

- Allereerst welke mogelijke samenwerkingsverbanden bestaan er tussen een nieuwsplatform en een overheidsorganisatie.
- Er wordt aan de hand van literatuuronderzoek inzicht gegeven wat de werkwijze van de politieorganisatie is op het gebied van opsporingsberichtgeving.
- Tot slot wordt er in kaart gebracht aan welke randvoorwaarden en regelgeving lokale media mogelijk moeten voldoen, om uitgebreid aandacht aan opsporingsberichtgeving te besteden.

In paragraaf 3.1 wordt er inzicht verschaft op de bestaande samenwerkingsvormen tussen nieuwsmedia en bedrijven. Er zal hier worden ingegaan op de samenwerkingsverbanden met NGO-organisaties, overheidsorganisaties en de meer commerciële sectoren. In paragraaf 3.2 worden de verschillen tussen het begrip lezersparticipatie en burgerparticipatie uitgelegd. Het laat zien wat een politieorganisatie en lokale media van elkaar onderscheidt. In paragraaf 3.3 wordt er dieper ingegaan op het belang van een politieorganisatie om opsporingsinformatie toe te spelen naar een lokaal nieuwsplatform. Paragraaf 3.4 bevat het samenwerkingsverband tussen de televisieomroep AVROTROS en de politie bij de totstandkoming en de productie van het programma Opsporing Verzocht.

In paragraaf 3.5 wordt er tot slot de regelgeving en de handhaving van opsporingsberichtgeving in kaart gebracht. De mogelijkheden die lokale media hebben bij het publiceren van opsporingsberichtgeving, staan namelijk in het verlengde hoe het procesmatig geregeld is in de regelwetgeving en handhaving. De genoemde paragrafen bieden samen een volledig overzicht van de randvoorwaarden bij het leveren van opsporingsberichtgeving aan lokale media. Het theoriehoofdstuk sluit af met een deelconclusie.

3.1 Algemene bedrijfsjournalistiek en andere vormen van gebonden journalistiek

Er zijn verschillende voorbeelden waar nieuwsplatformen of freelancers een samenwerking zijn aangegaan met bedrijven. Er bestaan twee varianten. Een bedrijf kan ervoor kiezen om met een journalistiek platform samen te werken als twee externe losstaande partijen (Powers, 2014). Ook kan een bedrijf kiezen om medewerkers met journalistieke vaardigheden zelf in dienst te nemen. De afgelopen jaren kiezen NGO-organisaties ervoor om freelance journalisten of personeel met journalistieke vaardigheden in dienst te nemen.

De internationale milieuorganisatie Green Peace had bijvoorbeeld in het jaar 2015 een team van onderzoeksjournalisten ingehuurd. De journalisten werden ingezet als onderdeel van het onderzoeken van een milieucampagne (Powers, 2014). De onderzoeksjournalisten werden onder meer ingehuurd om bedrijven en regeringen onder druk te zetten om verandering te bewerkstelligen in hun politieke besluitvorming. Een kritische kanttekening was destijds dat ondanks de journalisten werk verrichtten vanuit een publiek belang, zij de agenda vullden van de internationale milieuorganisatie Green Peace (Powers, 2015). De discussie die destijds ontstond was of dergelijke samenwerkingen een aanwinst zijn voor de journalistieke beroepsgroep of dat het vooral positieve gevolgen heeft vanuit de belangen van Green Peace. Het samenwerken met een NGO-organisatie biedt de mogelijkheid om nieuws te brengen over maatschappelijke kwesties die zich over een langere periode afspeelen en deze publiekelijk in kaart te brengen.

Overheden en bedrijven kiezen er vaker voor om nauw samen te werken met freelance journalisten en nieuwsorganisaties (Powers, 2014). Het discussiepunt hierin is dat het onderscheid tussen public relations en de journalistieke beroepsgroep hierdoor aan het vervagen is (Adriani, 2019). Nieuwsmedia hebben bij een nauwe samenwerking met een overheidsorganisatie mogelijk een grote kans om als doorgeefluik te fungeren, waar er geen ruimte bestaat om op een onafhankelijke manier kritisch te zijn over de bronnen die zij verkrijgen. Bij de

lezer kan de indruk ontstaan dat nieuwsmedia niet transparant zijn over de juistheid van de bronnen, omdat deze bronnen mogelijk niet door hoor en wederhoor zijn getoetst. Een nauwe samenwerking met overheden en bedrijven biedt tegelijkertijd ook de mogelijkheid tot een budget, waardoor er onderzoek over een langere periode naar een specifiek nieuwsthema kan worden verricht (Adriani, 2019). De verkregen bronnen aan informatie bieden daarnaast dieper inzicht in een nieuwsonderwerp, wat mogelijk voor lokale media leidt tot aantrekkelijke nieuwsverhalen waarin exclusief nieuws uit de eigen regio wordt gebracht (Lacoste et al., 2014).

Onderzoeker Matthew Powers erkent de rol van de journalistiek, om als onafhankelijke partij kritisch te zijn over alle varianten van nieuwsbronnen die zij verkrijgen. Dit geldt ook voor nieuwsbronnen die als betrouwbaar worden gezien vanwege de professionele en mogelijk onafhankelijke status. De verslaggeving bij een NGO-organisatie komt mogelijk het meest in de buurt van journalistieke verslaggeving, omdat zij voor dezelfde invalshoeken kiezen bij het bieden van inzicht over een nieuwsthema. Een NGO-organisatie heeft er belang bij dat zij verschillende donaties van lezers krijgen voor het oplossen van problemen die in de maatschappij afspeelen. In ngo-verslaggeving kunnen maatschappelijke gebeurtenissen daarom mogelijk zwaarder worden geframed, dan zij in werkelijkheid hebben plaatsgevonden (Powers, 2014). Het toont daarmee aan dat de journalistiek als enige partij fungeert om op een onafhankelijke manier nieuws naar de buitenwereld te brengen en kritisch te zijn over de bronnen die in een nieuwsverhaal worden verwerkt. Deze journalistieke waarden kunnen een belemmering vormen bij een nauwe samenwerking tussen bedrijven of overheidsorganisaties.

Er zijn bedrijven en overheidsorganisaties die zich bewust zijn van de vrije (kritische) rol die de journalistiek kent. Er zijn daarom bedrijven die ervoor kiezen om zelf personeel in dienst te nemen die in bezit zijn van journalistieke vaardigheden. Het biedt bedrijven de mogelijkheid om volledig de regie te hebben over de inhoud van een nieuwsverhaal. Overheden en bedrijven zien de waarden van het toepassen van storytelling in hun eigen berichtgeving. Het verkopen van een dienst, doelstelling of product als bedrijf wordt vaker gedaan door het te verpakken in nieuwsverhalen. Het publiceren van nieuwsberichten die er visueel uitzien als journalistieke nieuwsverhalen, wordt voor een bedrijf als marketingtool ingezet om een publiek te overtuigen en binden. De schrijvers bij een bedrijf die deze vaardigheden bezitten worden beschreven als 'content creators'. Het inzetten van storytelling kan voor het publiek overkomen dat een bedrijf met haar doelstellingen oprechte intenties heeft, in plaats van dat het de indruk wekt dat zij op een directe manier een product of dienst aan het verkopen zijn (Adriani, 2019)

Een andere ontwikkeling is dat ook de commerciële sectoren kiezen om meer nieuwsverhalen met storytelling te brengen. Zij roepen daarbij in sommige gevallen de redactionele hulp in van huis-aan-huis bladen, met het verzoek of zij nieuwsverhalen kunnen schrijven om een bepaald product of dienst onder de aandacht te brengen in ruil voor sponsoring. Het maakt daarnaast ook onderdeel uit van het verdienmodel van een huis-aan-huisblad om meer adverteerders te bereiken, waardoor zij voor hun eigen nieuwsblad meer budget kunnen genereren (Holton & Molyneux, 2017). Een discussiepunt is of genoemde samenwerkingsverbanden met bedrijven, een aanwinst voor de (lokale) journalistiek zijn of eerder een verlies zijn van de journalistieke onafhankelijkheid. De aankomende paragrafen verschaffen meer inzicht welke contextuele factoren een rol spelen bij een samenwerking tussen een politieorganisatie en lokale media bij het investeren in opsporingsberichtgeving. Ook worden de mogelijkheden, op basis van literatuuronderzoek besproken, om als lokaal nieuwsplatform meer te investeren in opsporingsberichtgeving.

3.2 Het verschil in burgerparticipatie en het begrip lezersparticipatie

De belangen tussen een politieorganisatie en lokale media verschillen. Wanneer lokale media beslissen om aandacht te besteden aan crowdsourcing initiatieven op het gebied van het thema misdaad, is een nauwe samenwerking met een politieorganisatie onontkoombaar (Drok, 2015). De begrippen *lezersparticipatie* als *burgerparticipatie*, hebben zowel overeenkomsten als duidelijke verschillen. De nadruk ligt bij het begrip lezersparticipatie op het bereiken van een vaste groep lezers, die actief deelnemen aan het maatschappelijke debat (Drok, 2015). Een mogelijk gevolg in het geval van lokaal nieuws, is dat de inwoners in een lokale omgeving op de hoogte is van wat er in de directe omgeving afspeelt. Burgerparticipatie bij een politieorganisatie, wordt op het gebied van opsporing als volgt gedefinieerd:

'Burgerparticipatie in de opsporing is een algemene term voor inspanningen die door de politie worden verricht om burgers te betrekken bij opsporingsactiviteiten, met als doel dat zij een bijdrage aan de opsporing leveren.' (Cornelissens & Ferwerda, 2010, p. 31).

Een politieorganisatie heeft als doel om burgers actief bij opsporingsactiviteiten te betrekken voor het oplossen van een zaak (Cornelissens & Ferwerda, 2010). Dit resulteert mogelijk in een veiliger woon- en leefomgeving waarin burgers (meer) vertrouwen krijgen in een politieorganisatie (Van Erp et al., 2012). Het bevorderen van een veiliger woon- en leefomgeving is mogelijk voor de lokale journalistiek ook een doelstelling. Echter dit doel is op een ondergeschikte wijze omkleed onder de doelstelling van het leveren van het dagelijkse nieuws. Het oplossen

van een zaak bij een politieorganisatie is een kernwaarden op het gebied van opsporingsberichtgeving. In lokale nieuwsmedia ligt de nadruk op het bereik van een participerende groep nieuwslezers die een lokaal nieuwsplatform als een belangrijke plaats zien om op de hoogte te zijn van wat er in de samenleving afspeelt (Schoenmakers, Doekhie & Knotter, 2014).

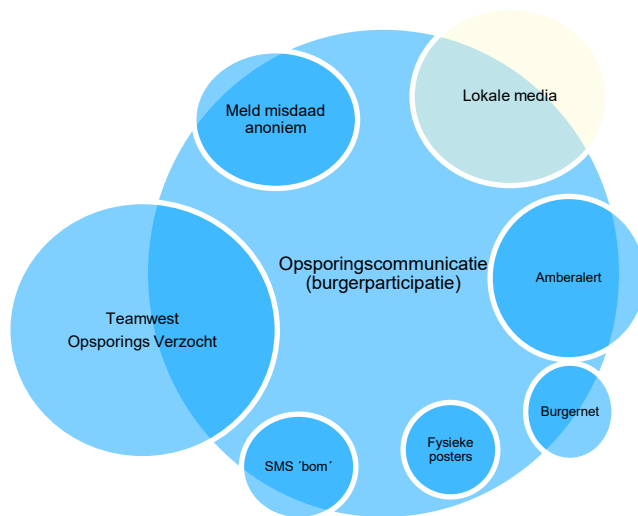
De politieorganisatie heeft er belang bij dat lokale media willen meewerken aan crowdsourcing initiatieven op het gebied van misdaad. Technologische ontwikkelingen maken het namelijk mogelijk dat burgers meer informatie tot hun beschikking hebben en deze sneller en verder kunnen delen (Haage & Tersteeg, 2015). Burgers zijn om die reden een belangrijke bron van informatie voor de politie. De politie maakt daarin een verschil tussen burgeropsporing en burgerparticipatie. In geval van burgeropsporing neemt de burger het initiatief en voert zelf de opsporingsactiviteiten uit, terwijl bij burgerparticipatie de uitvoering en regie in handen blijven van de politie waar de burger slechts meekijkt en meedenkt (Cornelissens & Ferwerda, 2010).

3.3 Het belang van een politieorganisatie bij een samenwerking bij opsporingsberichtgeving

Een nieuwsbericht van een politieorganisatie dat gaat over een zoektocht naar een mogelijke vermissing of dader in een regio, kan mogelijk worden toegespeeld naar een lokaal nieuwsplatform. Een efficiënte samenwerking tussen een politieorganisatie en lokale media is hiervoor mogelijk vereist. Ook vraagt het om een samenwerking tussen burgers onderling in een lokale omgeving (Leupold, Klinger & Jarren, 2016, p. 961). Een lokaal nieuwsplatform heeft daarmee een positie om het publiek beter te laten verbinden met het publieke domein (Drok, 2015). Lokale media dragen naast een rol om lezers aan informatie te voorzien over gebeurtenissen die in de samenleving afspelen, ook mogelijk een rol om inwoners in een lokale omgeving met overheidsinstanties te verbinden (Leupold et al., 2016, p.963). Aangezien dit onderzoek zich richt op lokale media in de regio Zuid-Holland, wordt er kort ingegaan op de opsporingstaken van de afdeling communicatie bij de politie-eenheid Den Haag en vanuit welk belang zij aandacht besteden aan opsporingsberichtgeving.

De afdeling communicatie hanteert diverse communicatiemiddelen om zoveel mogelijk burgers te kunnen bereiken bij opsporingsberichtgeving. Voorbeelden zijn een samenwerking met woordvoerders die worden ingezet bij het programma Opsporing Verzocht en het regionale opsporingsprogramma Team West (Schoenmakers, Doekhie & Knotter, 2014). Een voorbeeld van een communicatiemiddel dat de politie inzet, is het verspreiden van getuigenoproepen die in lokale media, op Politie.nl en social media worden gepubliceerd. Daarnaast zijn er ook technische middelen die worden ingezet, waaronder het versturen van een 'sms bom'. Het plaatsen van een 'sms bom' betekent dat iedereen die vlak bij de plaats van een incident woont of in de regio met bijvoorbeeld een fiets of auto er voorbijgaat, een sms ontvangt voor een mogelijke opsporing. Het systeem werkt door het gebruiken van verschillende zendmasten, waarmee locaties vanuit mobiele toestellen worden gesignaleerd (Cornelissens & Ferwerda, 2010). Het verspreiden van opsporingsberichtgeving wordt bij een politieorganisatie crossmediaal gedaan. In het onderstaande model wordt inzichtelijk gemaakt welke communicatiemiddelen een politieorganisatie gebruikt (*Tabel 4: Weergave van externe opsporingsmiddelen die op een crossmediale wijze worden toegepast.*

Tabel 4: Weergave van externe opsporingsmiddelen die op een crossmediale wijze worden toegepast.

Een onderdeel van deze crossmediale aanpak, is om aandacht voor een opsporingszaak te vragen vanuit een lokaal nieuwsplatform. Het is één van de mogelijkheden om meer burgers te kunnen bereiken bij opsporingsberichtgeving. Social media als Twitter, YouTube en Facebook zijn daarbij de digitale dragers om diverse publieke uitingen op het gebied van opsporingsberichtgeving te verspreiden. Een voorbeeld waarin op een succesvolle manier meerdere externe opsporingsmiddelen zijn ingezet en gecombineerd, is de casus van de vermissing van 4-jarige Lorenzo uit 2009 (Cornelissens & Ferwerda, 2010). Er is daarbij een opsporingsinstrument toegepast, namelijk het toepassen van een Amber Alert. Amber Alert is een landelijk waarschuwingssysteem bij urgente kindervermissingen en -ontvoeringen (Cornelissens & Ferwerda, 2010). De Telegraaf plaatste de Amber Alert op hun beeldkrant, waardoor de 4-jarige jongen is teruggevonden:

Casus: vermissing van Lorenzo De ouders van Lorenzo deden bij de politie Rotterdam-Rijnmond aangifte van vermissing van hun 4 jaar oude zoon. Het kind leek van het ene op het andere moment spoorloos verdwenen. In het winkelgebied waar Lorenzo was verdwenen, hadden veel mensen de ouders tevergeefs meegeholpen bij het zoeken. Omdat het kind niet gevonden was, heeft de politie Rotterdam-Rijnmond de vermissing gemeld bij het LBVP. Via Amber-alert is een bericht verspreid. Ook De Telegraaf is aangesloten bij Amber-alert en ontving het bericht. De Telegraaf heeft een beeldkrant in de McDonalds, waar het bericht vervolgens op geplaatst werd. Daar zagen werknemers het bericht met foto en herkenden het vermiste jongetje, dat in de ballenbak zat te spelen. (Cornelissens & Ferwerda, 2010, p. 64)

De opsporingsprogramma's waaronder Opsporing Verzocht en Team West vormen één van de grotere externe opsporingsmiddelen om tips en advies vanuit burgers te ontvangen (Cornelissens & Ferwerda, 2010). Voor een politieorganisatie kan het toespelen van opsporingsinformatie naar een lokaal nieuwsplatform, mogelijk zorgen dat daders en vermisten personen eerder worden gevonden (Schoenmakers et al., 2014). Opsporingscommunicatie maakt echter nog geen structureel onderdeel van het opsporingsproces (Haage & Tersteeg, 2015). Het wordt daarom niet standaard toegepast bij de strategie en aanpak van rechercheonderzoeken. Het Openbaar Ministerie stelt dat deze variant van communicatie in de toekomst een belangrijk onderdeel van de opsporing moet zijn (Haage & Tersteeg, 2015).

3.4 Het samenwerkingsverband tussen Opsporing Verzocht en televisieomroep AVROTROS

Het programma Opsporing Verzocht wordt gemaakt aan de hand van een samenwerkingsovereenkomst tussen de AVROTROS en politie en justitie. De kosten voor het programma Opsporing Verzocht bestaan vooral uit het inzet van politiemedewerkers van de landelijke eenheid en de inzet van researchteams om de uitzendingen voor te bereiden. De kosten van het maken van het programma (techniek, studio en regelen van een presentator)

moet de AVROTROS zelf bekostigen (Van Erp et al., 2012). De selectie van de zaken bij Opsporing Verzocht wordt bepaald door het team opsporingsberichtgeving van de landelijke eenheid. De zaken worden door regionale politiekorpsen aan de landelijke eenheid voorgesteld.

De keuze waaronder het script van het programma en de inhoud van opsporingszaken, staan onder de verantwoordelijkheid en het (juridisch) toezicht van de politie. Een voorbeeld hiervan is dat nadat een opsporingszaak is geselecteerd voor het programma Opsporing Verzocht, de scriptschrijvers samen met de medewerkers van de landelijke eenheid bespreken welke informatie wel of niet in beeld wordt gebracht. Het samenwerkingscontract tussen de politieorganisatie en de redactie van Opsporing Verzocht is om die reden gebonden aan randvoorwaarden. De politieorganisatie heeft bij het programma Opsporing Verzocht volledig de regie over de inhoud bij het behandelen van opsporingszaken.

Een vergelijkbare manier van samenwerken met een lokaal nieuwsplatform, legt mogelijk beperkingen aan de kritische rol van een journalist om politiebronnen aan de hand van hoor en wederhoor te verifiëren (Powers, 2014). Een politieorganisatie heeft er belang bij dat er bij een opsporingszaak zo min mogelijk daderinformatie naar buiten wordt gebracht. Een politieorganisatie wordt benadeeld wanneer er gevoelige informatie openbaar over een dader wordt gepubliceerd. Het kan mogelijk invloed hebben op het rechercheonderzoek. In het rapport Van Erp, Van Gastel & Webbink uit 2012 blijkt uit een interview, dat er in het programma Opsporing Verzocht steeds een afweging wordt gemaakt welke informatie er naar buiten kan worden gebracht:

‘We laten bij het opengaan van de kassa niet zien op welke knop er precies gedrukt wordt om de lade open te laten gaan, hoe je de kluis opent of hoe je precies door de winkel moet lopen om bij de kluis te komen. Dat is ook een stukje daderinformatie’ (Van Erp et al., 2012, p. 56).

Een politieorganisatie heeft daarnaast ook belang dat de kijkers van het programma Opsporing Verzocht worden gemotiveerd om diverse tips te geven. Er wordt daarom gekozen om in sommige gevallen meer gedetailleerde informatie over een zaak openbaar te maken. Een politieorganisatie maakt in dat geval gebruik van storytelling elementen bij opsporingszaken. De redactie achter Opsporing Verzocht doet dit door droge feiten rond een misdaad te omkleden met een emotioneel of spannend verhaal, gebruikmaking van slachtoffers en leed over het incident. De makers achter het programma Opsporing Verzocht proberen hierin een balans te vinden, om enige vorm stigmatisering van bijvoorbeeld de identiteit van de daders te voorkomen.

De recherchemedewerkers bij een politieorganisatie, hebben ook argumenten om te kiezen bepaalde zaken niet in Opsporing Verzocht naar buiten te brengen. Sommige medewerkers van de recherche hebben namelijk de behoefte om een zaak in eigen hand te houden. Het verkrijgen van te veel media-aandacht over een opsporingszaak, kan mogelijk de voortgang van het rechercheonderzoek verstoren. Om die reden leveren sommige researcheteams alleen simpele zaken aan het programma Opsporing Verzocht (Van Erp et al., 2012).

Ook in geschreven nieuwsmedia worden beperkingen gelegd bij het inzichtelijk maken van nieuws op het gebied van misdaad. De Volkskrant heeft een artikel gepubliceerd met de titel ‘Personeel op cursus: hoe herken je een bombrief?’. De reportage ging over een cursus die het postkamerpersoneel diende te volgen, om daarmee bombrieven te herkennen. Het onderstaande citaat is een voorbeeld van de beperkingen die door een politieorganisatie worden opgelegd, om details rond misdaad inzichtelijk voor de lezer te maken:

‘Frickel toont middelen hoe je erachter kunt komen of er een explosief in het pakketje zit. Met een speciale spray worden de draadjes van een explosief zichtbaar. En zo zijn er nog meer opsporingsmiddelen, zegt Frickel, maar die blijven in dit artikel onvermeld om bombriefverzenders niet wijzer te maken’ (Van Pelt, 27 februari 2020).

Een onderdeel van misdaadverslaggeving door journalisten vormt het zelfstandig uitvoeren van opsporingsactiviteiten. Een voorbeeld hiervan is dat misdadjournalisten gebruik maken van een verborgen camera om oplichtingspraktijken te belichten. Lokale media dienen daarom een afweging te maken over op wat voor wijze zij willen samenwerken met een politieorganisatie, zonder dat dit ten koste gaat van hun eigen redactionele vrijheid (Van Erp et al., 2012).

3.5 Regelgeving, handhaving en randvoorwaarden bij opsporingsberichtgeving

De Aanwijzing voor de Opsporing (wet) uit 2009 heeft de publicatiemogelijkheden voor opsporingsberichten vergroot. Het is voor een politieorganisatie mogelijk om opsporingszaken over meerdere media en kanalen te verspreiden. Voorbeelden hiervan zijn social media, in lokale media of aan de hand van billboards en fysieke posters. Deze richtlijn op gebied van opsporingsberichtgeving is voor het laatst gewijzigd in het jaar 2017 (Wetten Overheid, 2017).

In het verleden was het slechts mogelijk om opsporingszaken via een televisieprogramma te verspreiden. Opsporingsberichtgeving werd daarbij als laatste redmiddel ingezet, wanneer interne opsporingsmiddelen waaronder een buurtonderzoek, niet een bijdrage konden leveren bij het oplossen van een zaak. Tegenwoordig is het mogelijk om opsporingsberichtgeving openbaar te publiceren, ook wanneer het niet met zekerheid valt vast te stellen wie de dader achter een incident is. Een voorwaarde hiervoor is dat er concrete aanwijzingen over een mogelijke verdachte van een zaak beschikbaar moet zijn (Van Erp et al., 2012).

Er wordt bij het verspreiden van opsporingsberichtgeving een afweging gemaakt of de schending van de privacy van het individu (verdachte), minder zwaar weegt dan de ernst van het misdrijf (Van Erp et al., 2012). De naleving van opsporingsberichtgeving is in grote lijnen geregeld in een politieorganisatie. Officieel valt opsporingsberichtgeving onder de verantwoordelijkheid van de hoofdofficier bij een politie-eenheid. Deze verantwoordelijkheid is in de meeste gevallen overgedragen aan de persofficier of de rechercheofficier. De persofficier geeft de toestemming om bepaalde opsporingsinformatie te publiceren.

Op het moment dat er toestemming is gegeven om bepaalde opsporingsinformatie naar buiten te brengen, moet het besluit met het bijhorend advies van de landelijke eenheid naar de 'politieproducers'. De medewerkers van de communicatieafdeling dragen de verantwoordelijkheid om diverse opsporingsberichten te produceren en deze naar buiten te brengen. De woordvoerders en communicatieadviseurs van de afdeling communicatie kunnen bij de persofficieren van het Openbaar Ministerie terecht voor advies en overleg. De politieproducers dragen ook de verantwoordelijkheid voor het opzetten van een crossmediale strategie bij de verspreiding van opsporingsberichten naar diverse externe communicatiemiddelen waaronder lokale nieuwsplatformen (Schoenmakers et al., 2014).

Er zijn randvoorwaarden voor lokale media verbonden om als nieuwsplatform uitgebreid aandacht aan opsporingsberichtgeving te besteden. In de samenwerking tussen de politie en AVROTROS zijn er rechercheurs beschikbaar, die het mogelijk maken om opsporingszaken te leveren aan het programma Opsporing Verzocht (Van Erp et al., 2012). De kijkers van het programma Opsporing Verzocht geven namelijk diverse tips over een opsporingszaak, met de verwachting dat deze tips door een politieorganisatie serieus in behandeling worden genomen. Voor een nauwe samenwerking tussen lokale media en een politieorganisatie, zou er mogelijk een budget vanuit de politieorganisatie moeten worden vrijgemaakt om aan deze randvoorwaarden te kunnen voldoen.

Het succes van het programma Opsporing Verzocht betekent volgens het onderzoek van Erp, Gastel & Webbink niet dat alle varianten van opsporingsberichtgeving succesvol zijn. Het leggen van een direct causaal verband bij het oplossen van een zaak in relatie met een tip van een kijker, is binnen het programma Opsporing Verzocht lastig te meten. Dit heeft onder meer te maken dat sommige opsporingszaken ook op regionaal niveau de nodige aandacht krijgen. Een voorbeeld hiervan is dat een politieorganisatie opsporingszaken levert aan het regionaal opsporingsprogramma Team West (Van Erp et al., 2012).

Het is belangrijk voor een politieorganisatie dat het programma Opsporing Verzocht een toegevoegde waarde heeft in het oplossen van een opsporingszaak. Er wordt jaarlijks een oplossingspercentage bijgehouden, van de zaken die door het programma Opsporing Verzocht zijn opgelost. In het onderzoek Van Erp, Gastel en Webbink uit 2012 staat beschreven dat het programma Opsporing Verzocht een significante bijdrage kan leveren bij het oplossen van opsporingszaken, vooral in zaken waarin meerdere aanvullende opsporingsmiddelen worden ingezet (Van Erp et al., 2012). Lokale nieuwsplatformen hebben bij het leveren van opsporingsberichtgeving mogelijk een rol als verbindende partij tussen de politieorganisatie en het publiek in een regio. Het bijhouden van het oplossingspercentage is voor een lokaal nieuwsplatform voor het definiëren van het succes van opsporingsberichtgeving mogelijk van minder belang (Drok, 2015).

3.6 Deelconclusie theoriehoofdstuk: randvoorwaarden opsporingsberichtgeving

De belangen tussen een politieorganisatie en lokale media bij het verspreiden van misdaadnieuws verschillen van elkaar. Het verschil is duidelijk zichtbaar wanneer de termen burgerparticipatie en lezersparticipatie naast elkaar worden gelegd. Een politieorganisatie heeft als primair doel om burgers actief bij opsporingsactiviteiten te betrekken voor het oplossen van een zaak (Cornelissens & Ferwerda, 2010). In lokale nieuwsmedia ligt de nadruk op het bereik van een participerende groep nieuwslezers die een lokaal nieuwsplatform als een belangrijke plaats zien om op de hoogte te zijn van wat er in de samenleving afspeelt (Schoenmakers et al., 2014).

Er zijn mogelijk twee manieren waarin een bedrijf kan samenwerken met een lokaal nieuwsplatform. Een bedrijf kan de keuze maken om met een nieuwsplatform samen te werken als twee externe losstaande partijen (Powers, 2014). Een andere mogelijkheid is om (freelance) journalisten in een bedrijf als externen in dienst te nemen. Ook

kan een bedrijf ervoor kiezen om eigen personeel met journalistieke vaardigheden in dienst te nemen. Het voordeel is dat een bedrijf in dat geval volledig de regie in handen heeft over de inhoud van een nieuwsbericht. De samenwerking tussen de AVROTROS en een politieorganisatie bij het televisieprogramma Opsporing Verzocht is mogelijk een combinatie van de verschillende samenwerkingsvormen. De AVROTROS en de politieorganisatie werken samen als twee losstaande partijen, terwijl contractueel de politieorganisatie volledig de regie heeft over de inhoud van het programma Opsporing Verzocht. Lokale media zouden mogelijk een afweging moeten maken op wat voor niveau zij willen samenwerken op het gebied van opsporingsberichtgeving. Wanneer lokale media ervoor kiezen om nauw met een politieorganisatie samen te werken, is het mogelijk een bedreiging die ten koste gaat van de kritische rol van de journalist (Powers, 2014).

Een nauwe samenwerking met een politieorganisatie kan er mogelijk voor zorgen dat er meer inzichtelijk en exclusief nieuws op het gebied van misdaad in lokale media wordt gepubliceerd (Lacoste et al., 2014). Het succes van het programma Opsporing Verzocht komt mede door de aanwezige politiecapaciteit aan recherchemedewerkers die diverse opsporingszaken voor het programma Opsporing Verzocht aanlevert. Lokale media zouden mogelijk aan deze randvoorwaarden moeten voldoen, om de mogelijkheid te krijgen om meer aandacht aan opsporingsberichtgeving te besteden. Lokale media hebben mogelijk op het gebied van opsporingsberichtgeving een rol als verbindende partij. Dit sluit aan bij het gedachtegoed en de visie van civiele journalistiek, waarbij het doel is om lezers met het publieke domein (instituties) te verbinden om te zorgen voor een hogere sociale betrokkenheid (Drok, 2015). Een hogere sociale betrokkenheid onder de lezers met de lokale omgeving, kan mogelijk resulteren in een verhoogde interesse in het lezen van lokaal nieuws (Leupold, Klinger & Jarren, 2016, p.963). Het toespelen van opsporingsinformatie naar een lokaal nieuwsplatform, kan in het belang van een politieorganisatie mogelijk zorgen dat daders en vermiste personen bij een incident eerder worden gevonden (Schoenmakers et al., 2014).

Het is voor dit onderzoek primair van belang om erachter te komen of er een bereidheid bij lokale media bestaat om meer aan aandacht aan opsporingsberichtgeving te besteden. Het is daarbij belangrijk om te weten of lokale nieuwsmedia mogelijk kunnen leren van de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht, met als doel om de lezersparticipatie van de doelgroep jongvolwassenen te bevorderen. Er worden daarvoor twee onderzoeksmethodes uitgevoerd, namelijk het uitvoeren van een kwalitatieve inhoudsanalyse en het houden van interviews. De invulling van deze twee onderzoeksmethodes wordt in het methodehoofdstuk inzichtelijk.

4. Methoden: Kwalitatieve inhoudsanalyse en interviews

4.1 Inleiding: uitvoering onderzoeksmethodes

In dit onderzoek wordt inzicht gegeven over de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht en op wat voor manier lokale media op het gebied van lezersparticipatie hiervan kunnen leren. Het eerste onderdeel van de uitvoering van de methode van dit onderzoek is om achter de werkwijze van Opsporing Verzocht te komen. Er wordt onder de werkwijze verstaan welke genres en vormen er voorkomen in de opsporingszaken van het programma Opsporing Verzocht. Er worden aan de hand van het uitvoeren van een kwalitatieve inhoudsanalyse, de (audio)visuele en inhoudelijke vormen uit de afleveringen van Opsporing Verzocht onderzocht. Ook wordt onderzocht welke achterliggende functie een specifieke vorm heeft in het programma Opsporing Verzocht. Er wordt daarnaast een interview met Franki Klarenbeek (coördinator opsporingscommunicatie) gehouden. Het interview geeft meer duidelijkheid over de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht bij het bereiken van een jongvolwassenen doelgroep. Ook kan het meer duidelijkheid geven over de bereidheid om met lokale media samen te werken op het gebied van opsporingsberichtgeving.

Het tweede onderdeel van de uitvoering van de methode van dit onderzoek is wat lokale media kunnen leren van de werkwijze in Opsporing Verzocht. Er wordt daarvoor een kwalitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd binnen het misdaadnieuws in Leidsch Dagblad en De Scheveninger. Het doel van deze vervolganalyse is of de vastgestelde genres en vormen bij Opsporing Verzocht, ook terugkomen in deze nieuwsplatformen. Ook wordt onderzocht of de achterliggende functies van de terugkomende vormen, overeenkomen met die van het programma Opsporing Verzocht. Er worden interviews gehouden met Jill van Calsteren (hoofdredacteur De Scheveninger) en Coen Polack (redactiechef Leidsch Dagblad) waarom bepaalde vormen in de nieuwsbladen ontbreken. De interviews kunnen meer duidelijkheid geven op wat voor manier er lering kan worden getrokken uit de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht. Ook geeft het meer helderheid over de bereidheid om met een politieorganisatie samen te werken op het gebied van opsporingsberichtgeving.

De twee onderzoeksmethodes worden op een parallelle wijze uitgevoerd. Dit betekent dat het uitvoeren van de interviews en kwalitatieve analyse op een gelijktijdig moment plaatsvindt. Er wordt namelijk meerdere malen teruggedaan naar de twee onderzoeksmethodes, om daarmee een compleet overzicht te krijgen van de resultaten van dit onderzoek. Een voorbeeld is wanneer er een interview is uitgevoerd, er weer wordt teruggedaan naar de kwalitatieve inhoudsanalyse met als doel om de vastgestelde functies verder te definiëren.

De uitvoering van de twee onderzoeksmethodes leidt mogelijk tot de volgende resultaten. Er kan worden ontdekt welke (audio) visuele en inhoudelijke vormen in het programma Opsporing Verzocht, een mogelijke bijdrage kunnen leveren aan het bevorderen van de lezersparticipatie onder jongvolwassenen. De twee onderzoeksmethodes brengen daarnaast samen in kaart wat de mogelijke kansen en bedreigingen voor lokale media zijn, bij het toepassen van de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht en in het investeren in opsporingsberichtgeving. Het binden van functies aan de vormen wordt descriptief benaderd (Bowen, 2006). Het gaat om het vastleggen op wat voor manier lokale media momenteel aandacht besteden aan het thema misdaad en hoe dit mogelijk in de toekomst kan worden verbeterd (Koetsenruijter & Van Hout). In *Tabel 5: Algemene doelstellingen van de twee onderzoeksmethodes* in het kort wordt een kort overzicht weergegeven wat de algemene doelstellingen zijn van de twee onderzoeksmethodes.

Tabel 5: Algemene doelstellingen van de twee onderzoeksmethodes in het kort

Methode: kwalitatieve inhoudsanalyse	1.1 De kwalitatieve inhoudsanalyse van het programma Opsporing Verzocht stelt vast welke vormen en genres er voorkomen in het televisieprogramma Opsporing Verzocht.
1.1 Kwalitatieve inhoudsanalyse Opsporing Verzocht	
1.2 Kwalitatieve inhoudsanalyse Scheveninger en Leidsch Dagblad	1.2 De kwalitatieve inhoudsanalyse van Leidsch Dagblad en De Scheveninger maakt duidelijk welke van de vastgestelde genres en vormen in het programma Opsporing Verzocht, ook bij de nieuwsplatformen voorkomen.
Methode: interviews	2.1 Het interview met een politiemedewerker biedt meer duidelijkheid met wat voor functie(s) de vormen in het programma Opsporing Verzocht worden toegepast.
2.1 Interviews Opsporing Verzocht	2.3 De interviews met de redactieleden bieden meer duidelijkheid met wat voor functie(s) de teruggevonden vormen in de nieuwsbladen van De Scheveninger en Leidsch Dagblad worden toegepast. Ook de vraag waarom bepaalde vormen ontbreken binnen de nieuwsbladen.
2.2 Interviews De Scheveninger en Leidsch Dagblad	

4.2 Kwalitatieve inhoudsanalyse Opsporing Verzocht

In het onderzoek van Erp, Gastel en Webbink uit 2012 is de effectiviteit van opsporingsberichtgeving onderzocht van het televisieprogramma Opsporing Verzocht. Uit het onderzoek blijkt dat het televisieprogramma Opsporing Verzocht een bijdrage kan leveren bij het oplossen van een opsporingszaak (Van Erp et al., 2012). De kwalitatieve inhoudsanalyse van dit onderzoek beperkt zich tot het ontdekken welke vormen en genres in het televisieprogramma worden gebruikt om diverse kijkersgroepen te bereiken.

In de kwalitatieve inhoudsanalyse wordt de media-inhoud van een reeks fragmenten uit de afleveringen van Opsporing Verzocht onderzocht die zijn uitgezonden tussen januari 2020 tot juni 2020. De media-inhoud van het televisieprogramma wordt onderzocht, om achter te komen welke inhoud en vormelementen er worden toegepast op het gebied van opsporingsberichtgeving. Het aantal opsporingszaken dat wordt geanalyseerd, is afhankelijk wanneer het verzadigingspunt in de analyse wordt bereikt. Daarmee wordt bedoeld wanneer er geen nieuwe vormen en genres binnen de analyse meer kunnen worden vastgesteld.

De kwalitatieve inhoudsanalyse past voor een groot deel de onderzoeksmethodes toe van de “grounded theory” (Bowen, 2006). Dit houdt in dat de kwalitatieve inhoudsanalyse hoofdzakelijk inductief van aard is. Dit betekent dat de vastgestelde genres en vormen afkomstig zijn uit de data, in plaats dat het voorafgaand op basis van kennis uit de theorie is vastgesteld. Het benoemen van de functies achter de vastgestelde vormen gebeurt echter voor een deel op basis van de theorieën op het gebied van lezersparticipatie (“sensitising concepts”) en voor een deel op basis van de inzichten uit de interviews.

Een doel van de kwalitatieve inhoudsanalyse is om vast te stellen met wat voor functie(s) iedere vastgestelde vorm wordt toegepast. Is een reconstructiezaak bijvoorbeeld enkel bedoeld om meer zicht in een opsporingszaak te bieden of ook om de kijkers persoonlijk te emotioneren. Er wordt daarvoor gebruik gemaakt van een codebook, waar relevante afkortingen worden aangebracht. Het codebook draagt tijdens de analyse bij om de functie(s) op een praktische wijze aan een specifieke vorm te koppelen. Er wordt daarbij geanalyseerd of een functie op een prominente wijze verbonden is aan een vorm (*rode X*) of enkel op een ondersteunende wijze (*kleine x*). De kwalitatieve inhoudsanalyse zal werken met een alfabetische lijst met omschrijvingen van functies. Dit wordt in de bijlagen op basis van [Tabel 6: Verwerking van resultaten kwalitatieve inhoudsanalyse Opsporing Verzocht](#) gevisualiseerd:

Tabel 6: Verwerking van resultaten kwalitatieve inhoudsanalyse Opsporing Verzocht

Opsporing Verzocht (vorm)	Functie
Google maps: Locatie incident	A.X
Slow motion beelden	A.X, F.X
Verwijzing relevante tiplijn/formulier	E.X

In dit voorbeeld is er bij iedere vorm een *rode X* aanwezig, waarbij een alfabetische letter is verbonden. De alfabetische letter kenmerkt tot welke functie een bepaalde vorm hoort. Er is een omschrijving verbonden aan de alfabetische letter. In dit geval gaat het binnen de vorm ‘Google Maps: Locatie incident’ om de functie A.

inzichtelijk maken van een incident, waarbij de indicatie **X** kenmerkt dat de functie een prominente rol speelt binnen de vorm. Zie voor de volledige codering van de vormen en functies van dit onderzoek het overzicht in Bijlage I, bijlage II en III.

4.2 Kwalitatieve inhoudsanalyse Leidsch Dagblad en De Scheveninger

Er wordt voor dit onderzoek een kwalitatieve analyse uitgevoerd bij twee verschillende nieuwsbladen in de regio Zuid-Holland. De kwalitatieve inhoudsanalyse van Leidsch Dagblad en De Scheveninger, is een vervolg op de genres en vormen die zijn vastgesteld bij de kwalitatieve inhoudsanalyse van Opsporing Verzocht. Er wordt in de nieuwsbladen onderzocht welke van de vastgestelde genres en vormen bij Opsporing Verzocht ook aanwezig zijn in de misdaadverslaggeving van Leidsch Dagblad en De Scheveninger. De kwalitatieve analyse richt zich op de media-inhoud van de digitale edities van de twee nieuwsplatformen. De selectie van de twee lokale nieuwsbladen in de regio Zuid-Holland is willekeurig gekozen. Bij de keuze van Leidsch Dagblad en De Scheveninger is louter gekeken naar de verschillen tussen beide nieuwsplatformen:

- Beide nieuwsplatformen verschillen in de krantenversies van bereik en spreiding. Leidsch Dagblad kent een bereik van 62.000 per uitgave. De Scheveninger een bereik van totaal van 26.000 per uitgave (Advertentiegroothandel, 2020a, 2020b).
- De Scheveninger is een kleinschalig online nieuwsplatform, die daarbij een gratis huis-aan-huis blad heeft dat wekelijks verschijnt voor het stadsdeel Scheveningen. Leidsch Dagblad kent meerdere verdienmodellen, waaronder het hebben van diverse abonnementsvormen.
- De Scheveninger richt zich enkel op een specifieke plaats, namelijk Scheveningen. Leidsch Dagblad brengt nieuws uit meerdere regio's uit de regio Zuid-Holland, waaronder: Alphen aan den Rijn, Leiden, Waddinxveen en Oegstgeest.

De resultaten uit de kwalitatieve analyse kunnen om bovenstaande redenen mogelijk van elkaar verschillen. Het aantal nieuwsberichten dat in de analyse wordt geanalyseerd, is afhankelijk wanneer het verzadigingspunt wordt bereikt. De kwalitatieve inhoudsanalyse richt zich slechts op een enkel nieuwsthema, in plaats van een corpus uit meerdere nieuwsthema's. Er is daarom gekozen voor een analyse van nieuwsberichten die zijn gepubliceerd over een langere periode, namelijk van januari 2019 tot juni 2020.

De uitvoering van de methode van de kwalitatieve inhoudsanalyse in de nieuwsbladen is te vergelijken met de kwalitatieve inhoudsanalyse bij Opsporing Verzocht. Het voornaamste verschil is wanneer uit de analyse blijkt dat de vastgestelde genres van het programma Opsporing Verzocht niet of beperkt voorkomen bij lokale nieuwsplatformen, het slechts relevant is om diepgaander te onderzoeken welke terugkomende vormen er wel aanwezig zijn bij de nieuwsplatformen. Ook of zij dezelfde functie vervullen als bij het programma Opsporing Verzocht. Wanneer dit niet of in beperkte mate sprake van is, in dat geval worden er nieuwe (aangepaste) functies gekoppeld. Om het overzicht te bewaren, wordt er in principe gewerkt met dezelfde alfabetische lijst als bij de analyse van het programma Opsporing Verzocht. Dit mogelijk in een aangepaste variant die voldoet aan de omschrijvingen van de functies achter de terugkomende vormen bij de nieuwsplatformen. Onderstaand voorbeeld (*Tabel 7: Verwerking van resultaten kwalitatieve inhoudsanalyse nieuwsbladen*) biedt meer duidelijk hoe de resultaten van de kwalitatieve inhoudsanalyse in de bijlagen worden verwerkt.

Tabel 7: Verwerking van resultaten kwalitatieve inhoudsanalyse nieuwsbladen

Leidsch Dagblad (vorm)	Functie	Voorbeeld
Interview met experts (o.a. politiefunctionarissen)	A.X, B.x, G.x, H.x	In de nieuwe wet tegen wraakporno krijgen de slachtoffers nog altijd de schuld
Interview /betrokkenen	A.X,G.x,H.x	Vaders strijden voor hun vermoorde kinderen: 'Eerst niet gehoord, nu drinken we koffie bij de minister'
Gedramatiseerde reconstructie	A.X, B.x, G.x, H.x.	Inktzwarte bladzijde voor Noordwijkse redders

Een voorbeeld van een vorm dat terugkomt binnen Leidsch Dagblad is een gedramatiseerde reconstructie. Het nieuwshaal met de titel 'Inktzwarte bladzijde voor Noordwijkse redders.', wordt daarbij als kenmerkend voorbeeld

aangehaald. Een rode X, betekent dat de nieuwe (aangepaste) functie A. In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving prominent binnen de vorm aanwezig is. De andere gekoppelde functies met een kleine x zijn daarbij minder prominent aanwezig. Zie voor de volledige codering van de vormen en functies van dit onderzoek het overzicht binnen Bijlage I, bijlage II en III.

4.3 Interviews

De tweede onderzoeksmethode bevat de interviews. Het eerste interview dat wordt gehouden is met een medewerker bij de politieorganisatie, die nauw betrokken is bij het programma Opsporing Verzocht. Er wordt daarvoor een interview gehouden met Franki Klarenbeek, team coördinator Opsporingscommunicatie. Er wordt daarnaast een interview gehouden met Jill van Calsteren, zij is verantwoordelijk voor de eindredactie van De Scheveninger. Tot slot wordt er een interview gehouden met Coen Polack, die redactiechef is bij Leidsch Dagblad.

De interviews bestaan uit twee gespreksmomenten. Allereerst uit een oriënterende fase waar de bereidheid tot een mogelijke samenwerking tussen beide partijen wordt onderzocht. Het tweede gespreksmoment bestaat uit een toetsende fase, waarin wordt onderzocht of de resultaten uit kwalitatieve inhoudsanalyse in overeenstemming zijn met de inzichten van de geïnterviewden.

Er is voor dit onderzoek gekozen voor het houden van diepte-interviews. Het houden van diepte-interviews maakt het mogelijk voor de geïnterviewde om zijn of haar persoonlijke ervaringen te delen, zonder zich te hoeven houden aan een vaste vragenlijst. Deze vrijheid biedt de geïnterviewde de ruimte voor het brengen van eigen inzichten en het delen van mogelijke discussiepunten:

‘ In-dept Interviews are almost always, in part or in whole, about how and why, helping researchers to understand their interviewees’ views of processes, norms, decision making, belief systems, mental models, interpretations, motivations, expectations, hopes, and fears.’ (Guest et al., 2013).

De interviews zijn vooral verkennend van aard, namelijk of het investeren in opsporingsberichtgeving een groep aan (jongvolwassenen) lezers bij lokale nieuwsplatformen kan bereiken en de bereidheid bestaat om dit te doen. De verwachting is dat de beantwoording van deze vragen een persoonlijke kwestie is. Het kaart namelijk de discussie aan of het investeren in opsporingsberichtgeving een journalistieke (civiele) taak is of dat dit voor verlies van de redactionele onafhankelijkheid van een journalist zorgt (Power, 2014). De interviews zijn in beperkte mate semigestructureerd te noemen omdat het werkt met een vast aantal thema’s, waarover tijdens het gesprek vragen worden gesteld. Er is gekozen voor een vrije vorm, aangezien de vragen die tijdens het gesprek aan bod komen afhankelijk zijn van het verloop van het gesprek met de geïnterviewde.

De valkuil van het houden van diepte-interviews is dat door de vrijheid en flexibiliteit van het interview, de resultaten van het interview niet als harde cijfers valt aan te duiden. De onderzoeksmethode wordt daarom als aanvullend middel toegepast om relevante achtergrondkennis voor de kwalitatieve inhoudsanalyses te bieden (Horton, et al., 2004, p.340). De verkregen kennis uit de interviews zijn een belangrijke waarde, aangezien de vraagstelling voortvloeit uit de onderwerpen die in het theoriehoofdstuk aan bod zijn gekomen. Er zal tijdens het houden van de interviews over vier hoofdthema’s worden gesproken, die relevant zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag van dit onderzoek:

- Thema I: De bereidheid om een samenwerking aan te gaan met lokale media/politieorganisatie.
- Thema II: De aanpak bij het toepassen van (audio)visuele vormen en inhoudelijke vormen.
- Thema III : De risico’s en beperkingen bij opsporingsberichtgeving (financieel en regelgeving).
- Thema IV: De toegevoegde waarde van het bereiken van lezers/kijkers door middel van het thema veiligheid (waaronder jongvolwassenen).

Het gezamenlijk behandelen van deze vier globale thema’s, kan mogelijk meer duidelijkheid geven of een lokaal nieuwsplatform kan leren van de werkwijze van Opsporing Verzocht, met als doel de lezersparticipatie van jongvolwassenen te bevorderen. Het brengt daarbij ook de mogelijke kansen en bedreigingen in kaart, wanneer lokale media ervoor kiezen om de werkwijze van Opsporing Verzocht toe te passen. De interviews geven mogelijk aandachtspunten en nieuwe inzichten voor in de toekomst op het gebied van lezersparticipatie bij het thema misdaad, die nog niet eerder in het onderzoek zijn vastgesteld. Er worden transcripten van de interviews gemaakt, om onder meer vast te kunnen leggen welke discussiepunten er volgens de geïnterviewden zijn bij het investeren in opsporingsberichtgeving als nieuwsplatform (Horton et al., 2004, p.340).

5. Resultaten: kwalitatieve inhoudsanalyse en interviews Opsporing Verzocht

Er is voor dit onderzoek een kwalitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd om een duidelijk beeld te krijgen welke audiovisuele en inhoudelijke vormen er worden toegepast in het programma Opsporing Verzocht. Er is vervolgens onderzocht met welke functie ieder vastgestelde vorm wordt toegepast. Het doel van de kwalitatieve inhoudsanalyse is om achter te komen, welke toegepaste vormen in het programma Opsporing Verzocht bijdragen aan het bevorderen van de kijkersparticipatie. Er zijn daarvoor 50 fragmenten van zaken uit de afleveringen van Opsporing Verzocht geanalyseerd. De reden waarom er gekozen is om alleen de fragmenten van zaken die online zijn gepubliceerd te analyseren, is omdat de makers achter het programma Opsporing Verzocht verplicht zijn om de volledige afleveringen een week na uitzending online te verwijderen. Op het moment wanneer een publieke opsporingszaak bij een politieorganisatie is opgelost, geldt er een regel om de fragmenten ervan openbaar op de eigen kanalen te verwijderen (Van Erp et al., 2012).

Er zijn van de fragmenten uit zaken van Opsporing Verzocht in totaal 43 vormen vastgesteld. Ieder toegepaste vorm in het programma Opsporing Verzocht, vervult verschillende functies om de kijkers bij het televisieprogramma te betrekken. Een volledig overzicht van de vastgestelde vormen binnen het programma Opsporing Verzocht, is terug te vinden in bijlage I, bij *Figuur 1: Verwerking resultaten kwalitatieve inhoudsanalyse Opsporing Verzocht*.

Er zijn bij de analyse vier hoofdvormen ontdekt, die een belangrijk onderdeel uitmaken van het succes van het programma Opsporing Verzocht. In de hoofdvormen worden meerdere ondersteunende (ondergeschikte) vormen toegepast, die ervoor zorgen dat het programma de kijkers bereikt. Het voornaamste doel is dat kijkers een bijdrage leveren door het geven tips, voor het oplossen van een opsporingszaak (Van Erp et al., 2012). Om die reden worden er verschillende audiovisuele vormen toegepast en gecombineerd. Er zijn in de analyse in totaal 9 functies ontdekt die verbonden kunnen worden aan een specifieke vorm. Het overzicht van de functies is terug te vinden in bijlage I, bij *Figuur 3: Omschrijvingen vastgestelde functies Opsporing Verzocht*. Het blijkt dat vier hoofdvormen meerdere van deze functies vervullen. Er wordt daarom in dit hoofdstuk op deze vier hoofdvormen ingegaan, aan de hand van het geven van een praktijkvoorbeeld:

- Toelichting van een woordvoerder
- Het gebruik maken van camerabeelden
- Gedramatiseerde reconstructie
- Informatieve animatievideo

De resultaten uit het interview met Franki Klarenbeek bieden meer context en achtergrondinformatie om welke redenen deze hoofdvormen succesvol zijn in het programma Opsporing Verzocht. Het interview gaat daarnaast in over de bereidheid om met lokale media samen te werken op het gebied van opsporingsberichterijding. Deze

kennis is meegenomen in de kwalitatieve inhoudsanalyse van de nieuwsbladen De Scheveninger en Leidsch Dagblad. Er is in deze analyse onderzocht of de vastgestelde vormen in het programma Opsporing Verzocht ook succesvol zijn of om specifieke redenen ontbreken in de nieuwsbladen De Scheveninger en Leidsch Dagblad.

Het interview met Franki Klarenbeek geeft meer duidelijkheid wat het doel en de functie is achter de toegepaste vormen in het programma Opsporing Verzocht. Er is daardoor in de analyse een indeling van genres ontdekt, die meer duidelijkheid geven welke hoofdvormen en ondersteunende vormen er worden toegepast bij een specifieke opsporingszaak. Het hoofdstuk sluit met deze indeling af.

5.1 Toelichting van een woordvoerder

Kenmerken

Een belangrijke rol in het programma Opsporing Verzocht is weggelegd voor de woordvoerder. De woordvoerder is de centrale persoon die een directe oproep doet naar de kijker om tips over een zaak te geven. De woordvoerder maakt de camerabeelden die tijdens de aflevering worden weergegeven verder inzichtelijk door het bieden van achtergrondinformatie. De woordvoerder wil de indruk bij de kijkers wekken, dat de politieorganisatie serieus bezig is met het oplossen van een zaak. De toelichting van een woordvoerder wordt in bepaalde gevallen, aangevuld met beeldmateriaal van het politieonderzoek op de plaats van het incident. Het laat daarmee zien dat de tips van kijkers serieus in behandeling worden genomen. De kijkers krijgen het gevoel dat zij van toegevoegde waarde zijn bij het oplossen van een zaak.

De benadering van de woordvoerder is namelijk dat 'wij' als politieorganisatie graag hulp van 'jullie' kijkers nodig hebben en dat iedere (kleine) relevante tip kan leiden tot het vinden van de dader. Er wordt ook door de woordvoerder benadrukt wat de voorlopige tips van de kijkers hebben bijgedragen. Om die reden speelt de woordvoerder tevens een rol bij het leveren van goed nieuws over een zaak. De kijker wordt in bepaalde gevallen gestimuleerd om tips te leveren bij specifieke vragen aan de hand het inspelen op de emotie van de kijker. Er wordt bijvoorbeeld gedetailleerde informatie gegeven wat voor (emotionele) schade een slachtoffer tijdens het voorval heeft opgelopen. Ook kan in bepaalde gevallen een woordvoerder de kijker adviseren om op de hoede te zijn van specifieke varianten van criminaliteit. De kijkers worden in dat geval geadviseerd, wat zij aan preventie kunnen doen bij deze specifieke varianten van misdaad.

Belangrijkste functie(s)

Een woordvoerder kan mogelijk meerdere functies vervullen. Dit is afhankelijk wat het invalshoek is van het opsporingsbericht en met welke audiovisuele vormen het wordt gecombineerd. In de toelichting van een woordvoerder vallen er op basis van de analyse vier prominente functies vast te stellen:

- Een woordvoerder kan worden gebruikt om meer achtergrondinformatie te geven over de camerabeelden van een incident die in het programma in beeld zijn gebracht. Het speelt daarmee in op de functie *A. inzichtelijk maken van een incident*.
- Een woordvoerder kan een toelichting geven welke activiteiten een politieorganisatie heeft ondernomen om de zaak op te lossen. Het geeft daarmee aandacht aan functie *C. Professionaliteit politieorganisatie benadrukken (vertrouwen winnen)*.
- Een woordvoerder kan ook worden gebruikt bij het bieden van advies wat getuigen kunnen doen bij het zien van iets verdachts. Het speelt daarmee in op de functie *D. saamhorigheid vergroten*.
- Een woordvoerder kan tot slot ervoor kiezen om kijkers op een directe manier aan te spreken bij het verkrijgen van specifieke informatie. Het speelt daarmee in op de functie *E. kijkers tot actie zetten*.

Voorbeelden

Een voorbeeld van de rol van de woordvoerder is een zaak die is gepubliceerd op 25 februari 2020, waarin een 66-jarige man uit Groningen werd overvallen in zijn woning. Het ging om een man die een jaar eerder slachtoffer was geweest van een verkeersongeluk. Met het geld dat hij als schadevergoeding ontving wilde hij een tweedehandsauto kopen. Mogelijk is deze informatie over het slachtoffer bij de verkeerde personen terecht gekomen. De zaak wordt weergegeven aan de hand van een reconstructie. Door het inzetten van acteurs wordt het incident nagespeeld hoe de zaak oorspronkelijk volgens de politieorganisatie heeft plaatsgevonden. De woordvoerder fungeert hierin niet enkel als informatieverstrekker die aanvullende details vrijgeeft over een zaak, ook om de kijker persoonlijk te emotioneren:

Presentatrice: 'Meneer vertelt er heel moedig over, terwijl die het er echt moeilijk mee heeft.'

Woordvoerder: 'Ja, hij heeft er ook nog steeds heel erg last van. Hij is bijvoorbeeld heel erg angstig. Hij

was er natuurlijk van bewust dat hij geld bewaarde om die auto ervan te kopen. Maar dat mensen in staat zijn om dat met zoveel geweld te pakken. Dat is nooit bij hem opgekomen. Sindsdien bewaart hij nooit grote geldbedragen in huis.´

Wat bovenstaand voorbeeld laat zien, is dat de woordvoerder door het leggen van context achter een incident meerdere emoties bij de kijkers probeert te triggeren. Een voorbeeld is daarvan het toevoegen van een persoonlijk herkenbaar element: het gevaar van het bewaren van grote geldbedragen in huis. Een woordvoerder speelt in op het concept authenticiteit door bepaalde opmerkelijke details aan de kijker vrij te geven die niet elders zijn gepubliceerd. Het concept nabijheid wordt hierin benadrukt door vooral de herkenbaarheid te benadrukken, de risico's van het hebben van grote geld bedragen in huis. Het symbolische element is dat de woordvoerder probeert om het verhaal dichtbij de kijker te brengen. Daarin wordt tijdens de voortgang van het gesprek met de presentatrice aandacht besteed aan het concept sociale cohesie.

Presentatrice: ´U heeft nog een belangrijk aanknopingspunt voor het onderzoek. DNA?´

Woordvoerder: ´Ja, er is DNA gevonden. Op de spullen die de mannen hebben aangeraakt toen zij het huis doorzochten. Dat DNA wordt momenteel nog onderzocht door het NFI. Wij zijn nu nog in afwachting van de resultaten van het onderzoek. Maar wij hopen binnenkort dat er meer informatie uit voorkomt over de daders.´

Presentatrice: ´Dat zou heel mooi zijn. Maar hopelijk kunt u thuis nog sneller helpen bij het oplossen van deze zaak in Groningen. Geef uw tips of vermoedens door, u ziet nu de nummers in beeld waar dat naartoe kan.

In het vervolg van het gesprek wordt aan de kijker steun gevraagd om samen het oplossen van een zaak te versnellen. Er wordt allereerst een ´goed nieuws´ bericht vermeld waaruit blijkt dat er DNA gevonden is. Dit om de kijker door vertrouwen en professionaliteit nog meer te motiveren om tips over de zaak te geven, waardoor de zaak daadwerkelijk wordt opgelost.

5.2 Camerabeelden incident

Kenmerken

Het tonen van camerabeelden van een incident, is van belangrijke waarde bij het vragen naar specifieke informatie aan de kijker om een zaak op te lossen. Het biedt ondersteuning bij het bieden van signalementen van de dader(s) achter een incident. Er wordt namelijk een beeld weergegeven wat de uiterlijke kenmerken zijn van de dader waarnaar wordt gezocht. In het toepassen van camerabeelden is het noodzakelijk dat deze fragmenten worden aangevuld met ondersteunende audiovisuele vormen. Er worden ondersteunende vormen toegepast die bijdragen dat de camerabeelden van toegevoegde waarde zijn bij het vinden van een dader. Het programma Opsporing Verzocht maakt bij het toepassen van camerabeelden namelijk gebruik van meerdere aanduidingen. Deze aanwijzingen zorgen ervoor dat de nadruk wordt gelegd op de specifieke handelingen die door de daders in beeld zijn uitgevoerd.

Een voorbeeld is het toepassen van een voice-over die als aanduiding fungeert om de camerabeelden inzichtelijk te ondersteunen. De handelingen van de daders worden herhaald, stilgezet, vertraagd of op ingezoomd. Het doel hiervan is om bij de kijker een duidelijk beeld te geven hoe een incident zich heeft afgespeeld. Er kan hierdoor een opmerkelijk detail worden stilgezet, bijvoorbeeld een opvallend kledingstuk dat de dader tijdens het incident droeg. Een bijkomend doel is dat het gebruik maken van camerabeelden mogelijk een bepaalde spanning bij de kijker te weeg brengt. Dit heeft ook te maken met de manier waarop de camerabeelden in het televisieprogramma worden ingezet. Het toepassen van camerabeelden wordt gecombineerd met het gebruik maken van achtergrondmuziek en een voice-over die op een opbouwende wijze bepaalde spanning in het verhaal brengen.

Belangrijkste functie(s)

Het toepassen van camerabeelden in het programma Opsporing Verzocht speelt vooral in op *functie A*. *Inzichtelijk maken van een incident*. Het is een hoofdvorm doordat er ondersteunende vormen worden toegepast, die volledig afhankelijk zijn van het bezit hebben van camerabeelden. Deze ondersteunende functies zorgen ervoor dat wat er bij de camerabeelden wordt aangetoond, op een heldere manier wordt duidelijk gemaakt aan de kijker. Het toepassen van camerabeelden van een incident, is een belangrijke bouwsteen bij opsporingszaken in het programma Opsporing Verzocht.

Voorbeelden

Het toepassen van camerabeelden gecombineerd met ondersteunende vormen, zorgen voor een geheugensteun bij de kijker. Een voorbeeld is een zaak die online is gepubliceerd op 4 februari 2020, waarin bewakingsbeelden zijn vrijgegeven van een mislukte overal op de Geleense cafetaria Salina. Er wordt in de camerabeelden

aangetoond dat een dader met een mes de cafetaria binnen kwam. De voice-over bij het verhaal vermeldt het volgende:

‘De klanten rennen geschrokken naar buiten. Gevolgd door de eigenaresse die weer de overvaller vlak achter zich aan heeft.’

Op dat moment worden zowel de overvaller als de eigenaresse op de camerabeelden aan de hand van het toepassen van gele cirkels gemarkeerd. Dit om aan de kijker duidelijk te maken welke personen naar buiten renden. Voor de effectiviteit van het toepassen van camerabeelden, is het noodzakelijk dat er ondersteunende vormen worden toepast die als aanduiding dienen voor de kijker. Het toepassen van camerabeelden speelt daarmee in op de “sensitising concepts”. Op het gebied van authenticiteit, bijvoorbeeld dat de camerabeelden als eerste kanaal worden vrijgegeven in het programma Opsporing Verzocht. De voice-over geeft daarbij opmerkelijke details over de zaak vrij. Het concept sociale cohesie en nabijheid werken daarbij ondersteunend. Het incident kan mogelijk op een specifieke locatie hebben plaatsgevonden die voor inwoners in een regio herkenbaar zijn. Mogelijk kennen kijkers de eigenaar of eigenaresse van de Geleense cafetaria Salina. Een andere mogelijkheid is dat kijkers op het moment van het incident bij deze plek zijn langsgefietst of gereden.

5.3 Gedramatiseerde reconstructie

Kenmerken

Het inzetten van een gedramatiseerde reconstructie is een bekende vorm in het televisieprogramma Opsporing Verzocht. In een gedramatiseerde reconstructie wordt een incident omkleed met een persoonlijk portret van een slachtoffer. In een gedramatiseerde reconstructie wordt er gewerkt met een regisseur die het incident in scene probeert te visualiseren door de inzet van acteurs. Dit heeft als doel de kijker het gevoel te geven dat zij daadwerkelijk worden teruggebracht naar het moment dat het incident zich heeft afgespeeld. Er wordt achtergrondinformatie gegeven die niet specifiek inhoudelijk te maken heeft met het incident. Voorbeelden zijn het benadrukken van het gezinsleven of bijvoorbeeld specifieke hobby’s van het slachtoffer.

Er wordt daarmee een ‘gezicht’ aan het slachtoffer van het incident gegeven. Een gedramatiseerde reconstructie kent verschillende ondersteunende vormen die niet of in mindere mate voorkomen binnen de andere drie hoofdvormen. Een gedramatiseerde reconstructie wordt toegepast bij de grotere opsporingszaken, bijvoorbeeld bij moordzaken of waar een slachtoffer ernstig is mishandeld. Deze hoofdvorm wordt ook ingezet om praktische redenen, wanneer er bijvoorbeeld weinig tot geen beeldmateriaal van het incident beschikbaar is. De gedramatiseerde reconstructie wordt gecombineerd met ondersteunende vormen waaronder een persoonlijk interview met het slachtoffer of nabestaanden.

Belangrijkste functie(s)

Deze hoofdvorm vervult een grote diversiteit aan functies die zoveel mogelijk proberen in te spelen op de emotie van de kijkers. Het gevolg is dat kijkers zich geroepen voelen om tips te geven over een specifieke zaak. Bij het gebruik van een gedramatiseerde reconstructie vallen er op basis van de analyse vier prominente functies vast te stellen. Voor een volledig overzicht, zie bijlage I van dit onderzoek:

- Een gedramatiseerde reconstructie kan worden toegepast om een bepaalde spanning in een opsporingszaak te brengen, om daarmee de aandacht van de kijker vast te houden. Het speelt daarmee in op de functie *B. Spanning brengen*.
- Een gedramatiseerde reconstructie kan bijdragen om de kijker persoonlijk te emotioneren aan de hand van het benadrukken van het verdriet en leed van de nabestaanden. Het speelt daarmee in op de functie *G. Emotioneren en persoonlijk raken*.
- Een gedramatiseerde reconstructie kan bijdragen aan het bevorderen van een mate van herkenbaarheid, bijvoorbeeld dat het slachtoffer deel uitmaakt van een vaste vriendengroep die samen lid zijn van een lokale sportvereniging. Het speelt daarmee in op de functie *H. Empathie/herkenbaarheid ontwikkelen*.
- Een gedramatiseerde reconstructie kan bijdragen om de onschuld van het slachtoffer aan te geven, door bijvoorbeeld het gezinsleven van het slachtoffer te benadrukken. Het speelt daarmee in op de functie *I. Onschuld benadrukken slachtoffer*.

Voorbeelden

Een voorbeeld van een gedramatiseerde reconstructie is een zaak in Opsporing Verzocht over een 62-jarige man die op een boerderij in het Groningse Scheemda door drie overvallers is beroofd en bestolen. Het ontwikkelen van een gedramatiseerde reconstructie kan bijdragen dat de 62-jarige man een gezicht krijgt, een eigen identiteit waarin kijkers zich kunnen inleven. Het vergroot daarbij mogelijk de nabijheid en sociale cohesie voor de kijker. Het is gebruikelijk in een gedramatiseerde reconstructie dat deze wordt aangevuld en gecombineerd met een persoonlijk interview met het slachtoffer of nabestaanden van het incident. Het persoonlijke verhaal van het slachtoffer kan bijdragen dat een gedramatiseerde reconstructie inspeelt op het concept authenticiteit. Er wordt namelijk een persoonlijk verhaal op een human-interest wijze verteld, waarin informatie wordt gegeven die niet in andere reguliere media is gepubliceerd. De 62-jarige man die door de drie overvallers is beroofd en bestolen, blijkt een kaasboer te zijn die zijn eigen rondleidingen geeft in zijn kaasmakerij:

‘Ik woon hier al 48 jaar. Voorheen met mijn ouders met het hele gezin toen. Door de tijd ben ik hier alleen komen te wonen. Mijn familie komt oorspronkelijk uit de kaas. Wij hebben dat overgenomen van mijn ouders en wij geven hier tevens groepsexcursies. Om te laten zien hoe de productie tot stand komt.

De spanning wordt gedurende de opsporingszaak verder opgebouwd, aan de hand van het combineren van reconstructiebeelden met het verhaal van het slachtoffer. De reconstructiebeelden worden weergegeven, tijdens het interview met het slachtoffer. Er worden reconstructiebeelden getoond, die een beeld geven hoe hardnekkig het slachtoffer door de drie overvallers is aangepakt. Het slachtoffer biedt tijdens het interview een verdere gedetailleerde omschrijving hoe het incident zich heeft afgespeeld:

‘Door een klap ben ik wakker. Ik was enigszins nog slaperig. Geld. Anders maken wij je dood. En toen was ik volledig in shock. Dat is niet met een pen te beschrijven, dit moet je niet meemaken.’

Een gedramatiseerde reconstructie wordt toegepast in gevallen waar geen beeldmateriaal beschikbaar is en heeft het doel om de kijker persoonlijk te emotioneren. Daarnaast heeft het een doel om een mate van empathie of herkenbaarheid bij de kijker op te wekken. In sommige reconstructiezaken wordt niet ingespeeld op de emoties van kijkers. Er wordt in dergelijke gevallen enkel aandacht besteedt aan de werkwijze van criminelen. Dergelijke zaken worden daarom een *instructieve reconstructie* genoemd. Een voorbeeld is een zaak die ging om een vrouw die slachtoffer is geweest van marktplaatsfraude. Het is een kort opsporingsbericht waar een instructieve reconstructie is toegepast om slechts in het kort af te beelden, op wat voor wijze criminelen te werk gaan bij marktplaatsfraude. Een gedramatiseerde reconstructie is uitgebreider van aard en speelt in op de emoties van kijkers, waartegen een instructieve reconstructie primair is bedoeld om inzicht te bieden over de werkwijze van criminelen.

5.4 Informatieve animatievideo

Kenmerken

Een andere methode om de werkwijze van criminelen zichtbaar voor de kijker te maken is het gebruik maken van een informatieve animatievideo. Een informatieve animatievideo wordt gebruikt om (nieuwe) verschijningsvormen van criminaliteit aan de kijkers te verduidelijken. Het kent net als bij een instructieve reconstructie als doel inzicht te geven over de werkwijze van criminelen. De kijkers weten daarmee wat zij preventief kunnen doen tegen bepaalde vormen van georganiseerde criminaliteit. Het gaat hierbij om zaken waar sprake is van georganiseerde misdaadbendes die landelijk actief zijn. Een belangrijk kenmerk van dergelijke opsporingszaken, is dat een politieorganisatie als informatieverstrekker fungeert om de kijkers te behoeden om slachtoffer te zijn van bepaalde oplichtingspraktijken. Een informatieve animatievideo wordt vaak gecombineerd met een interview met een expert, die een bepaald expertise heeft over een bepaalde tak van criminaliteit. In dergelijke opsporingsberichten heeft de politieorganisatie niet alleen de rol als misdaadbestrijder, maar ook als zorgdrager om burgers te behoeden voor specifieke vormen van criminaliteit.

Belangrijkste functie(s)

Een informatieve animatievideo wordt gekwalificeerd als een hoofdvorm, aangezien het als belangrijke vorm wordt toegepast bij het inzichtelijk maken van de werkwijze van criminelen. Het is ook een vorm die wordt gebruikt bij complexere varianten van misdaad. Het wordt toegepast bij het inzichtelijk maken van misdaadthema's waaronder cybercrime of op het gebied van georganiseerde criminaliteit. Bij het gebruik maken van een animatievideo vallen er op basis van de analyse drie voorbeelden van prominente functies vast te stellen:

- Een informatieve animatievideo bijdraagt om complexe varianten van criminaliteit op een inzichtelijke manier aan de kijker te versimpelen. Het speelt daarmee in op functie A. *Inzichtelijk maken van een incident.*
- Een informatieve animatievideo biedt een mate van expertise en advies aan de kijkers om zich te behoeden van specifieke vormen van criminaliteit. Het richt zich daarmee op functie C *Professionaliteit benadrukken politieorganisatie.*
- Een informatieve animatievideo fungeert als een geheugensteun voor de kijker om op de juiste wijze te handelen wanneer zij slachtoffer of getuigen zijn van een specifieke vorm van criminaliteit. Het speelt daarmee in op F. *Ophelderen van relevante kennis.*

Voorbeelden

Een voorbeeld hiervan is het opsporingszaak in de periode van maart 2020. Deze opsporingszaak gaat in op auto-inbrekers die landelijk opereren om auto-onderdelen los te koppelen, die zij vervolgens aan derden door verkopen. Er wordt om het misdaadthema voor de kijker inzichtelijk te maken een BMW-dealer geïnterviewd, die uitlegt op wat voor wijze criminelen auto-onderdelen loskoppelen en wat de schade is die zij achterlaten. Daarnaast wordt in dezelfde opsporingszaak een interview met een projectleider van de politieorganisatie gehouden die zich met dit thema bezighoudt. Hij geeft meer informatie over op wat voor plekken dergelijke handelingen worden uitgevoerd en door welke groep criminelen:

‘Dit zijn in dit geval Oost-Europese dadergroepen, die daarvoor specifiek naar Nederland komen en goederen op een stelling wegnemen. Ze weten van tevoren welke goederen zij moeten hebben en worden daarvoor getraind en opgeleid.’

De opsporingszaak wordt gevolgd met camerabeelden van criminelen die bezig zijn met het loskoppelen van auto-onderdelen en de manier waarop zij dit doen. Zij gebruiken daarvoor een apparaat die ervoor zorgt om de auto zo stil mogelijk open te krijgen, zonder dat het alarm van de auto afgaat. De wijze hoe dit apparaat werkt wordt gevisualiseerd aan de hand van een animatievideo. De opsporingszaak wordt vervolgd met een gesprek met een woordvoerder in een studio die tips geeft wat een kijker kan doen ter preventie.

Presentatrice: Kunnen we er wat aan doen?

Woordvoerder: Zeker, je moet zeker niet moedeloos zijn. Zorg ervoor dat je alert bent. Wij hebben de filmpjes gezien van Bennekom (dorp), ‘s nachts om 5:00 uur zie je ze bezig zijn bij die auto. Op de achtergrond zie je iemand ook hardlopen. Er komt ook iemand langsfietsen. Wij willen eigenlijk aangeven in deze uitzending, zo gebeurt dat dus.’

Een informatieve animatievideo is met name van toepassing op de concepten nabijheid en sociale cohesie. Inhoudelijk kan een informatieve animatievideo hetzelfde advies en instructies hebben als een nieuwsbericht dat eerder op Politie.nl is gepubliceerd. Het verschil is dat aan de hand van een informatieve animatievideo, bepaalde adviezen en instructies worden versimpeld aan de kijker en een verbinding wordt gemaakt met een opsporingszaak die actueel is. Het is in deze vorm voor kijkers mogelijk eenvoudiger te onthouden, wat zij kunnen doen wanneer zij slachtoffer of getuige zijn geweest van een specifieke misdaadpraktijk. Het versterkt ook de sociale cohesie en nabijheid in een lokale omgeving, aangezien kijkers (getuigen) worden gestimuleerd om op een -volgens de politie - juiste wijze te handelen bij het zien van iets verdachts.

5.6 Interview Franki Klarenbeek: de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht

Franki Klarenbeek is verantwoordelijk voor de coördinatie van landelijke opsporingsberichten die worden uitgezet vanuit communicatiemiddelen bij de politie. Het programma Opsporing Verzocht is een voorbeeld van een belangrijk communicatiemiddel bij de politie waar verschillende opsporingszaken worden belicht. De resultaten van de interviews zijn opgedeeld in vier thema's: de bereidheid om een samenwerking aan te gaan met lokale media, de aanpak bij het toepassen van (audio)visuele vormen en inhoudelijke vormen, de risico's en beperkingen bij opsporingsberichtgeving en de toegevoegde waarde van het bereiken van lezers door middel van het thema veiligheid (waaronder jongvolwassenen).

Thema: De bereidheid om een samenwerking aan te gaan met lokale media

De politieorganisatie heeft volgens Franki Klarenbeek volledige regie over de inhoud van het televisieprogramma Opsporing Verzocht. De AVROTROS is hierbij verantwoordelijk in wat voor vorm de opsporingszaken in Opsporing Verzocht worden gebracht, waarbij de politieorganisatie actief meedenkt en uiteindelijk het eindwoord heeft. De redactie van de AVROTROS bepaalt bijvoorbeeld hoe het decor van het programma eruitziet en maakt

daarin de keuze door welke presentatrice het programma wordt gepresenteerd. Er wordt van iedere uitzending een script gemaakt waarin door de politieorganisatie wordt bepaald hoe zij een uitzending gaan realiseren. De afwegingen welke audiovisuele vormen en inhoud er in het programma worden toegepast, ligt volgens Franki Klarenbeek volledig aan de wensen van de rechercheur:

‘Voor mij telt persoonlijk de overweging van de rechercheur, waarin de vorm en inhoud ondergeschikt zijn. Als je iets gezien kan hebben, of gehoord kan hebben over een specifiek incident. In dat geval kan je opsporingscommunicatie inzetten. Wij kunnen van alles namelijk vormgeven en inhoudelijk maken met onze eigen creativiteit, waardoor de vormelijke aspecten van minder belang zijn.’

Het televisieprogramma is volgens Franki Klarenbeek ontstaan vanuit de behoefte om een publiek platform te ontwikkelen, waarin een politieorganisatie opsporingsinformatie kan publiceren. Er is geen belangentegenstelling tussen een politieorganisatie en AVROTROS. Er is volgens Franki Klarenbeek met de AVRO destijds afgesproken dat de politieorganisatie graag zendtijd wil hebben bij de publieke omroep voor het leveren van opsporingsberichtgeving. De AVRO ging hier mee akkoord aangezien zij er mee eens waren dat opsporingscommunicatie vanuit een publiek belang wordt gedaan.

Voor een partij als de politieorganisatie wordt een opsporingsbericht als ‘succesvol’ onderschreven als het daadwerkelijk bijdraagt bij het oplossen van een zaak. De politieorganisatie houdt daarbij ook zorgvuldig bij wat iedere jaar het oplossingspercentage is van de zaken die in het programma Opsporing Verzocht voorbijkomen. Franki Klarenbeek vertelt dat in het jaar 2018 het oplossingspercentage 40% procent was en dat dit de afgelopen jaren stabiel is gebleven. Voor een politieorganisatie is het van belang dat zij iedere jaar een hoog oplossingspercentage bereiken. Franki Klarenbeek geeft een reden waarom er wordt gekozen voor het programma Opsporing Verzocht als platform voor het leveren van exclusieve informatie over een specifieke opsporingszaak:

‘Bij een opsporingsprogramma houden wij graag de regie in ruil wat wij voor kijkcijfers kunnen leveren. Wij gaan niet iedere dag de Telegraaf bellen van ‘hier heb je de camerabeelden’ ga maar aan de publiek vragen wie dit is, dat doen wij niet. Omdat wij dit niet in heel veel onderzoeken doen. Maar er zijn altijd wel facetten in een onderzoek, waar je aan de publiek hulp kunt vragen. Dat doen wij met de middelen die wij als politieorganisatie inzetten. Wanneer je iemand hebt aangehouden voor een zaak, moet je namelijk de berichten verwijderen van hoe wij het allemaal hebben uitgezet. Wanneer een zaak is opgelost, zul je die nergens meer vinden op politiekkanalen en ook niet op de website van Opsporing Verzocht. Maar wel bij de Telegraaf en die afspraken kunnen wij natuurlijk niet maken met de Telegraaf.’

Franki Klarenbeek ziet desondanks een waarde voor lokale geschreven nieuwsplatformen wanneer zij meer aandacht geven aan opsporingsberichtgeving vanuit een publiek belang. Zij vertelt dat er een behoefte vanuit de politieorganisatie is dat opsporingsberichtgeving door lokale nieuwsplatformen wordt opgepakt. Er wordt namelijk eerst door de politie onderzocht of zij opsporingsberichtgeving op lokaal niveau kunnen uitzetten voordat het op nationaal niveau wordt uitgezet. Zij vertelt dat wanneer een zaak op lokaal niveau wordt opgelost, het niet meer noodzakelijk is om een zaak in het programma Opsporing Verzocht uit te zenden:

‘Wanneer een incident lokaal op kan worden gelost door berichten uit lokale media, is dit het prettigst voor alles en iedereen. De lokale omgeving leeft namelijk wel erg mee, wanneer er berichten vanuit lokale media worden gepubliceerd. Heel veel mensen kennen elkaar ook, dus wanneer je in een lokale kring een zaak kunt oplossen, is dat voor iedereen het meest ideale. Dit zowel voor het slachtoffer als de directe omgeving. In dat geval hoeft een zaak niet nationaal in het programma Opsporing Verzocht worden gebracht om het op te lossen. Dan heb je namelijk sneller een resultaat. Die rol blijft altijd zou ik zeggen.’

Kortom:

- Het programma Opsporing Verzocht is het centrale platform voor opsporingsberichtgeving.
- Opgeloste zaken worden bij het programma Opsporing Verzocht verwijderd. Dit is niet mogelijk bij publicaties in lokale media.
- Lokale media kunnen helpen bij het oplossen van opsporingszaken op lokaal niveau.

Thema: De aanpak bij het toepassen van audiovisuele vormen

Een uitzending binnen Opsporing Verzocht bestaat volgens Franki Klarenbeek uit zowel korte zaken met gezochte personen als reconstructiezaken. Reconstructiezaken zijn in de meeste gevallen uitgebreider van aard, waarvan er maximaal drie zaken in een uitzending worden behandeld. Er worden bij deze zaken op uitgebreide wijze verschillende audiovisuele als wel inhoudelijke vormen toegepast. Er worden daarnaast vier tot vijf zaken van gezochte personen in een uitzending verwerkt. Dit zijn vrij korte berichten waarin minder gebruik wordt gemaakt van audiovisuele als inhoudelijke vormen. Dit zijn opsporingsberichten die primair bestaan uit het toepassen van camerabeelden.

Franki Klarenbeek vertelde dat binnen het stramen van een uitzending, altijd een aantal zaken aanwezig zijn waarvan reconstructies worden gemaakt. Een reconstructiezaak duurt volgens Franki Klarenbeek meestal 6 à 7 minuten. De reden hiervoor is wanneer er te veel reconstructies in een uitzending worden verwerkt, de kans groot is dat kijkers vervolgens afhaken. Om die reden is een grote verscheidenheid van opsporingszaken noodzakelijk om een uitzending voor de kijker interessant te houden. Franki Klarenbeek vertelde dat er in het programma Opsporing Verzocht zowel kortere als uitgebreide reconstructies aanwezig zijn, waarin zij het volgende onderscheid maakt:

‘Meestal is het onderscheid te vinden dat er bij de uitgebreide reconstructies geen camerabeelden beschikbaar zijn. Waar het eigenlijk om gaat is dat een opsporingsteam het publiek om hulp vraagt, wanneer de kans groot is dat bij een incident mogelijke getuigen iets van het incident hebben gezien. Dit vooral in de publieke ruimte. Maar in het geval van een woningoverval, is kans groot dat er geen getuigen zijn geweest, die mogelijk iets hebben gezien. In dat geval maken wij daarom een reconstructie, om aan het publiek te laten zien van wat er zich in die woning heeft afgespeeld.’

Het doel van de keuze voor het ontwikkelen van een reconstructie, heeft ook te maken met de mogelijkheid dat mensen zich in een incident kunnen inleven. Een reconstructiezaak wordt veelal gecombineerd met een persoonlijk interview van de slachtoffer of nabestaanden. Dit heeft als doel volgens Franki Klarenbeek om een incident persoonlijk te maken. Niet enkel reconstructiezaken vervullen volgens haar deze functie, maar ook het gebruik van camerabeelden:

‘Want wat wij proberen is om mensen mee te nemen naar het incident dat zich heeft afgespeeld. Dat doen wij inderdaad, want één van de manieren is om kijkers weer terug te brengen naar de situatie die er toen was. Als het nodig is om mensen daar weer terug naartoe te brengen, dan helpt zo’n reconstructie en helpt het ook om camerabeelden te laten zien. Het helpt daarbij ook om weer die vormen binnen een opsporingszaak samen te voegen. Als iets heel duidelijk is, dan hoef je zaken niet meer terug te brengen naar de situatie. Dan kunnen kijkers zich dat nog wel herinneren.’

De vraag of een zaak uitgebreid of kort binnen Opsporing Verzocht wordt behandeld heeft dus ook te maken met de complexiteit van het onderwerp als ook hoe recent het incident zich heeft afgespeeld. In sommige zaken is het volgens Franki Klarenbeek voldoende om enkel camerabeelden te gebruiken, wanneer bijvoorbeeld de dader duidelijk op beeld staat. Er worden ondersteunende vormen toegepast om duiding aan de camerabeelden toe te voegen en te fungeren als hulpmiddel om een incident inzichtelijk te maken:

‘Je ziet namelijk bij de meeste opsporingsberichten in Opsporing Verzocht heel veel bewakingscamera’s. Bij deze beelden gebeurt er in een paar seconden een hoop, wat niet eenvoudig is om in een snel fragment te achterhalen. De afgelopen week hadden wij bijvoorbeeld een heftige vechtpartij in Breda hadden een paar jongeren rellen geschopt, dan kijk je naar heel veel mensen in beeld. Wij kunnen voorstellen dat je als kijker niet zo heel goed weet waar je precies naar moet kijken, want er gebeurt namelijk zoveel. Soms zetten wij daarom het beeld even stil en doen wij er een cirkel eromheen: het gaat ons hierom en nog een keer een cirkel: het gaat ons daar om. Ik wilde je dit nog eens vertellen.’

De keuze om een zaak uitgebreid of kort te behandelen met daarbij het toepassen van een reconstructie, heeft ook te maken om wat voor type zaak het gaat. In sommige zaken kan het mogelijk een strategische middel zijn om een beroep te doen op de emoties van de kijker. Sommige zaken zijn bijvoorbeeld verdrietig van aard, omdat het om een moordzaak gaat waar het slachtoffer een gezin met kinderen achterlaat. Er zit daar een tweestrijd in, omdat slachtoffers van liquidaties mogelijk ook criminelen zijn:

‘Daarbij zeggen we ook bij mensen die slachtoffer zijn van een liquidatie. Dat zijn naar alle waarschijnlijkheid ook criminelen. Maar het zijn ook broers, het zijn ook vaders, ooms en tantes. Dus er zijn mensen die ernstig verdriet hebben bij het feit dat een persoon op deze manier om het leven zijn gekomen. Dus zelfs bij iemand die crimineel is en twee kleine kinderen achterlaat proberen wij toch empathie op te brengen. Wij proberen daarmee niet de dader schoon te praten.’

De keuze op wat voor manier een zaak wordt behandeld gaat daarom als volgt. Een eerste stap is hoeveel audiovisuele en inhoudelijke middelen nodig zijn om een zaak voor de kijker inzichtelijk maken. Een andere stap is of het toevoegen van storytelling kan bijdragen voor het oplossen van een zaak. Mogelijk zijn bij bepaalde zaken het gebruik maken van een beperkt aantal audiovisuele middelen al voldoende en kan het gebruik maken van te veel audiovisuele middelen, de aandacht van een opsporingszaak afleiden:

‘Dat heeft te maken of wij een zaak snel in het geheugen kunnen terugbrengen, dus de plek waar het incident heeft plaatsgevonden. Soms heb je veel tijd nodig om iets uit te kunnen leggen. Soms spreken de beelden voor zich. In dat geval hoef je enkel maar toelichting te geven. Je hebt dan ook een hele eenvoudige vraag. Ik weet niet of je afgelopen dinsdag gekeken hebt. Er waren in de uitzendingen twee vrouwen, die drie bejaarde dames geld afhandig maakten. Je wilt in dat geval alleen maar weten wie zijn die vrouwen. Dus de vraag is heel simpel. Als je dat groter zou maken, dan zou je misschien de essentie van de vraag verliezen. Dat kan ook nog. Als je daar meer een reconstructie van zou maken, dan weten mensen niet meer van wat aan hen wordt gevraagd.’

Franki Klarenbeek vertelt dat niet alle uitgebreide zaken hoofzakelijk bestaan uit reconstructies en korte gezochte zaken van personen uit camerabeelden. Een voorbeeld is dat er binnen Opsporing Verzocht ook uitgebreide zaken bestaan waar meerdere incidenten en een specifiek misdaadthema wordt belicht. Er wordt daarvoor ook gekozen voor andere audiovisuele vormen, waaronder het inzetten van een expert of het toepassen van een informatieve animatievideo. Het doel van dergelijke opsporingszaken is om kijkers te behoeden voor specifieke vormen van misdaad:

‘Een heleboel babbeltucs die worden gedaan door rondtrekkende bendes. Je hebt ook gevallen wanneer auto’s helemaal ontleed worden. Daarvan maken wij inderdaad gebruik van een animatievideo, om de werkwijze aan kijkers uit te leggen, om kijkers te behoeden en ter preventie. Dus om te laten zien hoe het werkt. Animaties zijn er niet veel, omdat het heel bewerkelijk is. Maar in de coronatijd hebben wij die wat meer, aangezien wij nu geen reconstructies mogen maken door het inzetten van acteurs.’

De voorkeur is om eerder voor een reconstructie te kiezen bij het inzichtelijk maken van informatie, dan bijvoorbeeld te kiezen voor een informatieve animatievideo. Het blijkt volgens Franki Klarenbeek dat reconstructiezaken goed worden bekeken en gewaardeerd. Ook worden dergelijke zaken op de juiste manier getipt door de kijker. Een nadeel voor het kiezen voor een reconstructie is volgens Franki Klarenbeek dat het tijd kost om die te maken. De politie werkt bij een reconstructiezaak met castingbureaus om de juiste personen te kunnen vinden die als acteurs worden ingezet. De procedure hoe die samenwerking gaat volgens Franki Klarenbeek als volgt:

‘Wij leggen aan de castingbureaus voor dat wij mensen zoeken, bijvoorbeeld van de leeftijd van 18-20 jaar. Ook dat zij de juiste soort kleren aan hebben. En dat wij als slachtoffer iemand zoeken van 82. En dan gaan zij vervolgens zoeken. Zij doen vervolgens een oproep dat zij acteurs nodig hebben voor het programma Opsporing Verzocht. Dan krijgen de acteurs een uitnodiging voor de afgesproken locatie. Zij weten niet vooraf wat zij gaan doen, dat hoor je pas ter plekke. Dan is er een regisseur aanwezig over wat ze doen en hoe ze zich moeten gedragen.’

Kortom:

- Het programma Opsporing Verzocht maakt gebruik van audiovisuele vormen met storytelling, om kijkers terug te nemen naar het moment dat het incident zich heeft afgespeeld.
- De keuze of opsporingszaken binnen Opsporing Verzocht kort of uitgebreid worden behandeld, is afhankelijk van de complexiteit van het misdrijf en hoe recent het incident zich heeft afgespeeld.
- Algemene misdaadthema’s vragen om een specifieke audiovisuele- en inhoudelijke aanpak.

Thema: De risico’s en beperkingen bij opsporingsberichtgeving (financieel en regelgeving)

In het algemeen ziet Franki Klarenbeek weinig risicofactoren op het gebied van opsporingsberichtgeving. Een bestaande kritiek is dat het vertonen van de werkwijze van criminelen op een beeldende manier, kan leiden dat de criminelen wijzer worden gemaakt. Zij is het hier persoonlijk niet volledig mee eens, aangezien de meeste criminelen volgens haar eenvoudig aan deze informatie kunnen komen. Zij maakt daarin wel een uitzondering van zaken waarbij bijvoorbeeld zendmasten zijn verbrand:

‘Een argument van sommige mensen is wanneer je beelden laat zien, dan maak je mogelijk de criminelen wijzer. Maar wij denken dan, de criminelen zijn niet gek, zij weten dit allang. Ik denk dat het

een beetje verwaarloosbaar is. Misschien zit er wel iets in van copycat achtig gedrag. Bijvoorbeeld de zendmasten die in brand zijn gestoken. Misschien denken mensen van oh, is ook wel een leuk idee om dat te gaan doen. Dat weet ik niet hoor. En ik denk dat het voor gewone criminaliteit, waaronder mishandeling het helemaal niet geldt. Maar een incident zoals omtrent de zendmasten, dat kan mogelijk wel copycat gevoelig zijn. Maar dat vind ik nergens terug. ´

Ook vertelt Franki Klarenbeek dat criminelen achter georganiseerde misdaad er alles aandoen om een politieorganisatie te slim af te zijn. Georganiseerde misdaadbendes hebben de vereiste kennis en specialisme om te weten hoe zij auto-onderdelen kunnen loskoppelen. Het doel hiervan is om dit vervolgens aan de juiste mensen door te verkopen. Het vereist volgens Franki Klarenbeek een specialisme en mate van training om dit op een juiste wijze te kunnen doen. De angst is daarom niet aanwezig dat mensen dit snel zullen overnemen op basis van een uitzending van Opsporing Verzocht:

´Mobiel banditisme is wel een ding bij ons. Ik geloof dat mensen daar heel goed in zijn, omdat zij achter een bepaalde organisatie zitten die informatie en kennis biedt van hoe ze dat doen. Ze spelen ook heel erg op in de markt die er is. Wanneer zij weten dat de politie daarop investeert, dan zullen zij daar weer mee ophouden. Waar zij vervolgens weer elektrische tandenborstels gaan stelen. Ik weet niet echt of het copycat gedrag is als wel dat zij heel goed weten wat de vraag en aanbod is binnen de markt. Maar bij die zendmasten denk ik nou, dat zou zomaar nog kunnen. Jongeren zouden kunnen denken dat ze zich toch lopen te vervelen. Dus copycat gedrag zou als een mogelijk risico kunnen worden gezien, maar is verwaarloosbaar van wat het uiteindelijk kan opleveren.

Toegevoegde waarde van het bereiken van kijkers door middel van het thema veiligheid

In het rapport uit 2012 van de onderzoekers Erp, Gastel & Webbink is een aanbeveling gedaan om de zaken bij Opsporing Verzocht crossmediaal over meerdere social mediakanalen uit te zetten om de doelgroep jongvolwassenen te bereiken (Van Erp et al., 2012). Deze aanpak heeft volgens Franki Klarenbeek ervoor gezorgd dat er meer jongvolwassen kijkers met het programma zijn bereikt. De doelgroep jongeren is volgens Franki Klarenbeek het meest actief op online media. Er is bij de redactie van Opsporing Verzocht een social mediadeskundige in dienst die verantwoordelijk is voor de spreiding van zaken bij Opsporing Verzocht. De manier hoe deze crossmediale verspreiding werkt, omschrijft Franki Klarenbeek als volgt:

´Op dinsdagavond is de uitzending van Opsporing Verzocht. De maandag daarvoor gaat er een persbericht uit, over welke zaken er in de uitzending van aankomende dinsdag komen. Die maandag gaat er meestal een teaser uit, die wordt verspreid op social media (via Facebook en Instagram). Er wordt gedurende uitzending iedere zaak op het YouTube kanaal gezet. Er worden daarnaast diverse uitzendingen gecoprimeerd op Facebook en Instagram gezet. Dit proces gebeurt iedere dag, verspreid over de hele week. Wij denken dat door het verspreiden van verschillende zaken over de hele week, beter werkt dan enkel op een bepaalde vaste dag en tijdstip. ´

Het succes voor het bereiken van een participerende groep kijkers die bereid zijn om diverse tips te geven voor het oplossen van een zaak, heeft volgens Franki Klarenbeek vooral te maken met de laagdrempeligheid tussen politie en burger. Het is een behoefte die vanuit meerdere leeftijdsgroepen komt en niet enkel voor jongvolwassenen geldt. Dit heeft volgens haar te maken met de nauwe relatie tussen politieagent en burger op wijkniveau. De wijkagenten fungeren volgens haar als aanspreekpunten in de lokale omgeving op een laagdrempelig niveau:

´Wij hebben namelijk heel veel wijkagenten en die wijkagenten hebben aanspreekpunten in de lokale omgeving op een heel laagdrempelig niveau. Dus bijvoorbeeld voor mensen in een woonwijk. Als de politie op straat surveilleert, dan heb je altijd mensen die graag een praatje willen maken met de politie. Als er evenementen zijn, dan heeft de politie altijd wel mensen om hun heen hangen waar mee gekletst of geuwoerd kan worden. Dus de drempel tussen politie en bevolking is heel erg laag in Nederland. Dat is in andere landen niet zo laag als bij ons. ´

Franki Klarenbeek is ervan overtuigd dat deze laagdrempeligheid tussen burgers en politie, meehelpt en de basis vormt dat mensen willen meewerken aan een programma als Opsporing Verzocht. Dit is ook aantoonbaar vanwege het feit dat sommige landen geen opsporingsprogramma hebben, waaronder Frankrijk en Spanje. Dit heeft volgens haar te maken met het rechtssysteem in desbetreffende landen. In Nederland wordt diverse kennis en informatie vanuit burgers als daadwerkelijke bewijsvoering gezien. Ook heeft het volgens haar te maken met de onderlinge relatie tussen politie en burger in deze landen:

´Wij willen namelijk niet situaties zoals in de steden van Parijs, waar de politie in sommige wijken niet meer in durft te gaan. In de jaren 80/begin jaren 90, denk ik, is er door de politie een hele sterke koers

gevaaren van wij moeten wijkagenten hebben. Dat is namelijk cruciaal om in contact te komen met de burgers. Dit is bij ons al jaren strak beleid. Omdat wij dit doen, is de drempel ook lager om aan burgers hulp te vragen bij het opsporen van de verdachte/dader bij een zaak. Daarom hebben wij ook de mogelijkheid om aan mensen tips te vragen.

5.6 Kwalitatieve inhoudsanalyse: verdeling van de vormen en hoofdvormen in genres

In deze paragraaf wordt er een duidelijker beeld gegeven onder welke vastgestelde genres de hoofdvormen en ondersteunende vormen vallen. Er is in de analyse ontdekt dat hoe meer een opsporingszaak aandacht besteedt aan storytelling, hoe meer hoofdvormen en ondersteunende vormen worden toegepast.

Voor welke hoofdvormen en ondersteunende vormen er wordt gekozen, hangt af van het genre van de opsporingszaak. Er kan binnen de genres een onderscheid worden gemaakt tussen korte opsporingszaken en lange opsporingszaken. Een kenmerk van lange opsporingszaken is dat er meerdere vormen wordt toegepast, waarbij het gebruik maken van storytelling een belangrijk onderdeel vormt. Een zaak met bijvoorbeeld een gedramatiseerde reconstructie zal nooit korter zijn dan 5 minuten. In de lange opsporingszaken is de functie niet enkel om een zaak inzichtelijk te maken, daarnaast ook bijvoorbeeld om de kijker persoonlijk te raken. Om dit doel te kunnen bereiken zijn mogelijk meerdere hoofdvormen en ondersteunende vormen voor noodzakelijk. Het aantal vormen dat bij een opsporingszaak wordt toegepast, is afhankelijk van het volgende:

- Wat is het doel van het opsporingsbericht: Een zaak zoveel mogelijk inzichtelijk maken of om ook de saamhorigheid van kijkers te vergroten?
- Om wat voor type zaak gaat het: Gaat het om een moordzaak waar meerdere vormen noodzakelijk zijn om het inzichtelijk te maken of een eenvoudige inbraak?
- De beschikbaarheid van informatie: zijn er camerabeelden van het incident beschikbaar of is het noodzakelijk dat een zaak volledig moet worden gereconstrueerd?

De keuze welke vormen worden toegepast is verbonden aan het primaire doel van het opsporingsbericht. De opsporingszaken bij Opsporing Verzocht kunnen onderverdeeld worden onder vier genres. De korte opsporingszaken bevatten twee genres, namelijk een *regulier opsporingsbericht* en *opsporingsbericht met storytelling* (Tabel 8: Overzicht indeling hoofdvormen en ondersteunende vormen in genres (korte zaken)). De uitgebreide opsporingszaken bevatten de genres *uitgebreid verslag: specifieke zaak* en *uitgebreid verslag: meerdere zaken* (Tabel 9: Overzicht indeling hoofdvormen en ondersteunende vormen in genres (lange opsporingszaken) 9). In ieder genre komen mogelijk een standaard aantal hoofdvormen en ondersteunende vormen terug. In de onderstaande modellen wordt er uitleg gegeven wat ieder genre precies inhoudt en voorbeelden gegeven van wat de gebruikelijke vormen zijn die binnen een genre worden toegepast.

Een opsporingszaak in Opsporing Verzocht kan mogelijk in uitzonderlijke gevallen van de onderstaande combinaties afwijken:

Tabel 8: Overzicht indeling hoofdvormen en ondersteunende vormen in genres (korte zaken)

Korte opsporingszaken (<5 min)	Genre	Keuze hoofdvormen (-/+)	Keuze vormen (-/+)
I. Regulier opsporingsbericht	Genre I. Een regulier opsporingsbericht bevat een standaard aantal hoofdvormen en ondersteunende vormen die noodzakelijk zijn om een zaak inzichtelijk voor de kijker te maken.	-Toelichting woordvoerder -Camerabeelden incident	-Voice over beschrijving gebeurtenis - Muziek - Signalementen verdachte(n)/daders
II: Opsporingsbericht met storytelling	Genre II. Een opsporingsbericht met storytelling, past naast de hoofdvormen om een zaak inzichtelijk te maken ook ondersteunende vormen toe die bijdragen om kijkers in <i>beperkte mate</i> persoonlijk te emotioneren of te verbinden.	-Toelichting woordvoerder -Camerabeelden incident	-Voice over beschrijving gebeurtenis - Muziek - Signalementen verdachte(n)/daders +Interview slachtoffer

Tabel 9: Overzicht indeling hoofdvormen en ondersteunende vormen in genres (lange opsporingszaken)

Lange opsporingszaken (>5 min)	Genre	Hoofdvormen	Keuze vormen (-/+)
Uitgebreid verslag: specifieke zaak	Genre III. Een uitgebreid verslag (specifieke zaak) bevat hoofdvormen als ondersteunende vormen met storytelling. Deze vormen hebben het primaire doel om kijkers in grote mate persoonlijk te binden en te emotioneren.	<ul style="list-style-type: none"> - Toelichting van een woordvoerder. -Toepassen van camerabeelden van incident. + Een gedramatiseerde reconstructie 	<ul style="list-style-type: none"> -Voice over beschrijving gebeurtenis - Muziek - Signalementen verdachte(n)/daders + Interview met de nabestaanden + Jeugd(foto's) slachtoffer
Uitgebreid verslag: meerdere zaken	Genre IV. Een uitgebreid verslag van meerdere zaken wordt een landelijke thema in behandeling genomen (meerdere zaken). Het bevat hoofdvormen en ondersteunende vormen. Het kent als primair doel om de werkwijze van criminelen aan kijkers inzichtelijk te maken.	<ul style="list-style-type: none"> -Toelichting van een woordvoerder. -Toepassen van camerabeelden van incident. + Een informatieve animatievideo (of instructieve reconstructie) 	<ul style="list-style-type: none"> -Voice over beschrijving gebeurtenis - Muziek - Signalementen verdachte(n)/daders + Interview met experts

Dit model is slechts gebaseerd op een indeling hoe de vormen worden toegepast in het programma Opsporing Verzocht en op basis waarvan een keuze wordt gemaakt. Een model waarin de effectiviteit van de vormen in kaart wordt gebracht om een zaak op te lossen zal er mogelijk anders uitzien. Dit model is gemaakt op basis van een kwalitatieve inhoudsanalyse van 50 zaken die onderdeel uitmaakten van de uitzendingen van Opsporing Verzocht. In de bijlage I binnen [Figuur 2: Omschrijving vastgestelde genres binnen Opsporing Verzocht en \(kleur\) codering onderzoek](#), staat een volledig overzicht met kleurindicaties, die aangeven welke vormen terugkomen binnen ieder genre.

6. Resultaten: kwalitatieve inhoudsanalyse en interviews met Leidsch Dagblad en De Scheveninger

De kwalitatieve inhoudsanalyse van de opsporingszaken uit de uitzendingen van Opsporing Verzocht, heeft meer duidelijkheid gegeven welke (audio)visuele vormen en genres er in het programma worden toegepast. Ook met welke functie iedere specifieke vorm wordt toegepast om kijkers in het televisieprogramma te laten participeren. De kwalitatieve inhoudsanalyse van de nieuwsbladen is op eenzelfde wijze uitgevoerd. Er is in de nieuwsbladen onderzocht of deze vormen en genres ook voorkomen bij de nieuwsplatformen van De Scheveninger en Leidsch Dagblad. Er is vervolgens onderzocht of de aanwezige vormen dezelfde functie vervullen als bij het programma Opsporing Verzocht.

In een vroeg stadium van de analyse is gebleken dat de nieuwsbladen geen aandacht besteden aan de genres die in het programma Opsporing Verzocht zijn vastgesteld. Op het gebied van opsporingsberichtgeving worden er door de nieuwsbladen slechts korte getuigenoproepen geplaatst. Dit zijn korte opsporingsberichten die op een summiere wijze beschrijven dat een politieorganisatie op zoek is naar een verdachte(n) of daders(s). Er worden in de nieuwsbladen te weinig vormen en samenhangende functies toegepast om deze tot één van de vastgestelde genres van Opsporing Verzocht te kwalificeren. Er is om die reden slechts onderzocht of de (hoofd) vormen en ondersteunende vormen die zijn vastgesteld, ook voorkomen in de nieuwsbladen. In het geval dat de functie afwijkt van de manier hoe de vorm in het programma Opsporing Verzocht wordt toegepast, is er bij de analyse van de nieuwsbladen een aangepaste functie aan de vorm vastgesteld.

In dit hoofdstuk worden de hoofdvormen met daarbij de ondersteunende vormen behandeld die voorkomen per nieuwsplatform. Er wordt een overzicht gegeven met welke functie deze vormen in de nieuwsplatformen worden toegepast. Er worden daarbij voorbeelden van nieuwsartikelen gegeven, of deze vormen beperkt en/of het op een afwijkende manier bij de nieuwsplatformen worden toegepast. Er wordt daarnaast een vergelijking tussen Leidsch Dagblad en De Scheveninger gemaakt wat de overeenkomsten en verschillen tussen beide nieuwsplatformen zijn. De onderstaande modellen (Tabel 10: aanwezige hoofdvormen binnen De Scheveninger en (tabel 11) bieden een overzicht welke hoofdvormen van het programma Opsporing Verzocht in de onderzochte nieuwsplatformen voorkomen.

Tabel 10: aanwezige hoofdvormen binnen De Scheveninger

De Scheveninger	Hoofdvorm (Opsporing Verzocht)	Aanwezig	Frequentie	Functie(s)	Opsporingsinformatie
	Toelichting een woordvoerder	Ja	Beperkt	<i>Functie A.</i> In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving. <i>Functie C.</i> In kennis stellen van de activiteiten bij de politieorganisatie.	Ja
	Camerabeelden incident	Nee	-	-	-
	Gedramatiseerde reconstructie	Nee	-	-	-
	Informatieve animatievideo	Nee	-	-	-

Tabel 11: aanwezige hoofdvormen binnen Leidsch Dagblad

Leidsch Dagblad	Hoofdvorm (Opsporing Verzocht)	Aanwezig	Frequentie	Functie(s)	Opsporingsinformatie
	Toelichting van een woordvoerder	Ja	Beperkt	<i>Functie A.</i> In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving. <i>Functie C.</i> In kennis stellen van de activiteiten binnen de politieorganisatie.	Ja
	Camerabeelden incident	Nee	-	-	-
	Gedramatiseerde reconstructie	Ja	Beperkt	<i>Functie A.</i> In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving. <i>Functie B.</i> Spanning brengen. <i>Functie G.</i> Het prikkelen en aandacht vasthouden van lezers. <i>Functie H.</i> Persoonlijk verbinden van lezer door middel van human-interest verhalen	Nee
	Informatieve animatievideo	Ja	Zeer beperkt	<i>Functie A.</i> In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving. <i>Functie G.</i> Het prikkelen en aandacht vasthouden van lezers.	Nee

Het hoofdstuk zal afsluiten met een samenvattende weergave van de interviews die zijn gehouden met Leidsch Dagblad en De Scheveninger. De interviews geven dieper inzicht of de nieuwsplatformen een toegevoegde waarde zien in het investeren in opsporingsberichtgeving om de lezersparticipatie te bevorderen voor een jongvolwassenen doelgroep. Zij geven de redenen aan waarom bepaalde (hoofd)vormen die in het programma Opsporing Verzocht zijn vastgesteld, niet of in beperkte mate voorkomen in de nieuwsbladen. Tevens bieden de interviews meer inzicht over de bereidheid om nauw met een politieorganisatie samen te werken.

6.1 De Scheveninger: vormen en functies (inhoudsanalyse)

In de analyse van de nieuwsartikelen van de Scheveninger zijn in totaal 35 nieuwsartikelen geanalyseerd op het gebied van het thema misdaad. De nieuwartikelen die zijn geanalyseerd in de Scheveninger dateren uit het jaar 2019 en 2020. Uit de analyse blijkt dat De Scheveninger weinig aandacht besteedt aan de vormen die in het programma Opsporing Verzocht voorkomen. Het blijkt dat slechts 8 van de 43 vastgestelde vormen van het programma Opsporing Verzocht terugkomen in De Scheveninger. In Bijlage II staat een volledig overzicht welke vormen en functies door de Scheveninger worden toegepast.

De Scheveninger maakt geen gebruik van hoofdvormen, zoals camerabeelden, een gedramatiseerde reconstructie of een informatieve animatievideo. Het blijkt uit de analyse dat de vormen die de functie hebben om de lezer persoonlijk te emotioneren of te verbinden, niet aanwezig zijn bij De Scheveninger. Er komen bij De Scheveninger bijvoorbeeld geen interviews met slachtoffers terug, waarin misdaadthema's vanuit de bewoners kant in een lokale omgeving worden belicht. Uit de analyse van de vormen en functies van Opsporing Verzocht en het interview met Franki Klarenbeek, blijkt dat vormen die storytelling bevatten, bijdragen dat kijkers nauw betrokken raken met het televisieprogramma. Dergelijke vormen spelen in op de concepten authenticiteit, nabijheid en sociale cohesie en worden op een human-interest wijze belicht. De Scheveninger beperkt zich hierin door het plaatsen van een spraakmakende foto om de aandacht van de lezers te prikkelen. Een voorbeeld is het plaatsen van een foto van een beschadigd raam van een winkelinbraak in de directe omgeving.

Een hoofdvorm die in beperkte mate voorkomt in de Scheveninger is het gebruik maken van een woordvoerder (*Tabel 10: aanwezige hoofdvormen binnen De Scheveninger*). Een toelichting van een woordvoerder komt bijvoorbeeld voor in de getuigenoproepen die worden geplaatst in De Scheveninger.

Toelichting van een woordvoerder

Kenmerken

Het toepassen van een toelichting van een woordvoerder wordt bij De Scheveninger gebruikt bij geplaatste getuigenoproepen. Het is ook de gebruikelijke vorm om zaken in kaart te brengen waar informatie wordt gedeeld over welke daders zijn aangehouden in de lokale omgeving. Een toelichting van een woordvoerder is ook de gebruikelijke vorm bij nieuwsberichten waarin de politie activiteiten worden belicht, waaronder nieuwe lokale initiatieven die door de politie zijn opgezet om een veiliger leefomgeving te bevorderen.

Het is een vorm bij De Scheveninger die wordt toegepast bij een verscheidenheid aan misdaadnieuws. De woordvoerder heeft bij het programma Opsporing Verzocht een centrale rol en vervult meerdere functies bij het verkrijgen van tips van de kijker. De woordvoerder bij De Scheveninger vervult slechts een beperkt aantal functies. Bij De Scheveninger worden verslaggevers ingezet op de plek waar een incident zich heeft afgespeeld. Een verslaggever verkrijgt bijvoorbeeld informatie van de omstanders die op de plaats van het incident aanwezig waren. De woordvoerder geeft daarbij op een ondersteunende en summiere wijze toelichting en bevestiging over het incident.

De getuigenoproepen die in de Scheveninger worden geplaatst, worden in de meeste gevallen volledig overgenomen uit de persberichten van een politieorganisatie. Een toelichting van een woordvoerder wordt daarin in bepaalde gevallen met andere vormen gecombineerd, waaronder het bieden van *signalementen verdachte(n)/daders* en het plaatsen van een *tiplijn/formulier*. Een mogelijk doel van De Scheveninger bij het plaatsen van een getuigenoproep is om de sociale kloof tussen lezers en instituties in de lokale omgeving te verkleinen. Lokale nieuwsmedia hebben daarmee de rol om als informatieverstrekker een bindende factor tussen de lezers en overheidsorganisaties te zijn.

Belangrijkste functies(s)

Het inzichtelijk maken van ontwikkelingen rondom veiligheid in de lokale omgeving, is de voornaamste reden waarom een woordvoerder als bron wordt aangehaald. De woordvoerder is in De Scheveninger geen centrale persoon die een directe oproep doet naar de lezer om diverse tips over een zaak te krijgen. Het expliciet vermelden van een telefoonlijn van een politieorganisatie bij een getuigenoproep, kan mogelijk deze functie binnen een nieuwsbericht vervullen. Het blijkt namelijk dat De Scheveninger bij getuigenoproepen die worden geplaatst, een expliciete vermelding doet van een telefoonlijn van een politieorganisatie bij een opsporingszaak. De Scheveninger beperkt zich bij het toepassen van een woordvoerder tot de volgende functies:

- Het toepassen van een woordvoerder bij De Scheveninger draagt bij om lezers op de hoogte te houden welke incidenten op het gebied van misdaad zich in een lokale omgeving hebben afgespeeld. Het speelt daarmee in op functie. *A. In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving.*
- Het toepassen van een woordvoerder bij de Scheveninger draagt bij om lezers op de hoogte te houden van de lokale initiatieven van een politieorganisatie. Het speelt daarmee in op functie. *C. In kennis stellen van de activiteiten van de politieorganisatie.*

Voorbeelden

Een voorbeeld is een bericht uit 19 oktober 2019 dat ingaat op een overval bij een coffeeshop genaamd 'Falkie'. De woordvoerder wordt in De Scheveninger niet in alle gevallen op een expliciete wijze geciteerd. Een woordvoerder vervult binnen De Scheveninger daardoor geen prominente rol. In bepaalde gevallen wordt informatie vanuit een woordvoerder op een abstracte manier gebracht:

Zondagavond werd het Geuzenkwartier opgeschrikt door een overval op Koffie Shop Falkie, die al meer dan 30 jaar gevestigd is op de hoek van de Westduinweg met de Kenaustraet. Volgens de politie werd de zaak rond 21.50 uur overvallen door vier personen. De overvallers drongen de coffeeshop binnen, sprongen over de bar en bedreigden het aanwezige personeelslid met een mes. Het viertal bestond uit een volwassen forse man, rond de 30 jaar met een donkere huidskleur, en drie jongeren van rond de 14 jaar met een Noord-Afrikaans uiterlijk. De overvallers gingen er daarna te voet vandoor met een nog onbekende buit in de richting van het Van Sint Aldegondeplein. Tijdens hun vlucht renden zij door de Kenaustraet en verloren daarbij een aantal geldcassettes. Die werden gevonden door omwonenden. De forensische Opsporing kwam ter plaatse om het incident te onderzoeken. Ook werden camerabeelden uit de omgeving veiliggesteld. (De Scheveninger, 19 oktober 2019)

In het bovenstaande bericht kan worden herleid dat het opsporingsbericht van een woordvoerder bij de politie komt of dat het persbericht door een woordvoerder is opgemaakt. Een woordvoerder wordt in bovenstaand bericht op een abstracte manier gebracht, door voor een zinsconstructie 'volgens de politie' te kiezen. Er wordt in het bericht geen inzicht gebracht over *hoe* het incident zich heeft afgespeeld. Het nieuwsbericht blijft enkel beperkt bij: dat een aanwezig personeelslid bedreigd is met een mes. De identiteit van het slachtoffer wordt daarbij niet bekend gemaakt en wordt ook niet in het nieuwsbericht op een anonieme wijze geciteerd. Er wordt daardoor niet een daadwerkelijk gezicht achter het incident gegeven. Er worden in het bovenstaande bericht signalementen van verdachte(n)/daders gegeven, maar er ontbreekt in dit bericht een telefoonnummer van een opsporingstiplijn. Het nieuwsbericht wordt omkleed met een foto van de coffeeshop vlak na het incident, waarbij de politie bij aanwezig was.

De analyse bij De Scheveninger heeft duidelijk gemaakt dat er minimale aandacht wordt besteed aan opsporingsberichtgeving. Het blijkt dat De Scheveninger op een expliciete manier de opsporingslijn van de politieorganisatie vermeldt in bepaalde berichten. Ook worden er signalementen toegepast, om te verduidelijken waar de politie naar op zoek is. Het maakt echter weinig gebruik van de overige vormen die in het programma Opsporing Verzocht worden toegepast. Een voorbeeld is een kort nieuwsbericht dat gaat over een woningoverval in de Schipperstraat, dat op 27 mei 2019 is gepubliceerd:

In de nacht van zaterdag 25 op zondag 26 mei heeft omstreeks 03.15 uur een woningoverval plaatsgevonden in de Schipperstraat. Bij de woningoverval is een 59-jarige bewoner licht gewond geraakt en is een geldbedrag meegenomen van 420 euro. Er is helaas weinig bekend over het signalement van de verdachte, omdat hij geheel in het zwart gekleed was en een bivakmuts droeg. Mocht u iets gehoord of gezien hebben in de omgeving van de Schipperstraat tussen 02.45 en 03.45 uur, dan graag contact opnemen met de politie via 0900-8844. Mocht u liever uw tip anoniem willen doorgeven, dan kan dat via 0800-7000. (De Scheveninger, 27 mei 2019)

Er valt aan het opsporingsbericht te zien dat er signalementen van de verdachte(n)/dader worden gegeven en dat er een directe verwijzing wordt gemaakt naar de politieorganisatie. Het bericht wordt omkleed met een stockfoto van een politielogo. De bovenstaande voorbeelden laten zien dat de vormen die in De Scheveninger worden toegepast minimaal zijn, waardoor het niet daadwerkelijk tot een genre valt te kwalificeren zoals bij het programma Opsporing Verzocht. Het gebruik maken van een foto van de locatie van het incident, kan mogelijk de nabijheid voor de lezer in beperkte mate vergroten. Dit kan mogelijk komen doordat het een bekende plek is voor de lokale inwoners. De coffeeshop blijkt volgens het eerste voorbeeld, namelijk al 30 jaar gevestigd te zijn op de hoek van de Westduinweg met de Kenastraat. Inhoudelijk biedt het nieuwsbericht echter onvoldoende inzicht, om beide nieuwsberichten binnen de werking van de "sensitising concepts" in te kaderen.

6.2 Leidsch Dagblad: vormen en functies (inhoudsanalyse)

In de analyse van de nieuwsartikelen van Leidsch Dagblad zijn er in totaal 65 nieuwsartikelen geanalyseerd op het gebied van het thema misdaad. De nieuwartikelen die zijn geanalyseerd bij Leidsch Dagblad dateren uit 2019 en 2020. Het blijkt uit de analyse dat Leidsch Dagblad weinig aandacht besteedt aan opsporingsberichtgeving. Er worden door Leidsch Dagblad een redelijk aantal vormen toepast die bij het programma Opsporing Verzocht voorkomen. Het blijkt dat 21 van de 43 vastgestelde vormen van het programma Opsporing Verzocht terugkomen in Leidsch Dagblad. In Bijlage III staat een volledig overzicht van welke vormen en functies door Leidsch Dagblad worden toegepast.

Leidsch Dagblad maakt geen gebruik van de hoofdvorm waarin camerabeelden van het incident worden getoond. De hoofdvormen waaronder een toelichting van een woordvoerder, een gedramatiseerde reconstructie en een informatieve animatievideo, komen in beperkte mate in Leidsch Dagblad terug (*Tabel 11: aanwezige hoofdvormen binnen Leidsch Dagblad*). Een informatieve animatievideo wordt enkel in uitzonderlijke gevallen gebruikt. Een toelichting van een woordvoerder is de enige hoofdvorm die wordt toegepast binnen Leidsch Dagblad bij het leveren van opsporingsberichtgeving. De andere aanwezige hoofdvormen worden op een onafhankelijke wijze toegepast bij andere varianten van misdaadnieuws.

Leidsch Dagblad is een nieuwsplatform dat zich primair richt op geschreven nieuwsverhalen. Er worden in de nieuwsverhalen visuele elementen toegevoegd waaronder fotomateriaal, waarin audio een minimale rol speelt. Er is tijdens het onderzoek gezocht naar "best practice" materiaal, waar bijvoorbeeld een reconstructie van een zaak op een tekstuele manier is vormgegeven. Een voorbeeld hiervan is het artikel van de Volkskrant, dat is gepubliceerd met de titel ' Een nazi op zolder: hoe landverrader Jacques Philippa de doodstraf ontliet ' (Volkskrant, 18 april 2020). Er is hiervan een longread verhaal op de website van De Volkskrant gepubliceerd. In het artikel wordt een strafzaak en rechercheonderzoek van een oorlogsmisdadiger uit de Tweede Wereld oorlog

gereconstrueerd. Er worden in het artikel illustraties aan de hand van tekeningen bijgevoegd, die een beeld geven in wat voor plaats en tijdvak de zaak zich heeft afgespeeld. In de Bijlage VII staan er voorbeelden van de krantenversie van het nieuwsartikel.

Het blijkt dat Leidsch Dagblad geen misdaadverhalen in een longread vorm heeft, waar een zaak op een inhoudelijke wijze wordt gereconstrueerd door gebruikmaking van illustraties en interactieve (data)visualisaties. Er bestaan in Leidsch Dagblad nieuwsverhalen die storytelling elementen bevatten waarin een zaak inhoudelijk wordt belicht. Er wordt daarvoor een interview met een nabestaanden of slachtoffer gehouden. Er worden in deze nieuwsverhalen kleine gedeeltes van een zaak gereconstrueerd aan de hand van citaten. Deze misdaadverhalen worden op een human-interest wijze belicht door een gezicht achter een zaak te geven. In de meeste gevallen staan dergelijke nieuwsartikelen onder een premium account van Leidsch Dagblad. Het blijkt uit de analyse dat deze nieuwsverhalen inspelen op de "sensitising concepts" authenticiteit, nabijheid en sociale cohesie. In de volgende paragrafen zal dieper worden ingegaan op de aanwezige (hoofd)vormen aan de hand van voorbeelden uit verschillende nieuwsberichten in Leidsch Dagblad.

Toelichting van een woordvoerder

Kenmerken

In Leidsch Dagblad wordt een toelichting van een woordvoerder gebruikt bij nieuwsverhalen waarin zaken in kaart worden gebracht. Het is ook een gebruikelijke vorm die wordt toegepast bij het belichten van de activiteiten van een politieorganisatie. Voorbeelden zijn bij een introductie van nieuwe maatregelen op het gebied van veiligheid en rechtshandhaving. In Leidsch Dagblad komen in beperkte mate getuigenoproepen voor. Een getuigenoproep van een politieorganisatie, wordt bij Leidsch Dagblad niet volledig overgenomen. Er wordt in Leidsch Dagblad bijvoorbeeld een vermelding gemaakt van *signalementen verdachte(n)/daders*, waar er geen expliciete verwijzing wordt gemaakt naar een opsporingstiplijn.

Leidsch Dagblad kiest ervoor om impliciet naar een opsporingsbericht te verwijzen. Voorbeelden zijn de Facebookpagina van de politieorganisatie waarnaar wordt verwezen. Het laat daarmee zien dat opsporingsberichtgeving binnen Leidsch Dagblad geen belangrijk middel is om de lezers te verbinden en om de sociale kloof te verkleinen tussen de lezer en een politieorganisatie. De woordvoerder geeft bevestiging van het nieuws dat op lokaal niveau in een regio heeft afgespeeld. De woordvoerder geeft daarbij een summiere toelichting, waarin niet gedetailleerd op een zaak wordt ingegaan. In de achtergrondverhalen van Leidsch Dagblad kan een woordvoerder mogelijk een uitgebreidere rol hebben. De woordvoerder is in dat geval eerder bereid om gedetailleerde informatie over een zaak vrij te geven.

In de achtergrondverhalen waar een woordvoerder wordt toegepast, worden er beperkt zaken in kaart gebracht die zich recentelijk op lokaal niveau hebben afgespeeld. Er wordt bij de achtergrondverhalen van Leidsch Dagblad geen verbinding gemaakt met opsporingsberichtgeving of naar de zoektocht van een dader. Er wordt louter een terugblik gedaan naar een incident dat zich in het verleden heeft afgespeeld. In de achtergrondverhalen wordt ervoor gekozen om op een expliciete wijze naar een woordvoerder als bron te verwijzen. Een woordvoerder wordt in dat geval regelmatig in het nieuwsverhaal geciteerd.

Belangrijkste functie(s)

De woordvoerder is net als bij De Scheveninger, geen centrale persoon die een directe oproep doet naar de lezer om diverse tips van een zaak te krijgen. Leidsch Dagblad vermeldt veelal ook niet expliciet een opsporingstiplijn van een politieorganisatie. Een woordvoerder wordt in Leidsch Dagblad voornamelijk ingezet om inzicht te geven over een incident dat zich in de regio heeft afgespeeld. In de achtergrondverhalen geeft de woordvoerder gedetailleerder informatie vrij over een zaak. De woordvoerder geeft summiere informatie vrij over een zaak, bij incidenten die zich recent in de regio hebben plaatsgevonden. Een toelichting van een woordvoerder heeft bij Leidsch Dagblad de volgende functies:

- Het toepassen van een woordvoerder binnen Leidsch Dagblad draagt bij om lezers op de hoogte te houden van welke incidenten op gebied van misdaad binnen een regio heeft afgespeeld. Het speelt daarmee in op functie. *A. In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving.*
- Het toepassen van een woordvoerder binnen Leidsch Dagblad draagt bij om lezers op de hoogte te houden van de lokale initiatieven van een politieorganisatie. Het speelt daarmee in op functie. *C. In kennis stellen van de activiteiten bij de politieorganisatie.*

Voorbeelden

Een voorbeeld van een kort nieuwsbericht binnen Leidsch Dagblad waarin opsporingsinformatie wordt gedeeld, is een zaak dat gaat om de beroving van een oudere vrouw met een rollator:

Een oudere vrouw met een rollator is maandagmiddag beroofd van haar ketting op de Nassaustraat in Lisse. Volgens de politie ging dat met veel geweld. Ze liep in de doorgang van het Clausplein naar de Heereweg waar ze op brute wijze werd beroofd. De dader reed daarna weg op een brommer in de richting van de Heereweg. De verdachte is daarna niet meer gevonden. Het gaat om een jongen van ongeveer 17 á 18 jaar met een blanke huidskleur. Hij had donkere kleding aan en is ongeveer 1,75 meter lang. De politie roept getuigen van de overval op om zich te melden. "Met de beroofde dame gaat het naar omstandigheden redelijk", meldt de politie op Facebook. (Leidsch Dagblad, 26 mei 2020)

Leidsch Dagblad kiest ervoor om in bovenstaand bericht impliciet te verwijzen naar een opsporingsbericht van de politie. Dit wordt gedaan door naar een facebookbericht van de politie te verwijzen. Er wordt in het bovenstaande bericht gekozen om signaleringen van de gezochte daders te geven. Het toepassen van deze vorm maakt het dat er in het nieuwsbericht in beperkte mate opsporingsinformatie is verwerkt. De woordvoerder is in het nieuwsbericht niet duidelijk zichtbaar. Er wordt in het bovenstaand bericht gekozen voor de zinsconstructie 'volgens de politie'.

Er wordt in de achtergrondverhalen in Leidsch Dagblad een directe verwijzing gemaakt naar een woordvoerder. Het blijkt dat de woordvoerder in achtergrondverhalen meer gedetailleerde informatie over een zaak vrij geeft en een meer een prominente rol in het nieuwsverhaal speelt. In de achtergrondverhalen van Leidsch Dagblad wordt geen opsporingsinformatie verwerkt. Er wordt op een inzichtelijke wijze een terugblik gegeven naar een zaak die zich in het verleden heeft afgespeeld. Een voorbeeld is het nieuwsverhaal dat op 29 november 2019 is gepubliceerd, met de titel "Sextortion-zaak in Leidse regio": Met je piemelfoto in de tang'. Een woordvoerder blijkt bij dergelijke nieuwsverhalen vrijgevig te zijn met het delen van informatie in vergelijking tot een kort nieuwsbericht. Ook blijken de verdachten in het nieuwsbericht bekend te zijn:

Opmerkelijk, gelet op de leeftijd van de meeste verdachten. Elf van de veertien tot nu toe opgepakte bendeleden zijn minderjarig. De anderen zijn 18, 19 en 22. Een deel kent elkaar van school, bevestigt het OM desgevraagd. Om welke school het gaat zegt woordvoerder Zonneveld niet, 'omwille van de privacy van daders en slachtoffers'. Wel meldt hij dit: "Vijf verdachten zitten al langere tijd in voorarrest. Dat is bijzonder bij minderjarigen." Het zegt ook wel wat over hoe de rechtbank de ernst van de zaak inschat. (Leidsch Dagblad, 29 november 2019).

Gedramatiseerde reconstructie

Kenmerken

In Leidsch Dagblad komen reconstructies van zaken tot uiting in de publicatie van achtergrondverhalen. Een achtergrondverhaal op het gebied van misdaad komt in beperkte mate in de buurt van een gedramatiseerde reconstructie. In deze achtergrondverhalen wordt er gebruikelijk geen opsporingsinformatie verwerkt waar gezocht wordt naar een dader. Er worden in Leidsch Dagblad beperkt achtergrondverhalen op het gebied van misdaad gepubliceerd, die zich recentelijk hebben afgespeeld. Het is gebruikelijk in de achtergrondverhalen, dat er teruggeblikt wordt naar het verleden. Dit kan variëren van een incident dat zich maanden of jaren geleden heeft afgespeeld, tot aan een incident dat zich bijvoorbeeld in de 20ste eeuw heeft afgespeeld. In het laatste geval wordt er een historisch verslag van een zaak gemaakt.

Incidenten worden binnen Leidsch Dagblad gereconstrueerd, aan de hand van het toepassen van opmerkelijke citaten. Het zijn prikkelende citaten, die op een gedetailleerde wijze omschrijven *hoe* een slachtoffer is overvallen of bijvoorbeeld is mishandeld. Dergelijke achtergrondverhalen bieden niet enkel inzicht over op wat voor wijze een incident heeft afgespeeld. Het is ook een manier om spanning in het verhaal te brengen door op chronologische volgorde te citeren hoe een bepaalde misdaadpraktijk tot stand is gekomen. Er wordt fotomateriaal in het nieuwsverhaal toegevoegd, waar een beeld wordt gegeven op welke tijd en plaats het incident zich heeft afgespeeld. Het kunnen ook foto's van slachtoffers of nabestaanden zijn, waardoor de lezer geprikkeld raakt om het volledige nieuwsverhaal te lezen.

Er wordt bij deze achtergrondverhalen een persoonlijk gezicht aan het incident geven, waardoor de lezers zich verbonden voelen met het incident. In deze nieuwsverhalen worden vormen met storytelling toegepast, waaronder een interview met een slachtoffer of nabestaanden. Het is gebruikelijk bij een achtergrondverhaal dat er delen van een incident worden gereconstrueerd, die door middel van de persoonlijke beleving van het slachtoffer of nabestaanden worden naverteld.

Belangrijkste functies

Er worden meerdere bouwstenen vanuit verschillende bronnen (informeel en formeel) in het verhaal verwerkt, die een compleet beeld geven op wat voor manier een incident zich heeft afgespeeld. De woordvoerder biedt mogelijk op een inzichtelijke wijze informatie over de daders achter het incident en hoe zij te werk zijn gegaan.

Het slachtoffer van het incident vult het misdaadverhaal aan door zijn eigen persoonlijke beleving te vertellen. Het combineren van deze bouwstenen zorgt ervoor dat de lezer wordt teruggebracht naar het moment dat het incident zich heeft afgespeeld. Het bereikt daarmee mogelijk hetzelfde resultaat als de reconstructiezaken in het programma Opsporing Verzocht. Dit heeft te maken met de werking van de volgende vier functies:

- In een achtergrondverhaal (beperkte reconstructie) wordt er een toelichting van een woordvoerder gegeven, die uitlegt op welke plaats, demografische en sociale omgeving een incident zich afspeelt. Het speelt daarmee in op *Functie A*. In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving.
- In een achtergrondverhaal (beperkte reconstructie) wordt een incident op chronologische wijze gereconstrueerd en inzichtelijk gemaakt door het aanhalen van prikkelende citaten. Het speelt daarmee in op *B. Spanning brengen*.
- In een achtergrondverhaal (beperkte reconstructie) worden foto's van nabestaanden en slachtoffers geplaatst die een beeld geven welke personen een rol spelen bij het incident. Het speelt daarmee in op *G. Het prikkelen en aandacht vasthouden van lezers*.
- In een achtergrondverhaal (beperkte reconstructie) wordt een slachtoffer of nabestaande geïnterviewd die op een gedetailleerde wijze een incident navertelt. Het speelt daarmee in op: *Functie H*. Persoonlijk verbinden van de lezer doormiddel van human-interest verhalen.

Voorbeelden

Een voorbeeld van een achtergrondverhaal, is het verhaal over twee vaders waarbij hun kinderen zijn vermoord. Zij zijn voorzitter en lid van de Federatie Nabestaanden Geweldslachtoffers die vechten voor de positie van nabestaanden van een moord. Het artikel wordt omkleed met een foto van de twee vaders, waarin de moord op hun eigen kinderen op een gedetailleerde wijze wordt verteld. Een prominente vorm in het nieuwsverhaal is een interview met de nabestaanden, waarvan kleine delen van het incident op een tekstuele wijze aan de hand van citaten zijn gereconstrueerd. Het incident wordt op een gedetailleerde wijze door de nabestaanden naverteld:

Mijn dochter was 22 toen ze door haar ex-vriend werd vermoord. Ze had het uitgemaakt en de boedel moest worden verdeeld van hun woning in Den Haag. Hij was een labiele student die dat niet kon verkroppen en hij stalkte haar. Hij heeft haar eerst gewurgd met zijn handen, toen haar bh afgerukt en het daarmee geprobeerd en toen ook nog met het snoer van de stofzuiger. Vervolgens heeft hij de trein naar Haarlem gepakt en is hij een hotel in gegaan om zichzelf van het leven te beroven, wat niet lukte met een paar serestaatjes. (Leidsch Dagblad, 22 mei 2020)

Het bovenstaande voorbeeld bestaat niet enkel uit abstracte informatie waar er wordt verteld dat een man verantwoordelijk is op de moord van een 22-jarige student. Er wordt in het nieuwsverhaal daadwerkelijk een beeld gegeven hoe het incident zich heeft afgespeeld en waar 'bizarre' details worden vrijgegeven. Leidsch Dagblad probeert spanning in het verhaal te brengen door persoonlijke citaten aan te brengen, die mogelijk ook de aandacht kunnen prikkelen van de lezers. Het nieuwsverhaal speelt in op de "sensitising concepts" door meerdere vormen toe te passen. Een belangrijke vorm daarin is het reconstrueren van een zaak op basis van de uitspraken van de nabestaanden. Het speelt in op het concept authenticiteit, omdat de geïnterviewde op een gedetailleerde wijze vertelt over zijn persoonlijke beleving van het incident. Een gebruikelijk nieuwsbericht kan een incident belichten door te omschrijven *wie*, *waar* en *wat* er is plaatsgevonden. De vraag *hoe* en waarom iets heeft plaatsgevonden, maakt het misdaadverhaal persoonlijk en onderscheidend tegenover reguliere nieuwsverhalen:

Na een dag in Rijswijk voor onderzoek kwam Linda thuis en daar heeft ze gelegen tot ze werd gecremeerd. We hebben nog een sjaaltje bij de Hema gekocht om haar nek te bedekken omdat die zo blauw was. (Leidsch Dagblad, 22 mei 2020)

Het speelt in op het concept nabijheid door vooral vergelijkbare en herkenbare kenmerken in het verhaal te benadrukken. De dochter in het achtergrondverhaal die slachtoffer is geweest van een moord, was een student van 22 jaar uit de omgeving Den Haag. Het bleek om een relatiebreuk met haar vriend te gaan, waar de boedel van hun woning werd verdeeld. Een herkenbare en gebruikelijke situatie, eindigt met een dramatische gebeurtenis. Een dergelijk achtergrondverhaal speelt daarmee ook in op het concept sociale cohesie. Er zijn namelijk organisaties van lotgenoten opgericht naar aanleiding van verschillende incidenten waar ouders hun eigen kinderen hebben verloren. Er wordt in het interview met de nabestaanden ook een mate van empathie bereikt, door inzichtelijk te maken hoe zwaar de nabestaanden het hebben door het verlies van hun eigen kinderen en dat ouders daarvoor niet voldoende voor worden veroordeeld. Een misdaadverhaal wordt daarmee op een human-interest wijze verteld, door de persoonlijke beleving van de nabestaanden te delen. Een dergelijk nieuwsverhaal zorgt mogelijk voor meer lezersinteractie en verbinding in vorm van steunbetuigingen van lezers.

Informatieve animatievideo

Kenmerken

Een informatieve animatievideo wordt in Leidsch Dagblad toegepast om achtergrondkennis te geven over een specifieke misdaadvariant, die mogelijk voor het grote publiek onbekend is. Een informatieve animatievideo heeft daarbij gelijkenissen met hoe de vorm binnen het programma Opsporing Verzocht wordt toegepast. Het is in Leidsch Dagblad een manier om de werkwijze van criminelen inzichtelijk te maken. Het grote verschil is dat het niet wordt toegepast met als doel een bijdrage te leveren aan het oplossen van een zaak. Het dient in Leidsch Dagblad enkel als ondersteuning bij het uitleggen van complexe begrippen aan de lezer. Het toepassen van een informatieve animatievideo kan mogelijk de aandacht van de lezer vasthouden. Er worden namelijk animaties toegepast die mogelijk bijdragen om informatie meer behapbaar en te versimpelen voor de lezers. Het wordt bij Leidsch Dagblad om die reden om praktische redenen toegepast, waardoor een nieuwsverhaal beter te volgen is voor de lezer.

Belangrijkste functie(s)

Het toepassen van een informatieve animatievideo komt bij Leidsch Dagblad in uitzonderlijke gevallen voor. De kenmerken van een informatieve video zijn enkel gebaseerd op het nieuwsbericht: ‘Tientallen slachtoffers van sextortion betalen samen minstens 100.000 euro aan Leidse bende’ (Leidsch Dagblad, 2 november 2019). Er kan daarom niet worden vastgesteld of een informatieve animatievideo ook wordt toegepast om lezers te behoeden voor specifieke varianten van criminaliteit. Op basis van het nieuwsbericht, beperkt een informatieve animatievideo zicht tot de volgende twee functies:

- Een informatieve animevideo draagt bij om complexe varianten van criminaliteit op een inzichtelijke manier aan de lezer te maken. Het speelt daarmee in op functie A. *In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving.*
- Een informatieve animatievideo helpt om de aandacht van de lezer vast te houden door informatie te versimpelen en meer behapbaar voor de lezer te maken. Het speelt daarmee in op de functie G. *Het prikkelen en aandacht vasthouden van lezers.*

Voorbeelden

Een voorbeeld is het nieuwartikel met de titel ‘Tientallen slachtoffers van sextortion betalen samen minstens 100.000 euro aan Leidse bende’, dat op 2 november 2019 is gepubliceerd. Het nieuwsbericht gaat in op de aanhouding van drie jongens in de leeftijd van 15 tot 18 jaar, die zijn opgepakt voor het afpersen van tientallen slachtoffers met naaktfoto’s. Het nieuwsbericht wordt omkleed met fotomateriaal bestaande uit schermopnames van tekstberichten, waar wordt afgebeeld dat verschillende slachtoffers worden afgeperst. Er wordt in het nieuwsartikel een toelichting van een woordvoerder gebruikt om meer inzicht te geven over de achtergrond van de slachtoffers:

De politie heeft tot nu toe contact gehad met veertien jongens en mannen die de dupe zijn geworden. Het jongste slachtoffer is 14 jaar. Een deel van hen heeft aangifte gedaan, de rest overweegt dat te doen. Vermoedelijk volgen er meer aangiften. De politie denkt dat de verdachten circa honderd slachtoffers hebben gemaakt. „Het afgetroggelde bedrag van een ton is vermoedelijk veel hoger”, zegt de politie. (Leidsch Dagblad, 2 november 2019)

Er wordt in het nieuwsartikel niet verder ingegaan op wat het begrip “*sextortion*” betekent en op wat voor wijze de slachtoffers worden afgeperst. Er was een mogelijkheid dat de woordvoerder in het nieuwsartikel meer uitleg daarover had kunnen geven. In dit nieuwsartikel is echter voor een invalshoek gekozen, waar duidelijk wordt gemaakt om welke slachtoffers het gaat bij de sextortion zaken. Wel is in het nieuwsbericht gekozen om een informatieve video toe te passen die nader uitleg geeft wat sextortion betekent en wat daarbij de werkwijze van criminelen waren. De video heeft slechts een tijdsduur van een anderhalf minuut, waar kort uitleg over deze misdaadvariant wordt gegeven. Dit wordt gedaan aan de hand van animaties. Het laat daarmee zien dat een informatieve animatievideo om praktische redenen is toegepast, om daarmee belangrijke informatie te onderscheiden van eventuele achtergrondinformatie. Het nieuwsartikel wordt daarmee voor de lezer versimpeld en het is daardoor eenvoudiger te volgen.

6.3 Verschillen in resultaten: Leidsch Dagblad en De Scheveninger (inhoudsanalyse)

Leidsch Dagblad en De Scheveninger geven beiden minimaal aandacht aan opsporingsberichtgeving. Dit is te zien op de wijze hoe een toelichting van een woordvoerder in de nieuwsplatformen wordt toegepast. In

tegenstelling tot Leidsch Dagblad, worden in De Scheveninger getuigenoproepen van de politie volledig overgenomen. De Scheveninger kiest ervoor om op een expliciete wijze te verwijzen naar een opsporingslijn van de politie. De hoofdvormen waaronder een gedramatiseerde reconstructie, toepassen van camerabeelden en een informatieve animatievideo, komen niet in De Scheveninger terug. De Scheveninger besteedt geen aandacht aan nieuwsverhalen op het gebied van misdaad met een human-interest invalshoek.

Er komen namelijk bij De Scheveninger geen persoonlijke verhalen van slachtoffers of nabestaanden terug. Dit zijn varianten van human-interest verhalen die wel in beperkte mate terug te vinden zijn in Leidsch Dagblad. Leidsch Dagblad besteedt bij de achtergrondverhalen beperkt aandacht aan de hoofdvormen: een toelichting van een woordvoerder, een gedramatiseerde reconstructie en informatieve animatievideo. Er wordt in de achtergrondverhalen in Leidsch Dagblad geen opsporingsinformatie verwerkt. Het blijkt op basis van de achterliggende functies, dat met deze achtergrondverhalen mogelijk hetzelfde resultaat kan worden bereikt bij de lezer als in de reconstructiezaken bij Opsporing Verzocht.

In Leidsch Dagblad worden verschillende vormen met storytelling toegepast om meer lezers bij het nieuwsplatform te betrekken. Het heeft daarbij niet het doel om een dader of verdachte op te sporen. De specifieke vormen waaronder een interview met een slachtoffer of nabestaanden kunnen bijdragen aan een grotere verbinding met de lezers. Deze genoemde vormen spelen namelijk in op de waarden van authenticiteit, nabijheid en sociale cohesie die belangrijk zijn bij het verbinden van een doelgroep jongvolwassenen. Dergelijke achtergrondverhalen op het gebied van veiligheid, stimuleren mogelijk op een onafhankelijke wijze een hogere lezersinteractie. Dit komt doordat de nieuwsverhalen uit de directe omgeving komt, een hoge urgentie bevatten, die zich in de informele sfeer afspeelt en daardoor herkenbaar zijn voor de lezer. De resultaten uit de interviews met De Scheveninger en Leidsch Dagblad geven hier meer duidelijkheid over. Ook de vraag of de nieuwsplatformen denken dat het investeren in opsporingsberichtgeving, door het combineren van deze vormen, voor een hogere lezersparticipatie zorgt bij de doelgroep van jongvolwassenen tussen de 18-24 jaar.

6.4 Interview Jill van Calsteren: de kansen en de bedreigingen van de werkwijze van Opsporing Verzocht voor De Scheveninger

Jill van Calsteren is verantwoordelijk voor de eindredactie en verslaggeving bij De Scheveninger. De werknemers bij De Scheveninger hebben voorheen gewerkt bij een andere lokale krant genaamd De Scheveningsche Courant. Deze krant bestaat sinds maart 2020 niet meer. De Scheveninger werkt met een klein team dat nieuws uit de regio Scheveningen brengt. Ook brengen zij misdaadnieuws uit de regio. De resultaten van de interviews zijn opgedeeld in vier thema's: de bereidheid om een samenwerking aan te gaan met een politieorganisatie, de aanpak bij het toepassen van (audio)visuele vormen en inhoudelijke vormen, de risico's en beperkingen bij opsporingsberichtgeving en de toegevoegde waarde van het bereiken van lezers door middel van het thema misdaad (waaronder jongvolwassenen).

De bereidheid om een samenwerking aan te gaan met een politieorganisatie

Het leveren van opsporingsberichtgeving als lokaal nieuwsplatform, wordt bij De Scheveninger gekwalificeerd als een journalistieke taak, waarmee het publieke belang wordt gediend. De krant krijgt minimale opsporingsinformatie binnen vanuit de politieorganisatie. Er wordt geen aandacht aan uitgebreide varianten van opsporingsberichtgeving besteed. De reden waarom zij geen human-interest verhalen kunnen brengen, heeft te maken met de beperkte informatie dat de krant van de politie krijgt. Volgens Jill van Calsteren wordt het nieuwsplatform onvoldoende door de politie op de hoogte gehouden over incidenten die zich in de regio Scheveningen hebben afgespeeld. Het samenwerkingsverband met de politie was volgens Jill van Calsteren in het verleden anders:

‘Voorheen vond ik het soepeler gaan, laat ik het zo zeggen. Dat was nog in de tijd dat ik bij De Scheveningsche Courant werkte. Zij (de politie) stuurde vanuit communicatie Den Haag wekelijks een mailtje met kleine nieuwsstukjes over wat er de afgelopen week heeft plaatsgevonden. Daar zijn ze inmiddels mee gestopt, omdat het allemaal te veel tijd in beslag nam voor ze. In het begin kon je wanneer er om de hoek een ongeluk gebeurt, gelijk bellen naar communicatie. Ongeluk hier en daar, kun je even op de mail zetten wat er precies aan de hand is. Op een gegeven moment werd dit afgeschaft. Dit nam ook te veel tijd in beslag.’

De Scheveninger hoopt dat de politie in de toekomst minder terughoudend is, bij het toespelen van nieuwe informatie van incidenten in de regio. De Scheveninger wil de mogelijkheid krijgen om te kunnen investeren in meerdere vormen van opsporingsberichtgeving. Een voorbeeld hiervan is dat er bij een opsporingsbericht, mogelijk een interview van een slachtoffer kan worden verwerkt. Het is daarbij voor De Scheveninger geen belemmering, wanneer er een slachtoffer van een incident op een anonieme wijze in het nieuwsverhaal wordt

vermeld. Volgens Jill van Calsteren zijn de getuigenoproepen die momenteel door de politie worden verspreid, geen aantrekkelijke vorm om de lezersparticipatie te bevorderen. Jill van Calsteren laat daarbij een voorbeeld zien, dat illustreert dat een politieorganisatie terughoudend is bij een nauwe samenwerking met een lokaal nieuwsplatform:

‘Ik heb contact gehad met een bureauchef in de regio van Scheveningen. Ik had toen ook zoiets van wij kunnen elke wijkagent aan het woord laten, met daarbij foto’s erbij dat zij in een gebied staan. Dat lezers weten van goh, welke wijkagent loopt er bij mij hier in de straat. Ik merk dat vanuit bovenaf daar weerstand voor is. Wijkagenten staan open voor een samenwerking en ik krijg ook veel contact van diverse wijkagenten. Soms komen zij zelf voor een voorstel over een item, maar de laag die daarboven zit, zij hebben dan iets van nou nee liever niet met de media praten of doe maar via bureau communicatie. Ja, dan verdwijnt het idee vervolgens een beetje. Ik denk dat daaruit vanuit communicatie en politie beter naar gekeken moet worden. Ik denk dat daaruit best veel te halen valt.’

De aanpak bij het toepassen van (audio)visuele vormen en inhoudelijke vormen

De persberichten en twitterberichten die door een politieorganisatie worden verspreid, zijn twee belangrijke bronnen van informatie voor De Scheveninger om een nieuwsverhaal te kunnen schrijven. Dit is tegelijkertijd ook een beperking, aangezien ieder (lokaal) nieuwsplatform de mogelijkheid heeft om deze berichten over te kunnen nemen. De Scheveninger heeft de behoefte om nieuwsverhalen te schrijven die van exclusieve waarde zijn. Een voorbeeld is wanneer een politieorganisatie een regionaal persbericht verspreid van een misdaadpraktijk die zich in de regio Zuid-Holland afspeelt. Een platform als de Scheveninger wil in dat geval graag van een politieorganisatie meer specifieke informatie krijgen, hoe een bepaalde misdaadpraktijk tot stand is gekomen in een plaats als Scheveningen. De Scheveninger heeft daardoor meer mogelijkheden om eigen nieuwsverhalen te kunnen schrijven die zich in Scheveningen afspelen.

Het leveren van nieuws op het gebied van misdaad met een human-interest invalshoek, kan mogelijk volgens Jill van Calsteren zorgen voor een nauwe verbinding tussen het nieuwsplatform en haar lokale lezers. Het is daarbij mogelijk noodzakelijk dat informele bronnen waaronder die van omstanders of buurtbewoners op juistheid moeten worden geverifieerd. Een politieorganisatie is volgens Jill van Calsteren niet bereid om vlak na een incident, een bevestiging te geven of de informatie die door de lokale buurtbewoners wordt verkregen klopt. De Scheveninger moet om die reden zelf een afweging maken, naar de juistheid van de informatie die zij van informele bronnen krijgen. Jill van Calsteren noemt hierin een voorbeeld van incidenten die zich rond de jaarwisseling van 2020 in Duindrop hebben afgespeeld (RTLnieuws, 27 december 2019):

‘Ik ben er zelf ook geweest die dagen om verslag te doen. En dan zie je andere dingen, maar hoor je ook andere dingen. Je hebt daarvoor toch commentaar van de politie nodig om daar een middenweg in te vinden. Je had namelijk ook een wijkagent die zijn excuses bij de inwoners aan het bieden was. De politie heeft liever niet dat daarover geschreven wordt. Want dat is wel nieuws: dat een wijkagent excuses aanbiedt aan de jongens, over het optreden van de ME. Wij kiezen er toch voor om dergelijk nieuws te publiceren, vooral wanneer dit vanuit opgenomen videobeelden op de telefoon terug te zien is.’

Volgens Jill van Calsteren biedt een politieorganisatie enkel transparantie wanneer er een persbericht naar buiten is gebracht of dat een zaak in het regionale opsporingsprogramma Team West of Opsporing Verzocht is geweest. De reden waarom De Scheveninger ervoor kiest om de informatie van de politie als hoogste bron aan te nemen, is dat zij zorgvuldig willen zijn in de informatie die zij publiceren. Dit boven het belang voor het verkrijgen van een amuserend nieuwsverhaal:

‘Wij hebben toch in onze verhalen duidelijke politiebronnen nodig, of in ieder geval een duidelijke bevestiging van bepaalde informatie die wij krijgen. Ik wil dus niet met roddels bezig zijn. Want ondanks 90 procent van onze eigen informatie klopt, zit er altijd een kans dat je 10 procent pakt die niet klopt.’

De Scheveninger kiest ervoor om de getuigenoproepen van de politieorganisatie volledig over te nemen. Er worden daarbij zowel de signaleringen van de verdachte(n) als de opsporingstiplijn van de politieorganisatie volledig in het nieuwsbericht verwerkt. De Scheveninger toont hiermee bereidheid om te investeren in opsporingsberichtgeving. Zij vertelt de reden waarom De Scheveninger ervoor kiest om een directe verwijzing naar een telefoonnummer te maken:

‘Ik heb zoiets van en dat heb ik eigenlijk met alle berichtgeving. Verwijs altijd direct naar de bron. Als je als tussenpartij iets hebt wat anderen kan helpen en lezers erbij kan betrekken. Dan lijkt het mij logisch dat je mensen in contact brengt met elkaar. Wanneer lezers moeten gaan doorklikken ergens op, dat zij

dan al afhaken. Je wilt toch niet dat je lezers naar drie extra websites gaan. Dan hebben lezers iets van, weet je laat maar. Dan moet je naar mijn mening helemaal niet verwijzen naar een opsporingsbericht. Omdat een dergelijke vermelding dan weinig nut heeft. ´

Kortom:

- De Scheveninger wil dat informele bronnen waaronder van omstanders en buurtbewoners sneller door de politieorganisatie worden geverifieerd en teruggekoppeld.
- De regionale opsporingsprogramma's Team West en/of Opsporing Verzocht zijn de centrale kanalen voor een politieorganisatie om nieuwe informatie naar buiten te brengen.

De risico's en beperkingen bij opsporingsberichtgeving (financieel en regelgeving)

Een probleem voor De Scheveninger om te investeren in opsporingsberichtgeving, is het beperkte budget en het werken met klein team. Het verdienmodel bij De Scheveninger bestaat slechts uit een samenwerking met adverteerders. Zij krijgen verder geen subsidies van de gemeente en werken daarbij ook niet met abonnees. Ook hebben zij geen premium account, waarin zij exclusieve nieuwsverhalen beschikbaar stellen. Advertenties en nieuwsberichten zijn daarnaast ook niet gescheiden in De Scheveninger. De samenwerking met hun eigen adverteerders op het gebied van veiligheid, legt Jill van Calsteren als volgt uit:

´Een kwestie is dat wij afhankelijk zijn van adverteerders. Wij hebben bijvoorbeeld een kozijnen fabrikant die bij ons adverteert. Die wil zijn kozijnen kwijt en door verkopen. Wij hebben een tijdje terug een inbraakgolp gehad, waar criminelen een manier hebben gevonden om kunststof kozijnen open te kraken. Daar hadden wij toen een berichtje over gemaakt. Toen zei onze adverteerder, dat het eraan ligt hoe die kozijnen geplaatst worden. Ik had zoiets van, ´vertel er maar over dan´. Wij hebben daarom in samenwerking met die kozijnenman, een artikel kunnen schrijven over de veiligheid van die kozijnen. Niet op een manier van ´koop mijn kozijnen, want dat zijn de beste´. Maar meer met een boodschap ´let op als je kozijnen wil plaatsen, let op dat zij op een bepaalde wijze worden geplaatst´. Want dan kan er niet ingebroken worden of in ieder geval moeilijker ingebroken worden. ´

Een voorwaarde voor een samenwerking met een adverteerder is dat zij in het nieuwsbericht een toonzetting heeft, waarmee het bericht een publiek belang dient. Een mogelijk probleem hierin is dat zij naast het belang van het publiek, ook in het belang van de adverteerder schrijven (Powers, 2015). Het is daarom een uitdaging om in een dergelijk artikel een kritische houding aan te nemen of de kunststof kozijnen daadwerkelijk effectief zijn tegen inbraak. Bij een samenwerking met een politieorganisatie zouden zich dezelfde problemen kunnen voordoen wat betreft het leveren en overnemen van opsporingsberichten.

Een andere belemmering bij De Scheveninger is een capaciteitsprobleem om uitgebreide nieuwsverhalen te kunnen publiceren. De Volkskrant publiceerde dit jaar een nieuwsverhaal met de titel ´Een nazi op zolder´. Het verhaal wordt omkleed met tekeningen die door een illustrator is gemaakt om een visueel beeld bij het verhaal te brengen (Blommestijn, Een nazi op zolder, *Volkskrant*, p.10). Voor lokale media zijn er mogelijk alternatieve manieren om een nieuwsverhaal visueel te versterken, ook wanneer er onvoldoende beeldmateriaal door een politieorganisatie beschikbaar wordt gesteld (Volkskrant, 20 april 2020):

´Wij zijn al eerste stappen aan het nemen om met een illustrator samen te gaan werken, niet zozeer om een nieuwsverhaal te ondersteunen, maar meer om een dagelijks stripje in de krant te brengen. Wellicht dat wij dit in de toekomst verder gaan uitbouwen en dat een illustrator ook wordt gebruikt ter aanvulling van de nieuwsverhalen die wij brengen. Wij zijn er dus wel mee bezig om op een bepaalde wijze te professionaliseren. Maar wij zijn heel lokaal en met een klein team. Alles moet eerst heel goed uitgedacht worden. Dus hoe kunnen wij een illustrator het meest efficiënt inzetten in een team. ´

Volgens Jill van Calsteren kan er mogelijk meer budget door het nieuwsplatform worden gegenereerd, door zich in de toekomst beter op de online advertentiemarkt te profileren. Een discussie is of daarmee meer professionaliteit wordt bereikt als journalistiek platform. Een vraagstuk is of er voor een nieuwsplatform een mogelijkheid bestaat om kritisch te zijn over de gebruikte bronnen die in een nieuwsverhaal worden toegepast (Holton & Molyneux, 2017). Een ander scenario is dat het een nieuwsplatform wordt dat zich manifesteert en professionaliseert als platform voor advertorials. De Scheveninger is welwillend en bereid om meer verhalen te schrijven vanuit de slachtofferkant, maar vraagt daarvoor van een politieorganisatie de bereidheid om dergelijke informatie van bronnen gelijk te verifiëren aan de hand van het leveren van commentaar. Er worden nog andere redenen door Jill van Calsteren gegeven voor het niet plaatsen van nieuwsverhalen vanuit de kant van het slachtoffer:

‘Natuurlijk hebben wij als lokale nieuwsplatform, connecties met de lokale inwoners waar wij eenvoudig informatie uit kunnen halen. Maar in bepaalde zaken, is het verstandiger om niet vooruit op de zaken van de politie te lopen. Ook willen wij niet alles over iedereen publiceren, omdat wij sommige mensen in de buurt persoonlijk kennen. En ik wil natuurlijk ook rustig mijn boodschappen kunnen doen, zonder lastig gevallen te worden. Inwoners in een lokale omgeving doen niet moeilijk bij het vertellen over een ongeval, maar over een hennepkwekerij in de buurt zijn zij wat voorzichtiger om hier publiekelijk over te vertellen. Dus in theorie lijkt het publiceren van de slachtofferkant ideaal, maar in de praktijk zijn daar consequenties aan verbonden.’

Kortom:

-De Scheveninger verkrijgt slechts inkomsten op basis van een verdienmodel door een samenwerking met adverteerders, waardoor er een beperkt budget is om uitgebreide misdaadverhalen met een human-interest invalshoek te kunnen produceren.

-De Scheveninger werkt slechts met een klein team, waardoor er een tekort aan personeel is om medewerkers in te zetten bij het publiceren van achtergrondverhalen over langlopende zaken.

De toegevoegde van het bereiken van lezers door middel van het thema veiligheid (waaronder jongvolwassenen)

Het bereiken van de doelgroep jongvolwassenen aan de hand van het bevorderen van de lezersparticipatie, vindt Jill van Calsteren een belangrijke waarde voor de verbinding met het nieuwsplatform. Er zijn verschillende redenen en oorzaken gegeven, waarom er niet voor specifieke audiovisuele als inhoudelijke vormen van nieuws op het gebied van misdaad is gekozen, die mogelijk aantrekkelijk zijn voor het bereiken van deze doelgroep. Jill van Calsteren ziet een toegevoegde waarde in opsporingsberichtgeving, namelijk om het te gebruiken als middel om een nauwere band te krijgen tussen het nieuwsplatform en haar eigen lezers. Zij geeft hierin een voorbeeld waarin het bevorderen van de lezersparticipatie, voor het nieuwsplatform succesvol heeft uitgepakt:

‘Ja zeker, bijvoorbeeld – dat is niet heel opsporingsgericht-- bijvoorbeeld overlast die wij de afgelopen week hadden van racers bij de haven. Ze krijgen toch via ons, via facebook, via de mail, twitter, berichten van ons binnen. Wij krijgen ook commentaar van onze lezers dat er ook racers actief zijn in andere regio’s. Tegelijkertijd leest de politie ook mee, wat er in onze social media-accounts wordt gecommuniceerd. Wij kunnen daarmee live aantonen dat er veel klachten van lezers zijn over een bepaalde overlast in een lokale omgeving.’

De Scheveninger hoopt dat door het leveren van meer verschillende varianten van opsporingsberichtgeving, zij dezelfde verbindende factor kunnen zijn als in het bovenstaand voorbeeld is beschreven. Het verbinden van lezers met de initiatieven die in een lokale omgeving afspelen, ziet Jill van Calsteren als een journalistieke plicht voor een lokaal nieuwsplatform:

‘Ik geloof wel dat voor lokale media juist meer geldt om lezers met het publieke domein te verbinden. Wij zijn namelijk kleinschalig en direct in contact met de lokale omgeving, in tegenstelling tot een nationaal nieuwsplatform. Ik denk juist ook dat wij die extra functies moeten benutten, niet alleen voor adverteerders maar ook om een grotere variëteit aan berichtgeving aan onze lokale lezers te bieden. Een plaats als Duindorp staat bijvoorbeeld heel ver af van gemeente en politie. Een deel van de mensen die daar dus wonen. Die zien zichzelf een beetje als wij tegen hen.’

De leeftijdsgroep tussen de 25 en 30 jaar wordt eerder als een potentiële groep gezien om lezers te bereiken, dan een ‘jong’ publiek dat onder deze leeftijdscategorie valt. Er blijkt volgens haar geen interesse voor deze groep te zijn om nieuwsverhalen uit een specifieke plaats als Scheveningen te ontvangen. Dit geldt voor de leeftijdscategorie van jongeren tussen de 18-21 jaar:

‘Wij denken ook dat zij nog niet rijp zijn om door ons bereikt te worden. Een ‘jongere’ doelgroep van 25 tot 30 jaar is voor ons een realistischer doel om te bereiken, vanaf die leeftijd tonen zij interesse in lokaal nieuws. Dat kan mogelijk komen omdat zij beginnen gezinnen te stichten, op zoek zijn om zich ergens te settelen en daardoor meer verwantschap hebben met de lokale leefomgeving. Wij proberen voor deze groep mensen meer digitaal te doen. Je merkt daarin toch dat social mediakanalen, zoals het delen van video’s op Instagram en andere social media goed werkt. Wij hebben daarnaast een app. Dus wij proberen digitaal iets meer te brengen. Zodat als de krant in de brievenbus valt, zij toch een trigger voelen om er iets van te lezen.’

Jill van Calsteren is van mening dat de audiovisuele vormen die worden toegepast in het programma Opsporing Verzocht, kunnen bijdragen aan het bevorderen van de lezersparticipatie onder de doelgroep jongvolwassenen. Het probleem is volgens Jill van Calsteren dat door capaciteitsproblemen, het specifieke verdienmodel en te weinig medewerking van een politieorganisatie, zij niet de mogelijkheid hebben om in de uitgebreide vormen van opsporingsberichtgeving te investeren. Het discussiepunt is of zij daadwerkelijk van de werkwijze van Opsporing Verzocht kunnen leren, wanneer de randvoorwaarden om dergelijke audiovisuele en inhoudelijke vormen te brengen niet voor De Scheveninger gelden.

Kortom:

- De Scheveninger gelooft dat het leveren van meerdere varianten van opsporingsberichtgeving zorgt voor een hogere lezersinteractie van jongvolwassenen.
- De leeftijdsgroep van 25-30 jaar wordt door De Scheveninger als potentiële doelgroep gezien voor meer online lezersparticipatie.

6.5 Interview Coen Polack: de kansen en bedreigingen van de werkwijze van Opsporing Verzocht voor Leidsch Dagblad

Coen Polack is redactiefchef bij Leidsch Dagblad. Het redactieteam bestaat uit 15 mensen. Hij leidt de redactie op dagelijkse basis, waarin hij bepaalt wanneer er iets wordt gepubliceerd op de website en/of in de krant. Hij is daarnaast verantwoordelijk voor de productie van het regionaal deel van de site en het tweede katern van de krant. De resultaten van de interviews zijn opgedeeld in vier thema's: de bereidheid om een samenwerking aan te gaan met een politieorganisatie, de aanpak bij het toepassen van (audio)visuele vormen en inhoudelijke vormen, de risico's en beperkingen bij opsporingsberichtgeving en de toegevoegde waarde van het bereiken van lezers door middel van het thema veiligheid (waaronder jongvolwassenen).

De bereidheid om een samenwerking aan te gaan met een politieorganisatie

Uit het interview met Coen Polack blijkt dat er door de politie beperkingen en randvoorwaarden worden opgelegd bij het besteden van aandacht aan opsporingsberichtgeving. Volgens Coen Polack zijn er consequenties verbonden, bij een samenwerkingsvorm zoals bij het programma Opsporing Verzocht. Bij de samenwerkingsvorm tussen de AVROTROS en de politie, is het volgens Coen Polack niet mogelijk om een kritische houding aan te nemen bij de opsporingsberichten die naar buiten worden gebracht. Het vermelden van signalementen en refereren naar een opsporingszaak wordt bij Leidsch Dagblad om die reden in een beperkte mate gedaan. In het geval dat het om vermiste personen gaat, maakt Leidsch Dagblad een uitzondering bij het expliciet vermelden van een telefoonnummer in een nieuwsbericht:

‘Wij doen het eigenlijk op de meest directe manier als het gaat om vermiste personen. Als het om volwassenen gaat dan duurt het meestal wat langer. Als zij een paar dagen vermist zijn, dan willen wij nog weleens directe informatie plaatsen van deze persoon die is vermist. Als het gaat om opsporing van criminelen of van verdachte(n), dan doen wij dat niet zo direct. Omdat wij van mening zijn dat het onze taak niet is. Wij schrijven over criminaliteit of over incidenten die plaats hebben gevonden. Maar wij zijn natuurlijk geen verlengstuk van justitie.’

Coen Polack is van mening dat zowel een politieorganisatie als lokale media moeten accepteren dat beide partijen verschillende belangen hebben. De politieorganisatie kent een andere dynamiek bij het publiceren van nieuwsberichten op het gebied van misdaad (Cornelissens & Ferwerda, 2010). Hij ziet om die reden het vraagstuk of lokale media kunnen leren van de werkwijze van Opsporing Verzocht als irrelevant. Hij is van mening dat wanneer lokale media zich aan de regels van een politieorganisatie dienen te houden, zij worden benadeeld bij het leveren van kritische journalistieke nieuwsverhalen:

‘Wij zijn van mening dat het onze taak niet is. Wij schrijven over criminaliteit of over incidenten die plaats hebben gevonden. Dat is ook enigszins een andere rol dan regionale omroepen en de landelijke publieke omroepen hebben. Zoals de landelijke publieke omroep natuurlijk Opsporing Verzocht heeft. Daar hebben de regionale omroepen weer eigen formats voor. Hebben wij dat niet zo. Heeft ook te maken met het feit dat de politie en justitie ook de regionale en publieke omroepen ervoor heeft om dat soort opsporingsnieuws te brengen. Een bijeffect daarvan is dat die programma's ook een exclusieve rol daarin krijgen. Dus als wij meer willen weten over dat soort zaken, dan worden wij vaak naar Opsporing Verzocht verwezen. Wij krijgen pas informatie, nadat een zaak in Opsporing Verzocht is voorgekomen. Ik vind het dan al minder interessant.’

De terughoudendheid van een politieorganisatie maakt het voor Leidsch Dagblad lastig om reconstructiezaken te publiceren die zich recent in de regio hebben afgespeeld (Cornelissens & Ferwerda, 2010). Volgens Coen Polack is de rol van een publieksvoorlichter bij de politie de afgelopen jaren veranderd. De voorlichting bij de politie krijgt volgens hem een uiting als een woordvoerder bij een commercieel bedrijf (Powers, 2015). Hij betwijfelt of opsporingsberichtgeving de nieuwsbehoefte van lezers kan vergroten. Hij vertelt dat het belangrijkste is bij het brengen van nieuws van een incident dat zich in de omgeving heeft afgespeeld, dit zo inzichtelijk mogelijk te maken op het moment dat het incident nog actueel is. Hij vertelt dat er bij de politieorganisatie een duidelijk verschil is in de behoefte van de snelheid:

‘Ik zal zelf pleiten van als wij nieuws brengen zodra het heet is, dat wij mensen eerder betrekken in een nieuwsplatform, dan als wij pas wachten op de officiële lijnen van de politie. Dat is namelijk een heel andere dynamiek die zich bij de politie afspeelt. Als er sirenes klinken of als er een helikopter boven je huis vliegt, dat is het moment dat onze lezers willen weten wat er aan de hand is. En niet zeg maar een week later omdat dan alle getuigen gehoord zijn. Of dat er eventueel nog losse eindjes zijn die de politie graag aan elkaar wil knopen. Dat is dan in het voordeel van de politieorganisatie.’

Kortom:

- Het is volgens Coen Polack niet mogelijk om een kritische houding als journalist aan te nemen, bij het kiezen voor een samenwerkingsvorm als die bij het programma Opsporing Verzocht.
- Coen Polack is van mening dat zowel een politieorganisatie als lokale media moeten accepteren dat beide partijen verschillende belangen hebben. Een samenwerkingsvorm als bij Opsporing Verzocht is daarom volgens hem niet gewenst.

De aanpak bij het toepassen van (audio)visuele vormen en inhoudelijke vormen

Het proces tussen het schrijven van nieuwsverhalen op incidenteel niveau en verhalen die op langere termijn geplaatst kunnen worden, verschilt volgens Coen Polack. De politieorganisatie biedt daarbij volgens Coen Polack meer openheid en bereidheid om informatie te geven over zaken die zich in het verleden hebben afgespeeld. In sommige gevallen willen lezers op korte termijn weten wat er in hun eigen regio aan de hand is. Wanneer Leidsch Dagblad daarvoor moet wachten op de officiële lijnen van een politieorganisatie, is er een risico dat (lokale) media op achterstand raken in hun eigen berichtgeving. Leidsch Dagblad heeft een medewerker bij de redactie in dienst die zich volledig richt op justitiële zaken. De relatie tussen Leidsch Dagblad en een politieorganisatie gaat verder dan slechts het bellen naar een persvoorlichter. Leidsch Dagblad onderhoudt contacten met de politieleiding, burgermeesters en andere partijen die een rol spelen bij misdrijven. Deze contacten worden door Leidsch Dagblad gebruikt voor de productie van artikelen:

‘Op het moment dat er ergens iemand wordt neergeschoten, is het voor ons belangrijk om te weten wat er zo snel mogelijk aan de hand is. Dan is het wel handig dat de banden het best zijn, die er op dat moment er zijn. Ik denk op persoonlijke basis dat het fijn is dat de banden tussen een politieorganisatie en lokale media hecht zijn, maar ik geloof niet dat zij als gevolg hiervan sneller informatie naar ons gaan toespelen. Want structureel gezien hebben wij te maken met verschillende belangen. Wat voor de politie van belang is om naar buiten te brengen of het juiste moment of het juiste tempo is, is dat niet per se voor ons.’

Leidsch Dagblad werkt samen met een netwerk aan fotografen en freelancers die zich volledig richten op het volgen van de activiteiten van de politie op lokaal niveau. Zij hebben volgens Coen Polack een groot netwerk opgebouwd met wijkagenten, waardoor zij eerder informatie dan een politieorganisatie kunnen verkrijgen. Het nieuwsartikel ligt daarmee al klaar voor publicatie, voordat de officiële lijnen de informatie hebben bevestigd. Coen Polack vertelt dat om het nieuwsbericht te kunnen publiceren, er altijd nog een bevestiging van de officiële lijnen nodig is of de verkregen informatie accuraat is.

Het toepassen van vormen waarin storytelling wordt gebruikt om de lezersparticipatie te bevorderen, staat onafhankelijk van de vraag of opsporingsberichtgeving de lezersparticipatie onder lezers kan bevorderen. Leidsch Dagblad heeft de voorkeur om dergelijke vormen in nieuwsverhalen toe te passen met het doel om het nieuws voor de lezer meer persoonlijk te maken. Er zijn verschillende redenen waarom dergelijke vormen in Leidsch Dagblad moeilijk toe te passen zijn. Coen Polack haalt daarbij als voorbeeld een nieuwsverhaal aan, dat gaat over een inbraakpoging bij een juwelier in Wassenaar:

‘Als wij de mogelijkheid hebben om dergelijke nieuwsverhalen te kunnen maken, dan doen wij dat zeker. Maar wij weten bij een heleboel dingen die er gebeuren niet wie het slachtoffer is. Zeker in het geval dat het om acute dingen gaat. Vorige week hebben wij een artikel gemaakt over een inbraakpoging bij een

juwelier in Wassenaar. In dat geval is het makkelijk, want wij weten waar de juwelier zit. Je hoeft enkel even te bellen en wij kunnen een verhaal maken. Wij merken dat soort dingen goed worden gelezen. Dus dat doen wij zeker. Maar als het meer om persoonlijke ongelukken gaat. De politie zal niet vertellen wie het slachtoffer is. Dat deden ze al niet makkelijk en sinds de AVG wordt dit nog lastiger. ´

Een politieorganisatie zal daarom niet eenvoudig informatie over de identiteit van het slachtoffer aan media bekend maken. Er wordt in dat geval gewacht tot de zaak uiteindelijk voor de rechter komt en waarbij het slachtoffer aanwezig is. Er wordt dan een poging gedaan om aan het slachtoffer te vragen of die bereid is om zijn verhaal te doen. Een kwestie hierin is dat er volgens Coen Polack een enorme tijd tussen zit, voordat een dergelijke zaak voor de rechter komt. In sommige gevallen kan het meer dan een jaar duren. Het moment wanneer het nieuws van de politie over een specifieke zaak naar buiten komt, is volgens hem niet het moment waar de mogelijkheid bestaat om het slachtoffer te interviewen.

Kortom:

- Het produceren van misdaadverhalen met een human-interest invalshoek genereert een groter bereik en mate van lezersinteractie bij Leidsch Dagblad.
- De AVG wetgeving belemmert het werken met informele bronnen (waaronder slachtoffers of getuigen) in een nieuwsverhaal.

De risico's en beperkingen bij opsporingsberichtgeving (financieel en regelgeving)

In Leidsch Dagblad wordt in elk verhaal dat langer is dan 150 woorden, een afweging gemaakt of er beeld bij moet worden gebruikt. Audio is van minder belang, omdat het produceren van geschreven nieuwsverhalen het belangrijkste onderdeel vormt bij Leidsch Dagblad. Leidsch Dagblad is beperkt in de publicatie van incidenten die die zich recent in de regio hebben afgespeeld. Sinds de invoering van de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming, is het niet eenvoudig om beelden te krijgen van bijvoorbeeld daders of slachtoffers. Het is bijvoorbeeld volgens Coen Polack bijna niet mogelijk meer om een foto bijvoorbeeld op een schoolplein te maken. Er is aan Coen Polack voorgelegd of het niet om die reden mogelijk is om gebeurtenissen te reconstrueren aan de hand van zelfgemaakte tekeningen. Er is daarbij een voorbeeld aangehaald over het verhaal van de Volkskrant met de titel ´Een nazi op zolder ´, waar een illustrator heeft meegewerkt aan het artikel (Volkskrant, 18 april 2020):

´ Ik vind dat zeg maar een heel mooi ding, maar heeft weinig te maken met iets dat in relatie staat met opsporing. Maar ook niet veel met criminaliteit, want het artikel presenteert geen informatie over lopende zaken op het gebied van misdaad. Dit is een verhaal, ook een zaak waar al 70 jaar lang onderzoek naar is gedaan met afstand van geschiedenis. Dat biedt natuurlijk de mogelijkheid om naar een hele andere manier naar een onderwerp te kijken, dan in het geval van incidenteel, als wij het hebben over de autobranden in Leiden. ´

Leidsch Dagblad heeft volgens Coen Polack altijd behoefte om achtergrondstukken te schrijven over grote zaken in de regio. Het probleem is dat op het moment wanneer het incident nog actueel is, zij niet de mogelijkheid hebben om het verhaal op korte termijn inzichtelijk te maken. Zij ontvangen namelijk volgens Coen Polack maar summiere informatie van de politie over het incident, omdat dergelijke zaken eerst naar Opsporing Verzocht of Team West naar buiten worden gebracht. In geval van grote zaken, wordt er soms nog vanuit een publiek belang gekozen om naar de uitzendingen van Opsporing Verzocht te verwijzen. Leidsch Dagblad kan om die reden niet eenvoudig reconstructiezaken maken van zaken op incidenteel niveau. Daarvoor geeft Coen Polack de volgende verklaring:

´ Omdat uit belang van onderzoek er niks over kan worden gezegd en dat pas twee weken later een politieagent alles uit de doeken doet bij Opsporing Verzocht op televisie. Op dat moment maakt het ook niet meer heel veel uit wat mijn mening erover is of wat wij als krant ervan vinden. Ik bedoel, wij staan gewoon buitenspel omdat het zaken zijn die al op Opsporing Verzocht zijn verschenen en behandeld worden. ´

Het kost voor Leidsch Dagblad tijd om uit eigen onderzoek reconstructiezaken te maken door alternatieve valide bronnen te gebruiken. Het is daarom volgens Coen Polack eenvoudiger om een reconstructie te maken die 25 jaar geleden heeft afgespeeld in vergelijking met een zaak die zich een maand geleden heeft afgespeeld. In dergelijke zaken krijgt Leidsch Dagblad meer medewerking van de politie en is er meer informatie openbaar beschikbaar. Om genoemde redenen kan Leidsch Dagblad volgens Coen Polack weinig leren uit de werkwijze van Opsporing Verzocht. Het inzetten van opsporingsberichtgeving in een lokaal of regionaal nieuwsplatform wordt onder de volgende voorwaarden en omstandigheden door Coen Polack beschreven als succesvol:

‘Als er bij mij een agent aankomt, die een zaak heeft waar die graag meer informatie van lezers zou willen krijgen en daar een verhaal over zou willen zien. En dat het mij vrij staat om andere bronnen van informatie in datzelfde verhaal te boren en naast de informatie van de politie te zetten. En ook de mogelijkheid om de informatie die de politieorganisatie aan mij geeft met andere bronnen te verifiëren. Dan zijn wij gewoon journalistiek werk aan het doen. Dus als die mogelijkheid er is bij berichten met opsporingsinformatie, vervul je nog steeds de functie van journalistiek werk. Zodra je je aan één bron vastklampt zonder kritische onafhankelijke bronnen, dus dat je in die berichtgeving geen kritische journalistiek kunt bedrijven, dan houdt ook voor ons het journalistieke aspect ervan op.’

De toegevoegde van het bereiken van lezers door middel van het thema veiligheid (waaronder jongvolwassenen)

In Leidsch Dagblad wordt de interactiviteit met de lezers niet gezocht door middel van opsporingsberichtgeving. Leidsch Dagblad biedt de mogelijkheid dat lezers tips kunnen geven wanneer zij mogelijk meer weten over een misdaadpraktijk in de regio. Er is bijvoorbeeld een nieuwsverhaal gemaakt op basis van een tip van een lezer over een illegale gokavond die zich in de regio heeft afgespeeld. Daarmee kunnen in sommige gevallen lokale media eerder met misdaadpraktijken komen dan dat een politieorganisatie hiervan op de hoogte is. Een persoonlijk gezicht aan een zaak geven door mensen die direct betrokken zijn bij een incident aan het woord te laten, helpt mogelijk om meer betrokken lezers te krijgen (Ahva & Pantti, 2014). Dit geldt volgens Coen Polack niet enkel voor het bereiken van jongvolwassenen. Het blijkt volgens Coen Polack wanneer dergelijke bronnen kunnen worden opgevoerd, het leidt tot meer lezersreacties en dat deze berichten meer gelezen worden:

‘Als wij zeg maar als journalisten een proces zo in beeld brengen, dat wij de persoonlijke kant kunnen schetsen rond het thema misdaad. Dat wij daarmee diverse doelgroepen kunnen bereiken. De cijfers van het leesgedrag van onze lezers, laten dit ook op onze website zien. Die laten ook zien dat, dat het belichten van een persoonlijk verhaal het meest gewaardeerd wordt. En of dit bij ouderen of jongeren is, dat is redelijk egaal. Als wij ons daarmee kunnen onderscheiden, dan denken wij dat die betrokkenheid van het regionale nieuws kunnen vergroten.’

Achtergrondverhalen worden door Leidsch Dagblad in veel gevallen achter een betaalmuur geplaatst. Dit heeft er ook mee te maken dat deze nieuwsverhalen een waarde van exclusiviteit bevatten op bronniveau. Er wordt in het nieuwsverhaal bijvoorbeeld een slachtoffer van een incident geïnterviewd, die zich nog niet eerder op een gedetailleerde wijze over een incident heeft uitgelaten. Het zijn daarom exclusieve, persoonlijke nieuwsverhalen die zich in een specifieke regio hebben afgespeeld waarmee mogelijk de lezersparticipatie mee bevorderd wordt (Lacoste et al., 2014, p.3). Coen Polack haalt tijdens het interview een voorbeeld aan van de sextortion zaken die zich in Leiden hebben afgespeeld. Leidsch Dagblad heeft daarvoor wekenlang onderzoek voor gericht, om te zorgen dat zij een beeld kregen van wat er precies aan de hand was:

‘Wij moesten namelijk weten waar het speelde, wat er aan de hand was, wat er precies heeft plaatsgevonden. Hoeveel geld ermee gemoeid is. Dat was echt voor ons iets waar we op alles hadden moeten zetten om aan informatie te komen. Dat is ook de reden waarom wij een artikel achter de betaalmuur zetten. Het maken van die berichten kost ons zoveel geld, dus daar willen wij ook weer veel geld aan verdienen.’

Er wordt daarom door Leidsch Dagblad een afweging gemaakt of bepaalde nieuwsberichten op de website gratis worden geplaatst of dat mensen ervoor moeten betalen. Coen Polack vertelt dat de artikelen die gratis beschikbaar zijn, meestal bestaan uit publieke informatie die voor andere nieuwsplatformen ook toegankelijk zijn om te raadplegen. Voorbeelden daarvan zijn persberichten en getuigenoproepen van een politieorganisatie. Een andere reden om dergelijke artikelen achter een betaalmuur te plaatsen, is dat andere nieuwsplatformen het bericht mogelijk kunnen overnemen:

‘Als wij wekenlang onderzoek doen naar sextortion zaken en wij zetten het gratis in onze site, dan staat het binnen een kwartier op TV West. Die zetten het vervolgens gratis en dan zijn wij het kwijt. Dan heb je zelfs kans dat de NOS er aandacht aan zal besteden. En TV West de rol als exclusieve nieuws partij opvoert. Daar hebben wij dan wekenlang onderzoek voor uitgevoerd. Het behouden van exclusiviteit komt alleen maar voor omdat wij een commercieel bedrijf zijn en wij geld investeren in nieuws. Wij willen daar uiteindelijk abonnementen op verkopen, om te zorgen dat wij weer journalistiek onderzoek kunnen doen in de toekomst.’

Hieruit valt te concluderen dat hoe meer budget er voor Leidsch Dagblad beschikbaar is, hoe meer er de mogelijkheid bestaat om dergelijke human-interest verhalen op het gebied van veiligheid te publiceren. Leidsch Dagblad is echter niet enkel afhankelijk van een budget, waarmee ruimte bestaat om diepgaander onderzoek te verrichten. Ook spelen daarin andere factoren een rol, waaronder de mogelijkheid bestaat om informele bronnen

in een nieuwsverhaal op te nemen. Leidsch Dagblad heeft de voorkeur om een verhaal zo rond mogelijk te maken. Dit wil zeggen dat alle partijen die een rol bij een incident spelen, op een inzichtelijke wijze in het nieuwsverhaal worden verwerkt. Wanneer er bijvoorbeeld geen dader over het incident bekend is, dan valt er een belangrijke bouwsteen van het nieuwsverhaal af. Wanneer het daarbij ook niet mogelijk is om een slachtoffer van het incident te interviewen, blijft een nieuwsbericht over een zaak aan de oppervlakte. Een gevolg is dat het nieuwsverhaal de lezer mogelijk niet verbindt of niet leidt tot interactieve lezersreacties die het maatschappelijke debat of de publieke opinie doen bevorderen (Drok, 2015).

Kortom:

- Lezers kunnen bij Leidsch Dagblad een bijdrage leveren aan de hand van tips, waardoor misdadpraktijken sneller in het openbaar worden belicht in vergelijking met de snelheid van een politieorganisatie.
- Achtergrondverhalen worden bij Leidsch Dagblad eerder voor de lezer achter een betaalmuur geplaatst, omdat dergelijke nieuwsverhalen een exclusieve nieuwswaarde hebben.

7. Conclusie en discussie

Dit onderzoek biedt perspectief wanneer de werkwijze van het programma Opsporing Verzocht wordt toegepast bij het bevorderen van de lezersparticipatie onder de doelgroep jongvolwassenen. Onder de werkwijze worden de mogelijkheden verstaan om als lokaal nieuwsplatform meer aandacht aan opsporingsberichtgeving te besteden. Ook wordt onder de werkwijze verstaan welke (audio)visuele en inhoudelijke vormen door het programma worden gebruikt om de doelgroep jongvolwassenen te bereiken.

Het doel van dit onderzoek was om een antwoord te geven op de volgende onderzoeksvraag:

Wat kunnen lokale media zoals Leidsch Dagblad en De Scheveninger leren van de werkwijze van het landelijke televisieprogramma *Opsporing Verzocht* met het oog op het versterken van de participatie in de nieuwsvoorziening van jongvolwassenen – in termen van kansen en bedreigingen?

Er is in dit onderzoek literatuuronderzoek uitgevoerd waarin wordt onderbouwd waarom misdaadnieuws mogelijk de lezersparticipatie onder jongvolwassenen tussen de 18-24 jaar kan bevorderen. De “sensitisering concepts” authenticiteit, nabijheid en sociale cohesie bieden theoretisch inzicht welke inhoudelijke kenmerken bij een nieuwsbericht van belang zijn om de lezersparticipatie onder jongvolwassenen te bevorderen. Het uitgangspunt voor het bevorderen van de lezersparticipatie, is dat het als resultaat heeft dat lezers op een interactieve manier worden betrokken bij het nieuwsproces (Drok, 2015).

Er is tijdens het literatuuronderzoek naar voren gekomen dat de belangen van een politieorganisatie en lokale media van elkaar verschillen. Een politieorganisatie kent als primair doel om burgers actief bij opsporingsactiviteiten te betrekken voor het oplossen van een zaak (Cornelissens & Ferwerda, 2010). Lokale media hebben het belang dat lezers worden bereikt met aantrekkelijke nieuwsverhalen, waarin voor de lezer inzichtelijk wordt gemaakt wat er zich in de eigen regio afspeelt.

De verschillen van de belangen tussen een (lokaal) nieuwsplatform en het programma Opsporing Verzocht, komen ook tot uiting in de keuze welke (audio) visuele en inhoudelijke vormen door de nieuwsplatformen worden toegepast. Leidsch Dagblad is geneigd om als informatieverstrekker op een impliciete wijze aandacht aan opsporingsberichtgeving te besteden, door een verwijzing te maken naar een facebookpagina van de politie. De Scheveninger is meer geneigd om expliciet te verwijzen naar een opsporingsbericht, door een directe vermelding te doen van de opsporingstiplijn van een politieorganisatie.

De Scheveninger ziet de toegevoegde waarde in van het investeren in opsporingsberichtgeving en fungeert hierin als tussenpartij of dienstverlener om lezers direct te verbinden met de activiteiten van de politie. Leidsch Dagblad is terughoudend bij het investeren in opsporingsberichtgeving, omdat de mogelijkheid beperkt is om kritisch te zijn over de inhoud van een opsporingsbericht. Het creëert daardoor volgens Leidsch Dagblad mogelijk het beeld dat een nieuwsplatform in dienst staat van politie en justitie (Powers, 2015). Op basis van dit onderzoek zijn er drie kansen en drie bedreigingen ontdekt wanneer een nieuwsplatform de werkwijze van Opsporing Verzocht toepast en mogelijk meer aandacht aan opsporingsberichtgeving besteedt.

7.1 Kansen bij het toepassen van de werkwijze van Opsporing Verzocht

Kans: Het produceren van misdaadverhalen met een human-interest invalshoek, genereert mogelijk een groter bereik en mate van lezersinteractie bij de doelgroep jongvolwassenen. Het ontwikkelen van een gedramatiseerde reconstructie (hoofdvorm) en het toepassen van camerabeelden (hoofdvorm) kan hier met name voor lokale media een bijdrage aan leveren.

De kwalitatieve inhoudsanalyse van zaken bij het programma Opsporing Verzocht laat een indeling van vier genres zien. Er is bij de indeling een onderscheid gemaakt tussen korte en lange opsporingszaken. De genres die zijn geconstateerd zijn een regulier opsporingsbericht, opsporingsbericht met storytelling, uitgebreid verslag van een specifieke zaak en uitgebreid verslag van meerdere zaken.

Voor welke vormen er wordt gekozen in het programma Opsporing Verzocht is afhankelijk van drie facetten: wat het doel en de invalshoek van het opsporingsbericht is, om wat voor type zaak het gaat en de beschikbaarheid van opsporingsinformatie. Er worden in lange opsporingszaken inhoudelijke en (audio)visuele vormen met storytelling elementen gebruikt, die bijdragen dat kijkers zich geroepen voelen om tips te geven over een zaak.

Er zijn hierbij twee vastgestelde hoofdvormen ontdekt waar lokale media mogelijk meer in kunnen investeren. Het investeren in reconstructiezaken en aan camerabeelden, kan bijdragen dat de lezer wordt teruggebracht naar het moment dat een incident zich heeft afgespeeld. Er worden binnen deze hoofdvormen, ondersteunende vormen toegepast die mogelijk bijdragen aan het bevorderen van de lezersparticipatie onder de doelgroep jongvolwassenen. Voorbeelden van ondersteunende vormen die worden verwerkt zijn het portretteren van slachtoffers door

gebruikmaking van (jeugd)foto's en het interviewen van nabestaanden of slachtoffers. Dergelijke ondersteunende vormen geven een gezicht achter een zaak, waardoor een incident meer persoonlijk wordt gemaakt en het voor meer binding zorgt met de doelgroep (Drok, 2015).

Kans: Opsporingsberichtgeving en het thema misdaad bevatten inhoudelijke kenmerken om een jongvolwassen publiek te kunnen bereiken. Het speelt namelijk in op de behoeftes en nieuwsvoorkeuren van deze doelgroep ("sensitising concepts").

Het is volgens Franki Klarenbeek op basis van de social media-activiteiten rond het programma Opsporing Verzocht, te zien dat jongvolwassenen actief participeren in het televisieprogramma. Een verklaring hiervoor is dat het inspeelt op de "sensitising concepts" authenticiteit, nabijheid en sociale cohesie die voor de doelgroep jongvolwassenen van belang zijn om meer binding met het nieuwsplatform te krijgen. Er wordt namelijk diepgaande informatie over een zaak naar buiten gebracht, waarin (nieuwe) opmerkelijke details over een zaak worden vrijgegeven (Lacoste et al., 2014, p.3). Een slachtoffer van een incident doet daarnaast voor het eerst zijn verhaal kwijt over hoe hij of zij een incident persoonlijk heeft beleefd. In dergelijke opsporingszaken is er mogelijk sprake van een slachtoffer, dader en getuige op een bekende locatie voor de kijker, waardoor een incident dicht bij de lezer komt (Ahva & Pantti, 2014). Daarnaast spelen dergelijke zaken zich af in de informele sfeer, bijvoorbeeld op wijkniveau waar inwoners onderling nauw betrokken met elkaar zijn (school, sportvereniging of bij een winkelcentrum). In theorie kan de lezersparticipatie van jongvolwassenen daardoor worden bevorderd, wanneer nieuwsplatformen ervoor kiezen om dergelijke elementen in een bericht frequenter op te nemen. Opsporingsberichtgeving kan een extra toevoeging bieden, mits daarvoor een mate van bereidheid is tot een onderlinge samenwerking tussen een politieorganisatie en een nieuwsplatform.

Kans: Opsporingsberichtgeving en het thema misdaad zijn succesvol door de laagdrempeligheid tussen burgers en een politieorganisatie. Lokale media kunnen mogelijk een rol vervullen als verbinder, waarin de kloof tussen lezers en overheid wordt verkleind.

Het succes van opsporingsberichtgeving komt niet enkel door het inzetten en crossmediaal verspreiden van vormen die storytelling bevatten. De basis van het succes van Opsporing Verzocht komt door de laagdrempeligheid in Nederland tussen politie en burger. De politieorganisatie heeft jarenlang geïnvesteerd in wijkagenten om daarmee de kloof tussen politie en burger te verkleinen. Deze wijkagenten fungeren als directe aanspreekpunten voor de inwoners in een wijk. De wijkagenten zijn in een lokale omgeving voor de burgers eenvoudig te benaderen voor een informeel en ongedwongen gesprek. Lokale media kunnen mogelijk een plaats vervullen op het gebied van misdaad, door als verbinder te fungeren bij incidenten die zich op wijkniveau afspelen (Drok, 2015). Er is voor een politieorganisatie enige bereidheid om als eerste kanaal opsporingsberichten naar lokale geschreven media platformen toe te spelen. Dit heeft te maken met het feit het efficiënter is dat zaken klein worden gehouden en op lokaal niveau worden opgelost. Het probleem is dat de politieorganisatie vervolgens niet de mogelijkheid heeft om de berichten die in lokale media zijn gepubliceerd te verwijderen op het moment dat de dader gevonden is en de zaak is opgelost. De laagdrempeligheid tussen burgers en een politieorganisatie, biedt mogelijk een kans om human-interest verhalen te publiceren over het werk van wijkagenten in hun werkomgeving (Chan, et al., 2006).

7.2 Bedreigingen bij het toepassen van de werkwijze van Opsporing Verzocht

Bedreiging: De regionale opsporingsprogramma (waaronder Team West) en Opsporing Verzocht zijn de centrale kanalen voor een politieorganisatie om informatie over een zaak naar buiten te brengen. Lokale media zijn hierdoor op achterstand.

Lokale media hebben een gebrek aan mogelijkheden om meerdere varianten van opsporingsberichtgeving te leveren. Een opsporingsbericht in zijn huidige vorm waarin een kort getuigenoproep gedeeltelijk of volledig wordt overgenomen, blijkt volgens de toegepaste onderzoeksmethodes niet aantrekkelijk genoeg te zijn om de lezersparticipatie van jongvolwassenen te bevorderen. In de twee geanalyseerde nieuwsplatformen wordt beperkt tot geen gebruik gemaakt van de hoofdvormen, zoals het delen van camerabeelden en het ontwikkelen van reconstructiezaken op incidenteel niveau. Er worden bij De Scheveninger geen human-interest nieuwsverhalen gepubliceerd op het gebied van misdaad, waarmee er een verbinding kan worden gemaakt met de lezer door meer nieuws uit de informele laag van de samenleving te brengen (Drok, 2015).

In Leidsch Dagblad zijn er daarentegen human-interest verhalen terug te vinden. Dit komt tot uiting in bijvoorbeeld een slachtofferinterview. Het televisieprogramma Opsporing Verzocht wordt door een politieorganisatie als centraal platform gezien, om als eerste kanaal diepgaande informatie over een zaak naar buiten te brengen. Er zijn om die reden voor een programma zoals Opsporing Verzocht meer mogelijkheden om reconstructiezaken te maken die zich recent in de omgeving hebben afgespeeld in vergelijking tot een nieuwsplatform: 'Bij een opsporingsprogramma houden wij graag de regie in ruil wat wij voor kijkcijfers kunnen leveren. Wij gaan niet iedere dag de Telegraaf bellen van 'hier heb je de camerabeelden', vertelt Franki Klarenbeek.

Bedreiging: Er worden beperkingen gelegd om vormen met storytelling toe te passen waaronder slachtofferinterviews. Dit komt voornamelijk door de huidige AVG wetgeving. Tevens spelen een tekort aan budget en capaciteit een rol om eigen onderzoek te doen naar misdaadpraktijken.

Lokale media staan op achterstand bij het toepassen van specifieke vormen met storytelling, dit komt omdat er beperkingen worden gelegd door de AVG wetgeving (Wettenbank Overheid, 2017). Op basis van deze wetgeving, kan een politieorganisatie niet of beperkt informatie aan lokale media vrijgeven over de persoonlijke achtergrond van de slachtoffers of daders. Het is voor lokale media daarom niet mogelijk om op zeer korte termijn inzicht te krijgen over de identiteit van het slachtoffer of de dader, wanneer zij met dergelijke vragen bij de politieorganisatie terecht komen. Als alternatief kan daarom door een nieuwsplatform een keuze worden gemaakt, dat zij op basis van eigen onderzoek achter de identiteit van de slachtoffers of daders gaan bij een specifieke misdaad. Wanneer journalisten worden ingezet om zelf uitgebreid onderzoek te doen over een misdaadpraktijk die in de directe omgeving heeft plaatsgevonden zonder tussenkomst van een politieorganisatie, kost dit capaciteit van redactieleden. In De Scheveninger is dit probleem nog meer zichtbaar omdat het verdienmodel afhankelijk is van adverteerders, waar zij slechts met een klein team aan journalisten werken. Daarnaast zijn de mogelijkheden om bijvoorbeeld een illustrator aan te nemen, om daarmee misdaadverhalen op een chronologisch wijze met tekeningen te visualiseren beperkt voor De Scheveninger. Het toepassen van visuele elementen waaronder 'striptekeningen' kan namelijk mogelijk een oplossing zijn wanneer er een tekort aan visueel beeldmateriaal beschikbaar is.

Bedreiging: Er bestaat een verschil in snelheid bij het openbaar maken van informatie over een incident tussen een politieorganisatie en een nieuwsplatform. Het is daarin ook niet mogelijk om een kritische houding als journalist aan te nemen bij de publicatie van opsporingsberichten.

Het is door het verschil in de tempo en dynamiek tussen een politieorganisatie en lokale media, een uitdaging om wederzijdse instemming op het gebied van opsporingsberichtgeving te vinden. Er kan daarom worden geconcludeerd dat de vraag of lokale media kunnen leren van de werkwijze van Opsporing Verzocht in de beschreven context, nog te vroeg is om te kunnen beantwoorden. Een belangrijke kanttekening is dat wanneer er mogelijkheden voor lokale media bestaan om in meerdere varianten van opsporingsberichtgeving te kunnen investeren, ook de vrijheid moet bestaan om als nieuwsplatform kritisch te zijn over deze berichtgeving (Powers, 2015). Deze vrijheid is er mogelijk niet, aangezien beide partijen (politieorganisatie en een nieuwsplatform) verschillende belangen hebben bij het leveren van nieuws op het gebied van misdaad (Cornelissens & Ferwerda, 2010). Er is tussen een politieorganisatie en lokale media een verschil in de snelheid wanneer informatie over een incident naar buiten wordt gebracht. De lezers van (lokale) nieuwsplatformen hebben de behoefte dat zij gelijk informatie over een incident krijgen, vlak na of tijdens het incident (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014a). Het primaire belang voor de politieorganisatie is dat een zaak op de juiste juridische manier wordt afgehandeld, waarin op een gedoseerde en gecontroleerde wijze informatie over een incident naar buiten wordt gebracht (Van Erp et al., 2012). Voor de lezer is een lokaal nieuwsplatform de eerste bron om meer informatie te krijgen. Het is daarom voor een nieuwsplatform van belang dat zij al op een vroeg stadium meer informatie over een incident weten te krijgen.

7.3 Discussie

De vraag of lokale media kunnen leren van de werkwijze van Opsporing Verzocht is op basis van de huidige samenwerkingsverbanden tussen lokale media en een politieorganisatie op dit moment weinig zinvol. Een politieorganisatie wil ervoor zorgen dat een zaak wordt opgelost en juridisch op de juiste wijze wordt afgehandeld (Van Erp et al., 2012). Lokale media willen zo snel mogelijk de vragen van lezers over een incident uit de directe omgeving inzichtelijk maken (Costera Meijer & Groot Kormelink, 2014a). Het direct leveren van opsporingsberichtgeving kan mogelijk een beeld geven dat lokale of regionale media in dienst zijn van een politieorganisatie (Powers, 2015). Leidsch Dagblad en De Scheveninger verschillen daarover van mening. De Scheveninger heeft geen moeite om een directe dienst te leveren aan een politieorganisatie, omdat zij ervan overtuigd zijn dat zij lezers daarmee beter met instituten en organisaties kunnen verbinden. Jill van Calsteren is van mening dat het de rol van de lokale journalistiek is om inwoners aan de hand van het leveren van nieuws, met de lokale (overheid) organisaties te verbinden. Het is daarmee de bedoeling om de afstand tussen burgers en instituten te verkleinen (Drok, 2015). Mogelijk geldt deze waarde nog meer voor een nieuwsplatform dat zich richt op een specifieke plaats dan een nieuwsplatform dat zich richt op meerdere regio's.

Het kan er mogelijk ook mee te maken hebben dat De Scheveninger eerder bereid is tot samenwerking met bedrijven en overheidsorganisaties, omdat het verdienmodel volledig afhankelijk is van het verkrijgen van meer adverteerders (Holton & Molyneux, 2017). Ook geven zij aandacht aan nieuws uit slechts een enkele regio, waardoor het aanbieden van de nieuwsvoorziening schraler is dan bij Leidsch Dagblad. Coen Polack van Leidsch Dagblad, is van mening dat het leveren van opsporingsberichtgeving in zijn huidige vorm niet het meest effectieve middel is om de lezersparticipatie van jongvolwassenen te bevorderen. Het is voor de democratische besluitvorming en publieke opinie van de lezer noodzakelijk, dat bronnen op een onafhankelijke manier worden

beoordeeld en tegenover elkaar worden getoetst (Powers, 2015). Coen Polack van Leidsch Dagblad stelt daarom de volgende voorwaarde om opsporingsberichtgeving bij een nieuwsplatform van toegevoegde waarde te maken:

'Als er bij mij een agent aankomt, die een zaak heeft waar die graag meer informatie van lezers zou willen krijgen en daar een verhaal over zou willen zien. En dat het mij vrij staat om andere bronnen van informatie in datzelfde verhaal te boren en naast de informatie van de politie te zetten. En ook de mogelijkheid om de informatie die de politieorganisatie aan mij geeft met andere bronnen te verifiëren. Dan zijn wij gewoon journalistiek werk aan het doen.'

Coen Polack gelooft eerder in het brengen van human-interest verhalen op het gebied van misdaad waarbij naast overheidsbronnen, ook informele bronnen worden geraadpleegd die meer inzicht kunnen bieden op de persoonlijke ervaringen van het slachtoffer. Een compleet en inzichtelijk misdaadverhaal dat een gezicht achter het incident geeft en dat een verhaal vanuit meerdere bronnen worden belicht, kan volgens hem mogelijk de lezersparticipatie onder een jongvolwassen publiek bevorderen.

Dit onderzoek heeft inzicht gegeven dat het programma Opsporing Verzocht specifieke vormen met storytelling elementen gebruikt, die op een onafhankelijke wijze een aanwinst kunnen zijn voor (lokale) nieuwsplatformen. Op een onafhankelijke wijze, aangezien dit los van de discussie staat of opsporingsberichtgeving een hulpmiddel is om de lezersparticipatie te bevorderen. Dit specifieke vraagstuk is nog onduidelijk, omdat daarvoor allereerst effectiviteitsonderzoek voor moet worden verricht dat een duidelijk beeld kan geven of opsporingsberichtgeving mogelijk de lezersparticipatie onder jongvolwassenen op een hoger niveau brengt.

Een vervolgonderzoek in de toekomst kan daarom meer duidelijkheid geven over de volgende zaken:

- Of er bereidheid van de politieorganisatie is om meer exclusieve informatie van een zaak aan nieuwsplatformen te bieden.
- Of daarin (en dit geldt met name voor Leidsch Dagblad), er de redactionele vrijheid is om op een kritische wijze de verkregen opsporingsinformatie van een politieorganisatie te beoordelen.
- Of het leveren van meer inzichtelijke opsporingsinformatie aan nieuwsplatformen, bijdraagt aan een hogere effectiviteit voor het oplossen van een zaak.

Het vervolgonderzoek kan inzicht bieden of een politieorganisatie bereid is om meer opsporingsinformatie aan lokale media vrij te geven, waarin de regels op wat voor wijze dit wordt uitgevoerd voor lokale media mogelijk worden versoepeld. Daarvoor kan het toepassen van een etnografisch onderzoek in een politieorganisatie deze mogelijkheden in kaart brengen (Koetsenruijter & Van Hout, 2015). De natuurlijke omgeving van een communicatieafdeling bij een politieorganisatie wordt in dat geval geobserveerd en geëvalueerd. Dit kan mogelijk worden gecombineerd met het houden van persoonlijke diepte-interviews. Deze interviews kunnen meer inzicht geven over de bereidheid van een politieorganisatie om op een bepaalde (aangepaste) wijze met lokale media samen te werken.

Literatuur

- Adriani, R. (2019). The Increasing Overlap of Journalism and Public Relations Threats and Opportunities. *International Journal of Social Sciences*, 5(2), pp. 312-322.
- Advertentiegroothandel. (2020a). Adverteren De Scheveninger. Geraadpleegd van: <https://www.advertentiegroothandel.nl/adverteren-in-de-krant/krant/de-scheveninger?referer=search>
- Advertentiegroothandel. (2020b). Adverteren Leidsch Dagblad. Geraadpleegd van: <https://www.advertentiegroothandel.nl/adverteren-in-de-krant/krant/leidsch-dagblad>
- Ahva, L., & Pantti, M. (2014). Proximity as a Journalistic Keyword in the Digital Era: A study pÿ on the closeness of amateur news images. *Digital Journalism*, vol.2, no.3, pp. 322-333.
- Anderson, C.W. (2013). *Rebuilding the News: Metropolitan Journalism in the Digital Age*. Philadelphia: Temple University Press.
- Blommestijn, R. (2020, 18 april). Een nazi op zolder. *De Volkskrant*, p.10.
- Bowen, A. (2006). Grounded theory and sensitizing concepts. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(3), pp. 12-23.
- Chan, J., To, H. & Chan, E. Reconsidering Social Cohesion: Developing a Definition and Analytical Framework for Empirical Research. *Soc Indic Res*, pp. 273–302.
- Cornelissens, A., & Ferwerda, H. (2010). Burgerparticipatie in de opsporing: een onderzoek naar de aard, werkwijzen en opbrengsten. *Politiekunde* 30.
- Costera Meijer, I. (2010). Waardevolle journalistiek. Op zoek naar kwaliteit vanuit het gezichtspunt van de gebruiker. *Tijdschrift Voor Communicatiewetenschap*, 38(3), pp. 223-231.
- Costera Meijer, I., & Groot Kormelink, T. (2014a). Tailor-Made News: Meeting the demands of news users on mobile and social media. *Journalism Studies*, 15(5), 632-641.
- Costera Meijer, I., & Groot Kormelink, T. (2014b). Checking, Sharing, Clicking and Linking: Changing patterns of news use between 2004 and 2014. *Digital Journalism*, 3(5), pp. 664-679.
- Coupland, N. (2001). Stylization, authenticity and TV news review. *Discourse Studies*, 3(4), pp. 413-442.
- Cunningham, S., & Craig, D. (2017). Being 'really real' on YouTube: authenticity, community and brand culture in social media entertainment. *Media International Australia*, 164(1), pp. 71-81.
- Drok, N., & Hermans, L. (2016). Is there a future for slow journalism? The perspective of younger users. *Journalism Practice*, 10(4), pp. 539-554.
- Drok, N., Hermans, L., & Kats, K. (2018). Decoding youth DNA: The relationship between social engagement and news interest, news media use and news preferences of Dutch millennials. *Journalism*, 19, pp. 699-717.
- Drok, N. (2015). Participatie in en via de journalistiek. *Tijdschrift Voor Communicatiewetenschap*, 43(1), pp. 23-38.
- EenVandaag.(2018, 8 december).Gele Hesjes protesteren. Geraadpleegd van: <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/gele-hesjes-protesteren/>
- Follow the Money. (2020). FTM Pitch Lokaal, fraude & corruptie in jouw gemeente. Geraadpleegd van: <https://www.ftm.nl/pitch/ftm-pitch-lokaal>
- Guest, G., Namey, E., & Mitchell, M. (2013). In-depth interviews. *Collecting qualitative data*, pp. 113-171.
- Haage, M., & Tersteeg, B. (2015). Strategie aanpak criminaliteit 2011-2015. Geraadpleegd van: <https://www.politieacademie.nl/thema/opsporing/LaboratoriaOpsporing/Documents/Strategie%20aanpak%20criminaliteit%20versie%201.pdf>
- Holton, A.E., & Molyneux, L. (2017). Identity lost? The personal impact of brand journalism. *Journalism*, 18(2), pp.195–210.
- Horton, J., Macve, R., & Struyven, G. (2004). Chapter 20 - Qualitative Research: Experiences in Using Semi-Structured Interviews. *The Real Life Guide to Accounting Research*, pp. 339-357.

- Huxford, J. (2007). The proximity paradox. Live reporting, virtual proximity and the concept of place in the news. *Journalism*, 8(6), pp. 657-674.
- Koetsenruijter, W., & Van Hout T. (2014). *Methoden voor Journalism Studies*. Den Haag: Boom.
- Lacoste, V., Leimgruber, J., & Breyer, T. (2014). Authenticity: A view from inside and outside sociolinguistics. *Indexing authenticity: Sociolinguistic perspectives*, pp. 1-13.
- Leupold, A., Klinger, U., & Jarren, O. (2018). Imagining the City: How local journalism depicts social cohesion. *Journalism Studies*, 19(7), pp. 960-982.
- Mandemakers, L. A. D. (2011). The concept of Authenticity: deconstructing the underlying dichotomy between on- and offline environments. *New Media and Digital Culture*.
- Powers, M. (2014). The Structural Organization of NGO Publicity Work: Explaining Divergent Publicity Strategies at Humanitarian and Human Rights Organizations. *International Journal of Communication*, pp. 90-107.
- Powers, M. (2015, 16 september). *Can journalists working for Greenpeace be trusted?* Geraadpleegd van: https://www.sciencecodex.com/can_journalists_working_for_greenpeace_be_trusted-165292
- RTL Nieuws. (2019, 27 december). De één denkt dat 't oorlog wordt in Duindorp, de ander zegt: 'Valt wel mee'. Geraadpleegd van: <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4968201/duindorp-bewoners-oud-en-nieuw-rellen-vreugdevuren-politie>
- Schoenmakers, Y.M.M., Doekhie, J.V.O.R., & Knotter, J. (2014). Tussen hulp en hype. De inzet van opsporingsberichtgeving in ontvoeringszaken. *Politiekunde* 66.
- Trilling, L. (1972). *Sincerity and authenticity*. Harvard University Press.
- Van Dijck, J., & Poell, T. (2013). Understanding social media logic. *Media and Communication*, no. 1, pp. 2-14.
- Van Erp, J.G., Van Gastel, F., & Webbink, H.D. (2012). Een quasi-experimentele studie naar de bijdrage van het programma Opsporing Verzocht aan de oplossing van delicten. Erasmus Universiteit, *Politiewetenschap* 61.
- Van Pelt, J. (2020, 27 februari). Personeel op cursus: hoe herken je een bombrief? *Volkskrant*. Geraadpleegd van: https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/personeel-op-cursus-hoe-herken-je-een-bombrief~be22ae94/?fbclid=IwAR0MxOILqXl3kj8K6JvOvSbA0-a5BN4mOMj49zclqZ_M6xb7Ac6EN4it3tE
- Volkskrant. (2020, 18 april). Een nazi op zolder: hoe landverrader Jacques Philippa de doodstraf ontliiep. Geraadpleegd van: <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/mijnbevrijding/v/een-nazi-op-zolder-hoe-landverrader-jacques-philippa-de-doodstraf-ontliiep>
- Volkskrant. (2020). Volkskrant open redactie, vertel de Volkskrant wat u wilt weten. Geraadpleegd van: <https://openredactie.volkskrant.nl/>
- Wettenbank Overheid. (2017). Aanwijzing voor de opsporing. Geraadpleegd van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034586/2014-01-01>

Bijlage I: Overzicht vormen en functies Opsporing Verzocht

Figuur 1: Verwerking resultaten kwalitatieve inhoudsanalyse Opsporing Verzocht

Aanwezige vormen (Opsporing Verzocht)	Functies
Toelichting woordvoerder	A.X,C.X,D.X,E.X, F.x,G.x, H.x, I.x
Bericht opgeloste zaken	A.X, F.X, D.X, E.X, C.X. G.x
Bericht nationale Opsporingslijst (zonder storytelling)	A.X, F.X, D.X, E.X, C.x
Omgevingsbeelden plaats incident	A.X
Google maps: Locatie incident	A.X
Slow motion beelden	A.X, F.X
Verwijzing relevante tiplijn/formulier	E.X
Herhaling beelden	A.X,F.X
Camerabeelden stills incident	A.x, B.x, F.X
Signalementen verdachte(n)/daders	A.X, F.X
Compositietekening verdachte(n)/daders	A.X, B.x, F.X
Foto's verdachte(n)/daders	A.X,B.x, F.X
Inzoomen beelden	A.X,F.X
Beelden politieonderzoek na incident	A.X, B.x, C.X, G.x
Visualisatie locatieaanduiding	A.X, F.x
Benadrukken beelden door mankeringen (cirkels)	A.X, F.X
Korte fragmenten tijdlijn zaak	A.X, B.x, F.X
Camerabeelden incident	A.X,B.x, G.x
Voiceover beschrijving gebeurtenis	A.X, B.X, F.x, E.x
Aanknopingspunt (foto object)	A.X, F.x
Google maps: Vluchtroute	A.X, F.X
Muziek	B.X, G.x
Fragmenten uit andere mediaplatformen	A.X, F.X
Foto's als vergelijkingsmateriaal object	A.X. F.X
Instructieve reconstructie	A X, B.x, F.x, G.x, H.x, I.x
Informatieve animatievideo	A. X, C.X, D.x, F.X
Bericht nationale Opsporingslijst (met storytelling)	A.X, F.X, D.X, E.X, C.X ,B.x, G.x
Foto's slachtoffer: materiële schade	A.X, B.x, G.x, H.x, I.x
Foto's slachtoffer: persoonlijke schade (verwondingen)	A.X, B.x, G.X, H.x, I.x

Geciteerde 'audio' fragment	A.X, B.X, G.x,H.x,I.x
Interview slachtoffer	A.x, B.x,G.X,H.x, I.x
Interview getuigen	A.x, B.x, D.x, G.x, H.x, I.x
Verslaggever op locatie (route aanduiding en inbedding omgeving)	A.X, I.x, D.x, B.x, F.x
Beloning	E.X
Acteurs binnen een reconstructie	A.X,B.x,G.x,H.x,I.x
Interview met experts (o.a politiefunctionarissen)	A.X, C.X, D.x
Interview nabestaanden/betrokkenen	A.x,G.X,H.X, I.x
Gedramatiseerde reconstructie	A.X, B.X, F.X, G.X, H.X., I.x
Bericht nationale Opsporingslijst (met storytelling en uitgebreid)	A.X, B.X, C.X, D.X, E.X, F.X, G.X, H.X, I.b.
(Jeugd)foto's slachtoffer	A.x, G.X, H.X, I.b.
Beelden rouwkaarten/bloemen	G.X, H.X, I.b.
Compositietekening slachtoffer onbekende moord.	A.X, B.x, G.x, H.x
Audiofragment telefoongesprek slachtoffer (voorafgaand incident)	A.X, B.X, G.x, H.x, I.b.

Figuur 2: Omschrijving vastgestelde genres binnen Opsporing Verzocht en (kleur) codering onderzoek

Genres langere items (5-15 min)		
Uitgebreid verslag: behandeling specifieke zaak	Uitgebreid verslag: behandeling meerdere zaken	
		Kleur indicaties geven de vormen aan die terugkomen binnen het genre.
Genres korte items (0-5 min)		
Regulier opsporingsbericht	Opsporingsbericht met storytelling	Kleur indicaties geven de vormen aan die terugkomen binnen het genre.
Minder prominent functie toegepast (klein)	x	
Prominent functie toegepast (groot)	X	

Kleur	Waarde
Oranje	Bevat hoofdvormen en ondersteunende vormen waarin storytelling wordt toegepast, die niet aanwezig zijn bij een regulier opsporingsbericht. Deze vormen kunnen zowel bij een korte als lange opsporingsbericht voorkomen.
Blauw	Bevat hoofdvormen en ondersteunende vormen waarin storytelling wordt toegepast, die enkel aanwezig zijn bij het genre 'Uitgebreid verslag: behandeling specifieke zaak.' Deze vormen komen enkel in lange opsporingsberichten voor.
Grijs	In de kortere items als langere items zijn er een standaard aantal hoofdvormen en ondersteunende vormen aanwezig. Vormen met een grijze kleur indicatie, bevatten weinig tot geen storytelling.

Figuur 3: Omschrijvingen vastgestelde functies Opsporing Verzocht

Overzicht functies	Omschrijving
A. Inzichtelijk maken incident	Een basisfunctie die vrijwel bij de meeste vormen een cruciaal rol speelt, is het inzichtelijk maken van een incident. Voorbeelden van vormen waarin dit een grote rol speelt is bijvoorbeeld bij het visualiseren van een vluchtroute vanuit Google Maps. Of bijvoorbeeld het ontwikkelen van een informatieve animatievideo, waarin aan kijkers wordt duidelijk gemaakt hoe criminelen bijvoorbeeld te werk gaan bij een babbeltruc.
B. Spanning brengen	Het aanbrengen van spanning komt in verschillende genres voor. Dit gebeurt op een subtiele wijze als uitgebreide wijze. Subtiel is door bijvoorbeeld bepaalde 'muziek' aan te brengen. Ook is het prominent aanwezig in een gedramatiseerde reconstructie, door gebruikmaking van acteurs wordt een incident namelijk volledig op een filmische wijze nagespeeld.
C. Professionaliteit politieorganisatie benadrukken (vertrouwen winnen)	Het zijn vormen waarmee de indruk naar het publiek kan worden gewekt, dat de politie zorgvuldig aandacht aan de zaak geeft en actief bezig is voor het oplossen van de zaak. Ook het benadrukken door het bieden van tips, kan daar een cruciale bijdrage voor leveren. Een vorm waar dit prominent aanwezig is bijvoorbeeld wanneer de woordvoerder binnen het programma aan het woord is.

D. Saamhorigheid vergroten	Het vergroten van de saamhorigheid, maakt onderdeel uit dat kijkers worden gestimuleerd om samen een bijdragen te leveren aan het oplossen van een zaak. Dit komt ook prominent voor wanneer een woordvoerder aan het woord is. Door bijvoorbeeld aan te geven wat de gegeven tips hebben opgeleverd en wat kijkers samen kunnen doen om de zaak vooruit te kunnen helpen.
E. Kijkers tot actie zetten.	Het zijn vormen waarin er letterlijk een roeping wordt gedaan dat kijkers tot actie moeten komen. Deze uitingen worden gedaan bij het vertonen van een beloning, gebruiken van een voice-over of toepassen van een woordvoerder.
F. Ophelderen van relevante kennis	Dit zijn vormen om kijkers te helpen bij het ophelderen van relevante informatie over een zaak. Het wordt toegepast bij het ondersteunen van functie A. Door herhaling, benadrukken van informatie, het aangeven van signalen, vergt deze vormen als geheugensteun voor de kijker.
G. Emotioneren, /persoonlijk raken	Een voorbeeld hiervan is een persoonlijk interview van een slachtoffer. Dit kan mogelijk de kijker emotioneren en persoonlijk raken. Het is daarmee de bedoeling dat kijkers genoodzaakt voelen om actie te zetten.
H. Empathie/herkenbaarheid ontwikkelen	Deze functie komt weinig voor bij een regulier opsporingsbericht, maar bij vormen waarin storytelling wordt toegepast. Het is prominent aanwezig binnen het behandelen van een specifieke zaak aan de hand van een gedramatiseerde reconstructie. Deze functie gaat nog een stap verder dan enkel het emotioneren van kijkers. Er worden randzaken erbij gehaald, bijvoorbeeld de jeugd, verhaal van nabestaanden of hobby's van het slachtoffer.
I. Onschuld benadrukken slachtoffer	Deze functie komt weinig voor bij een regulier opsporingsbericht, maar bij vormen waarin storytelling wordt toegepast. Deze functie wordt gecombineerd met functie H. Door het gebruik van jeugdfoto's of een interview met de nabestaanden, is het ook mogelijk om de onschuld van het slachtoffer benadrukken.

Bijlage II: Overzicht vormen en functies De Scheveninger

Figuur 4: Aanwezige vormen De Scheveninger (V staat voor aanwezig)

Vorm	Scheveninger
Toelichting woordvoerder	V
Bericht opgeloste zaken	V
Bericht nationale opsporingslijst	
Omgevingsbeelden plaats incident	V
Google maps: Locatie incident	
Slow motion beelden	
Verwijzing relevante tiplijn/formulier	V
Herhaling beelden	
Camerabeelden stills incident	
Signalen verdachte(n)/daders	V

Compositietekening verdachte(n)/daders	
Foto's verdachte(n)/daders	
Inzoomen beelden	
Beelden politieonderzoek na incident	V
Visualisatie locatieaanduiding	
Benadrukken beelden door markeringen (cirkels)	
Korte fragmenten tijdlijn zaak	
Camerabeelden incident	
Voiceover beschrijving gebeurtenis	
Aanknopingspunt (foto object)	V
Google maps: Vluchtroute	
Muziek	
Fragmenten uit andere mediaplatformen	
Foto's als vergelijkingsmateriaal object	
Instructieve reconstructie	
Informatieve animatievideo	
Foto's als vergelijkingsmateriaal object	
Foto's slachtoffer: materiële schade	V
Foto's slachtoffer: persoonlijke schade (verwondingen)	
Geciteerde 'audio' fragment	
Interview slachtoffer	
Interview getuigen	
Verslaggever op locatie (route aanduiding en inbedding omgeving)	
Beloning	
Acteurs in een reconstructie	
Interview met experts (o.a politiefunctionarissen)	
Interview nabestaanden/betrokkenen	
Gedramatiseerde reconstructie	
Bericht nationale Opsporingslijst (met storytelling en uitgebreid)	
(Jeugd)foto's slachtoffer	
Beelden rouwkaarten/bloemen	
Compositietekening slachtoffer onbekende moord.	
Audiofragment telefoongesprek slachtoffer (voorafgaand aan incident)	

Figuur 5: Verwerking resultaten kwalitatieve inhoudsanalyse De Scheveninger

Aanwezige vormen (Scheveninger)		Voorbeeld
Toelichting woordvoerder	A.x, C.x	Woningoverval in de Schipperstraat
Bericht opgeloste zaken	A.X, C.X, G.x	Brandstichting auto in Flakkeesestraat
Omgevingsbeelden plaats incident	A.x, C.x	Politie doet invallen in Duindorp na ongeregelheden
Verwijzing relevante tiplijn/formulier	E.x	Politie onderzoekt brand in appartement Hellingweg
Signalementen verdachte(n)/daders	A.x, F.x	Overval op Koffie Shop Falkie
Beelden politieonderzoek na incident	A.X, C.X, G.x	Grote vangst aan gestolen waar in Scholstraat
Aanknopingspunt (foto)	A.x, G.x	Politieactie na overlast in Noordelijk Scheveningen
Foto's slachtoffer: materiele schade	A.x, G.x	Winkelruit ingegooid op de Frederik Hendriklaan

Figuur 6: Omschrijvingen (aangepaste) vastgestelde functies De Scheveninger

Functies Scheveninger	Omschrijving
A. In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving	Is verwant aan de functie <i>inzichtelijk maken van het incident</i> . In De Scheveninger heeft dit vooral een informatiefunctie en minder een doel om verdachte/daders op te sporen. Het doel is om lezers op de hoogte te houden welke incidenten op gebied van veiligheid binnen hun eigen lokale omgeving hebben plaatsgevonden. Het komt voor in alle varianten van berichtgeving binnen het thema veiligheid.
C. In kennis stellen van de activiteiten binnen de politieorganisatie	Is verwant aan de functie <i>professionaliteit politieorganisatie benadrukken</i> . In De Scheveninger heeft het vooral een informatiefunctie. Het zijn nieuwsberichten waar lezers op de hoogte worden gesteld over politie activiteiten rondom het bevorderen van de veiligheid in de eigen omgeving. In De Scheveninger komt het ook terug in nieuwsberichten waar arrestaties worden vermeld, over wat voor wijze de politie de verdachte heeft kunnen aanhouden. Het zijn nieuwsberichten die worden aangevuld met beeldmateriaal (foto en video) van de politie haar werkzaamheden.

E. Verhogen van de betrokkenheid van lokale lezers in het publieke domein	Is verwant aan de functie <i>kijkers tot actie zetten</i> . Deze functie komt voor in de opsporingsberichten van De Scheveninger. Een lokaal nieuwsplatform fungeert hierbij als tussenpartij om aan de hand van lezersparticipatie, de sociale kloof tussen lezers en instituties in de lokale omgeving te verkleinen. Lokale nieuwsmedia hebben hierbij een centrale rol om de verbinding van de lezers in de lokale omgeving te vergroten en een ondersteunende bijdrage te leveren aan het oplossen van een zaak.
F. Ophelderen van relevante kennis aan lezers	Deze functie wordt toegepast bij het vermelden van signalementen van de verdachte/daders. Het wordt net als bij de opsporingsberichten van Opsporing Verzocht gebruikt om bepaalde kennis en informatie te benadrukken met als doel een bijdrage te leveren aan het oplossen van een zaak.
G. Het prikkelen en aandacht vasthouden van lezers	Is verwant aan de functie <i>emotioneren/persoonlijk raken</i> . Het wordt binnen De Scheveninger niet als storytelling element gebruikt om lezers te emotioneren met als uiteindelijke doel het verkrijgen van tips. Het wordt eerder als audiovisuele prikkel toegepast om de aandacht te krijgen van de lezers om het volledige nieuwsartikel te lezen. Het zijn opmerkelijke foto's, waaronder de materiële schade van een slachtoffer. Een voorbeeld is een auto die volledig in brand staat.

Bijlage III: Overzicht vormen en functies Leidsch Dagblad

Figuur 7: Aanwezige vormen Leidsch Dagblad (V staat voor aanwezig)

Vorm	Leidsch Dagblad
Toelichting woordvoerder	V
Bericht opgeloste zaken	V
Bericht nationale opsporingslijst	V
Omgevingsbeelden plaats incident	V
Google maps: Locatie incident	
Slow motion beelden	
Verwijzing relevante tiplijn/formulier	V
Herhaling beelden	
Camerabeelden stills incident	
Signalementen verdachte(n)/daders	V
Compositietekening verdachte(n)/daders	
Foto's verdachte(n)/daders	V
Inzoomen beelden	
Beelden politieonderzoek na incident	V
Visualisatie locatieaanduiding	
Benadrukken beelden door markeringen (cirkels)	
Korte fragmenten tijdlijn zaak	V

Camerabeelden incident	
Voiceover beschrijving gebeurtenis	
Aanknopingspunt (foto object)	V
Google maps: Vluchtroute	
Muziek	
Fragmenten uit andere mediaplatformen	V
Foto's als vergelijkingsmateriaal object	V
Instructieve reconstructie	V
Informatieve animatievideo	V
Foto's slachtoffer: materiële schade	V
Foto's slachtoffer: persoonlijke schade (verwondingen)	
Geciteerde 'audio' fragment	
Interview slachtoffer	V
Interview getuigen	
Verslaggever op locatie (route aanduiding en inbedding omgeving)	
Beloning	
Acteurs in een reconstructie	
Interview met experts (o.a. politiefunctionarissen)	V
Interview nabestaanden/betrokkenen	V
Gedramatiseerde reconstructie	V
Bericht nationale Opsporingslijst (met storytelling en uitgebreid)	
(Jeugd)foto's slachtoffer	V
Beelden rouwkaarten/bloemen	V
Compositietekening slachtoffer onbekende moord.	
Audiofragment telefoongesprek slachtoffer (voorafgaand aan incident)	

Figuur 8: Verwerking resultaten kwalitatieve inhoudsanalyse Leidsch Dagblad

Aanwezige vormen (Leidsch Dagblad)		Voorbeeld
Toelichting woordvoerder	A.x, C.x	Sextortion-zaak in Leidse regio: Met je piemelfoto in de tang
Bericht opgeloste zaken	A.X, C.X, G.x	Amsterdamse aangehouden voor neersteken man
Omgevingsbeelden plaats incident	A.x, C.x	Kapper overmeestert dief in Noordwijk, drie personen aangehouden

Verwijzing relevante tiplijn/formulier	E.x	Oudere vrouw met rollator op brute wijze beroofd van ketting in Lisse
Signalementen verdachte(n)/daders	A.x, F.x,	Oudere vrouw met rollator op brute wijze beroofd van ketting in Lisse
Beelden politieonderzoek na incident	A.X, C.X, G.x	Vermist meisje Katwijk is gevonden
Aanknopingspunt (foto)	A.x, G.x	Broedende vrouwtjeszwaan in Wassenaar onthoofd en opengesneden, mannetje rouwt bij nest
Foto's slachtoffer: materiele schade	A.x, G.x	Botsing op A4, inzittenden vluchten naar pannenkoekenrestaurant
Beelden rouwkaarten/bloemen	A.x, G.x	Besloten herdenking van aanslag Koninginnedag
Bericht nationale Opsporingslijst	A.X, C.x	Vier verdachten MH17 op opsporingslijsten
Foto's verdachte(n)/daders	A.x,B.x	Kapper overmeestert dief in Noordwijk, drie personen aangehouden
Fragmenten uit andere mediaplatformen	A.x	Tientallen slachtoffers van sextortion betalen samen minstens 100.000 euro aan Leidse bende
Foto's als vergelijkingsmateriaal object	A.x	Sextortion-zaak in Leidse regio: Met je piemelfoto in de tang
Instructieve reconstructie	A X, B.x, G.x, H.x	Sextortion-zaak in Leidse regio: Met je piemelfoto in de tang
Informatieve animatievideo	A. X, G.X	Tientallen slachtoffers van sextortion betalen samen minstens 100.000 euro aan Leidse bende
Interview slachtoffer	A.X, B.x,G.x,H.x	Diefstal bij kweker Steven van der Zwet: 'Hoe diep moet je zijn gezonken om een kweker in coronatijd te beroven van duizenden pioenrozen?'
Interview met experts (o.a. politiefunctionarissen)	A.X, B.x, G.x, H.x	In de nieuwe wet tegen wraakporno krijgen de slachtoffers nog altijd de schuld
Interview nabestaanden/betrokkenen	A.X,G.x,H.x	Vaders strijden voor hun vermoorde kinderen: 'Eerst niet gehoord, nu drinken we koffie bij de minister'
Gedramatiseerde reconstructie	A.X, B.x, G.x, H.x.	Inktzwarte bladzijde voor Noordwijkse redders

Korte fragmenten tijdlijn zaak.	A.X, B.x, G.x	Wraak, daar gaat het om: Taghi eiste slagveld na inval, arrestaties en inbeslagname wapenarsenaal
Jeugdfoto's slachtoffer	A.X, G.x, H.x.	Waarom heb je het gedaan?' Stille tocht voor meer dan duizend onopgeloste moorden

Figuur 9: Omschrijvingen (aangepaste) vastgestelde functies Leidsch Dagblad

Funcities Leidsch Dagblad	Omschrijving
A. In kennis stellen van de veiligheid in de eigen lokale omgeving	Is verwant aan de functie <i>inzichtelijk maken van het incident</i> . In Leidsch Dagblad heeft dit vooral een informatiefunctie en geen doel om verdachte/daders op te sporen. Het doel is om lezers op de hoogte te houden welke incidenten op gebied van veiligheid binnen hun eigen regio/lokale omgeving hebben plaatsgevonden. Het komt voor in alle varianten van berichtgeving binnen het thema veiligheid.
B. Spanning brengen	Het aanbrengen van spanning in nieuwsverhalen wordt vooral gedaan bij de grotere verhalen in de nieuwsberichten van Leidsch Dagblad. In tegenstelling tot het programma Opsporing Verzocht, waarin audiovisuele middelen worden toegepast om spanning aan te brengen. Doet Leidsch Dagblad dit op een subtiele wijze door binnen bepaalde artikelen letterlijk citaten te nemen wat er bij een bepaald incident heeft plaatsgevonden en tussen de dader en slachtoffer is gecommuniceerd.
C. In kennis stellen van de activiteiten binnen de politieorganisatie	Is verwant aan de functie <i>professionaliteit politieorganisatie benadrukken</i> . In Leidsch Dagblad heeft het vooral een informatiefunctie. Het zijn nieuwsberichten waar lezers op de hoogte worden gesteld over politie activiteiten rondom het bevorderen van de veiligheid in de eigen omgeving. In Leidsch Dagblad komt het ook terug in nieuwsberichten waar arrestaties worden vermeld, over wat voor wijze de politie de dader heeft kunnen aanhouden. Het zijn nieuwsberichten die worden aangevuld met beeldmateriaal (fotomateriaal) van de politie haar werkzaamheden.
E. Verhogen van de betrokkenheid van lokale lezers in het publieke domein	Is verwant aan de functie <i>kijkers tot actie zetten</i> . Deze functie komt voor in nieuwsberichten van Leidsch Dagblad met een verwijzing van opsporingsberichtgeving. Een lokaal nieuwsplatform fungeert hierbij als tussenpartij om aan de hand van lezersparticipatie, de sociale kloof tussen lezers en instituties in de lokale omgeving te verkleinen. Leidsch Dagblad doet dit in beperkte mate door enkel een informatieverstrekker te zijn tussen politieorganisatie en haar lezers.
F. Ophelderen van relevante kennis aan lezers	Deze functie wordt toegepast bij het vermelden van signalementen van de verdachte/daders. Het wordt gebruikt om bepaalde kennis en informatie te benadrukken met als doel om als informatieverstrekker te fungeren tussen politieorganisatie en lezers op gebied van nieuws over opsporingszaken.
G. Het prikkelen en aandacht vasthouden van lezers	Is verwant aan de functie <i>emotioneren/persoonlijk raken</i> . Het wordt binnen Leidsch Dagblad niet toegepast om lezers te emotioneren met als uiteindelijke doel het verkrijgen van tips. Het wordt als (audio) visuele prikkel toegepast om de aandacht te krijgen van de lezers om het volledige nieuwsartikel te lezen. Het zijn opmerkelijke foto's, waaronder de materiële schade van een slachtoffer. Een voorbeeld is een auto die volledig in brand staat.

H. Persoonlijk verbinden van lezer doormiddel van human-interest verhalen	Is verwant aan de functie <i>empathie/herkenbaarheid</i> ontwikkelen. Deze functie ligt vooral bij Leidsch Dagblad verwant aan de human-interest verhalen op gebied van veiligheid. Er wordt aan de hand van het ontwikkelen van <i>empathie/herkenbaarheid</i> in nieuwsverhalen naar een persoonlijke binding tussen de lezer en het nieuwsplatform gezocht. Het zijn namelijk eigen verhalen uit regio Leiden die vooral gericht zijn op mensen die woonachtig zijn in regio Leiden.
---	---

Bijlage IV: Interview Franki Klarenbeek (politieorganisatie)

Vanwege het vertrouwelijke karakter zijn de transcripten van de interviews weggelaten in deze openbare versie van de scriptie.

Bijlage V: Interview Jill van Calsteren (De Scheveninger)

Vanwege het vertrouwelijke karakter zijn de transcripten van de interviews weggelaten in deze openbare versie van de scriptie.

Bijlage VI: Interview Coen Polack (Leidsch Dagblad)

Vanwege het vertrouwelijke karakter zijn de transcripten van de interviews weggelaten in deze openbare versie van de scriptie.

Bijlage VII: Voorbeeld van een tekstuele reconstructie (Volkskrant, 18 april 2020)

10 ZATERDAG 18 APRIL 2020

Na de bevrijding krijgen 154 Nederlanders de doodstraf wegens oorlogsmisdaden, landverraad of collaboratie. Er werd halfslachtig gezocht naar wie zijn straf ontvluchte. Zo wist Jacques Philippa 29 jaar uit handen van justitie te blijven, doordat niemand even navraag deed bij zijn ouders.

Door Cor Spekjanier Illustraties Alexandra España

Een nazi op zolder

De 52-jarige Albin Bauder, een Duits generaal voor openbare veiligheid in Nederland, wordt in het najaar van 1942 aan de Duitse bezettingsmacht overgedragen. Hij is de baas van de Landwehr en wordt in de maanden erna geïnterviewd met de Duitse nazi's, maar hij weigert.

aan zich te wijden aan de jacht op nazis. Ik kreeg processtukken verstuurd met getrouwe publicaties over de informatie die ik had over de geschiedenis van de nazi's. Het was een zoektocht naar de nazi's die waren gevlucht naar justitie. Het was een zoektocht naar de nazi's die waren gevlucht naar justitie. Het was een zoektocht naar de nazi's die waren gevlucht naar justitie.

aan een keuzel hand, omdat de nazi's niet wisten dat hij in de zolder was. Het was een zoektocht naar de nazi's die waren gevlucht naar justitie. Het was een zoektocht naar de nazi's die waren gevlucht naar justitie.

aan zich te wijden aan de jacht op nazis. Ik kreeg processtukken verstuurd met getrouwe publicaties over de informatie die ik had over de geschiedenis van de nazi's. Het was een zoektocht naar de nazi's die waren gevlucht naar justitie. Het was een zoektocht naar de nazi's die waren gevlucht naar justitie.

aan een keuzel hand, omdat de nazi's niet wisten dat hij in de zolder was. Het was een zoektocht naar de nazi's die waren gevlucht naar justitie. Het was een zoektocht naar de nazi's die waren gevlucht naar justitie.

